The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi."
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS
Editorial and Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada.
Telephones: 921-7121 EM 8-3239
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Telephone 994-7917
Chicago: Editor — K. Ķezbers, 2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
SATURDAY, JANUARY 16, 1965.

LATVIJA
AMERIKĀ

5. NR. SESTDIEN, 1965. GADA 16. JANVĀRĪ 15. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
EM 8-3239, kantorim — 921-7121
Redaktora tālrunis vakaros — 766-2001
Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS, 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

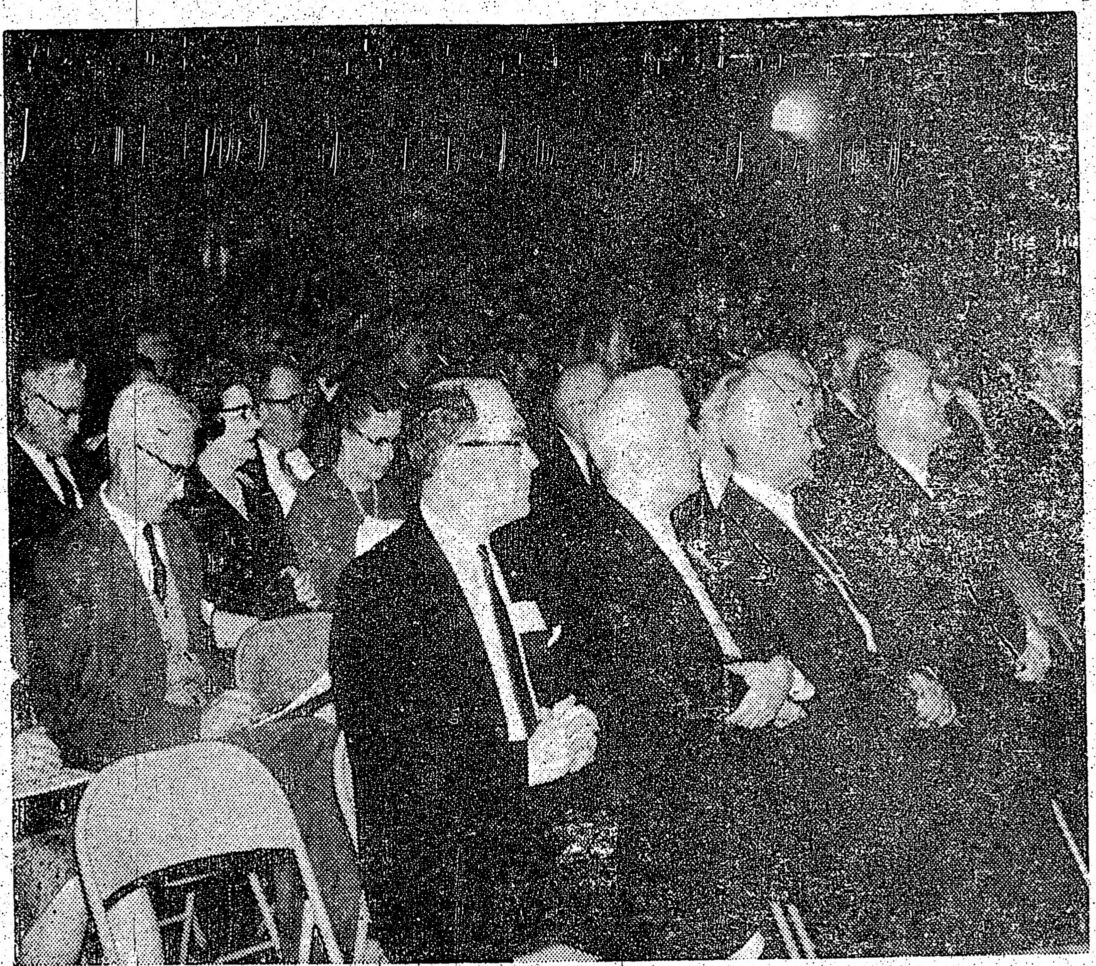

Kultūras kongresa dalībnieki Čikāgā.

Rietumberlīne spēlē Bonnu

Austrumvācijas komūnisti iefiltrējas Rietumberlīnē, lai traucētu kancleru Erhardu. Pasaules valstsvīri gatavojas ceļošanai.

Komūnistu Austrumvācijai par lielu nepatiku Rietumberlīne veselu nedēļu spēlēs galvaspilsētas Bonnas lomu. Rietumberlīnē pašreiz uzturas gandrīz viss Rietumvācijas kabinets. Kanclera Erharda runu Sporta pilī klausīties bija ieradušies turpat 7000 rietumberlīniešu; daži simti klausītāju bija atbraukuši no austrumu joslas, lai svilpieniem un starpsaucieniem kavētu kancleru Erhardu.

Kanclers Erhards savā runā ļoti nopietni pieskārās Rietumvācijas un Francijas savstarpējām attiecībām un paziņoja, ka nākamā nedēļā tiksies ar prezidentu de Gollu un pieliks visas pūles, lai atdzīvinātu Rietumeiropas politiskās apvienošanas domu.

No Londonas ziņo, ka Padomju Savienības ministru prezidents Kosigins akceptējis ministru prezidenta Vilsona aicinājumu viesoties Londonā. Tam sekos Vilsona brauciens uz Maskavu; marta mēnesī Anglijā sagaida Padomju Savienības ārlietu ministru Gromiko.

Par eventuālu Kosigina braucienu uz Vašingtonu krievi pagaidām vēl nerunā. Ja tāds notiks, tad, liekas, tikai pēc tam, kad Kosigins būs bijis Londonā un Vilsons apmeklējis prezidentu Džonsonu.

Sav. Valstu prezidents 1965. gadā paredzējis vairākus braucienus — vismaz vienu uz Rietumeiropu un vienu uz latīņu Ameriku.

Rietumeiropas vizītes gadījumā prezidents Džonsons apmeklētu Angliju, Rietumvāciju, Itāliju un Franciju. Pagaidām vēl Parīze ir visai problematisks pieturas punkts. No Vašingtonas dzirdētā ir iemesls domāt, ka pie ģen. de Golla prezidents Džonsons brauktu vienīgi gadījumā, ja Francijas prezidents sāktu izrādīt mazliet vairāk iecietības pret Sav. Valstu politiku. Amerikāņu valsts galva nebrauks uz Parīzi apstākļos, kas viņu varētu nostādīt jūdzēja lomā, lomā, ka Sav. Valstis būtu tās, kas grib pielabināties Francijai.

Kā jau minēts, prezidents Džonsons savā 89. kongresa atklāšanas runā pārsteidza pasauli aicinot padomju premjēru Kosiginu un partijas pirmo sekretāru Brežņevu viesoties Vašingtonā, lai tie gūtu izdevību iepazīties ar amerikāņu dzīves veidu. Tajā pašā runā prezidents gandrīz burtiski piedāvājās braukt uz Maskavu. Ja diplomātiskā cenā uzzinājis par šādu braucienu īstenošanu tiek debatēts, tad atklātībā par to vēl nekas nav zināms. Diplomātiskā protokola pazinēji Vašingtonā saka, ka pirms krievi akceptē Džonsona aicinājumu, viņiem būtu jāuzaicina Sav. Valstu prezidents Maskavā, jo pēdējā šādu valdību galvu vizīšu apmaiņā Chruščevs bija tas, kas viesojās Sav. Valstīs. Par ļoti apšaubāmu uzskata iespēju, ka uz Vašingtonu varētu braukt arī Leonids Brežņevs. Šādus ceļojumus viņš, acimredzot, nolēmis atstāt Kosiginam. Bez tam grūti arī iedomāties, ka prezidents Džonsons ceļotu uz Maskavu nesaņēmis iepriekšējas Kremļa garantijas par vizītes laikā paredzēto sarunu tematiem un iespējamību vienoties.

Prezidents Džonsons 1965. gadā noteikti apmeklēs Dienvidameriku, apstājoties Kolombo, kas viņu jau ieaicinājusi, Brazīlijā, Perū un Čilē.

JAPĀNAS MINISTRU PREZIDENTS VAŠINGTONĀ

Savas domas, kas nebūt nesakrīt ar Sav. valstu uzskatiem, par Vietnamas situācijas atrisināšanu ir Japānas ministru prezidentam Eisaku Sato. Divu dienu ilgās uzturēšanās laikā Sav. Valstu galvaspilsētā japāņu premjērs izteicās, ka atbilde Vietnamai meklējama nevis Rietumos, bet gan Āzijas valstu starpā. „Vietnamai nevar tikt palīdzēts ar Rietumiem tipisko nacionālo pieeju," sacīja ministru prezidents Sato, „bet ar Āzijas prātam saprotamu izturību un pacietību."

Japānas starpnieka lomu Vietnamas problēmas atrisināšanai Sato nepiedāvāja, bet garāmejot lika saprast, ka Japāna būtu gatava palīdzēt saimnieciskas un politiskas stabilitātes izveidošanai Vietnamā.

Ministru prezidents Sato gribētu, lai Sav. Valstis uzskatītu Japānu par saiti starp Rietumiem un Austrumiem ar kuras palīdzību varētu idoties panākt mieru un stabilitāti Tālos Austrumos. Šīs Japānas politikas rezultātā Japāna turpinās, un mēģinās vēl paplašināt, tirdzniecību ar komūnistu Ķīnu, cerībā, ka šāds tirdzniecisks kontakts beigu beigās novedīs pie miera un stabilitātes Āzijā.

KOMŪNISTU ĶĪNA ATBALSTA SUKARNO

Indonēzijas izstāšanās no Apvienotām Nācijām mazina Pekingas uzņemšanas cerības. Jakarta uztraucas par angļu karaspēka koncentrēšanu Malēzijā.

Indonēzijas izstāšanās no Apvienotām Nācijām radījusi daudz tālejošāku iespaidu nekā to sākumā varēja iedomāties. Prezidenta Sukarno soli atbalstīja vienīgi komūnistu Ķīna un Apvienoto Nāciju diplomātu aprindās tagad atklāti runā, ka Sukarno par savu rīcību izšķīries tiešā Pekingas iespaidā. Pēdējās oficiālā nostāja ir, ka Indonēzijas gājiens bijis likumīgs, pareizs un revolūcionārs, ka Sukarno izstājies no organizācijas, kas tāpat nav nekas cits kā vienīgi ierocis Sav. Valstu rokās.

Kopš Indonēzijas izstāšanās komūnistu Ķīnas izturēšanās pret Apvienotām Nācijām kļuvusi ārkārtīgi asa. To izskaidro ar diviem iemesliem — Pekingas kaŗa kūdīšanas politiku Dienvidaustrumāzijā un Sukarno atbalstīšanas rīcībā, no kuŗas pēdējo mēģināja atrunāt gandrīz visas starptautiskās organizācijas valstis, tādējādi atņemot komūnistu Ķīnai jebkādas cerības 19. pilnsapulces sesijas laikā iekļūt Apvienotās Nācijās. Otrkārt, arvienu biežāk dzird cilājam domu, ka komūnistu Ķīna samierinājusies ar savu likteni, uz vietu Apvienotās Nācijās vairs netiecas, bet mēģinās radīt pati savu starptautisku organizāciju, kuŗas kodolā būtu Indoķīna, Ziemeļvietnama un Ziemeļkoreja.

Ja pilnsapulces 19. sesiju nebūtu satraucis Indonēzijas izstāšanās notikums, saka amerikāņu diplomāti Ņujorkā, komūnistu Ķīnai būtu bijušas nopietnas cerības saņemt nepieciešamo divu trešdaļu balsu vairākumu, lai iekļūtu Apvienotās Nācijās.

Šogad, pirmo reizi kopš sākās cīņas par komūnistu Ķīnas uzņemšanu, pēdējai bija veseli desmit sponsori: Indonēzija, Alžīrija, Mali, Kongo Republika, Gāna, Burundi, Gvineja, Kambodža, Albānija, Rumānija un Kuba.

Lai gan sponsoru starpā nav nevienas iespaidīgas valsts, iespaidīgs ir lielais nāciju skaits, kas būtu bijis gatavs uzņemties cīņu par komūnistu Ķīnu. Bet, sponsori dabūja divus pamatīgus plīkus — vispirms Indonēzija no viņu pašu vidus izstājās un, otrkārt, Pekinga uzsāka lāstu birumu pret Apvienotām Nācijām. Ja arī atlikušie sponsori paliek uzticīgi savam mērķim, nav domājams, ka viņi spēs salasīt nepieciešamo sekotāju skaitu. Oficiāli Indonēzijas izstāšanās iemesls no Apvienotām Nācijām ir Malēzijas federācijas uzņemšana Drošības padomē. Sukarno jaungada runā sacīja, ka Indonēzija Malēziju neatzīst un ka viņa tautai tā neeksistē. Komūnistu Ķīna aiziet mazliet tālāk, deklarējot, ka Malēzija ir imperiālistu durts duncis Dienvidaustrumāzijas sirdī, gluži tāpat kā Izraēla arabu pasaules vidū un Dienvidafrika Afrikā.

„Ir labi saprotams," raksta Pekingas presē, „ka jaundibinātās Afrikas un Āzijas valstis lika lielas cerības uz Apvienotām Nācijām. Bet, tām ir nācies vilties, jo ar katru dienu skaidrāk pierādas neapšaubāmais fakts, ka Apvienotās Nācijas tiek arvienu vairāk un vairāk ievirzītas kā vecā tā jaunā koloniālisma lomā, palaisot to par imperiālisma ieroci Sav. Valstu vadītām nācijām." Komūnistu Ķīna uzsveŗ, ka Apvienoto Nāciju vārdā un ar Apvienoto Nāciju palīdzību Sav. Valstis mēģinājušas sasniegt savus savtīgos mērķus kā Korejā, tā Indoķīnā un Kongo.

Komūnistu Ķīna domā, ka Indonēzijas izstāšanās no Apvienotām Nācijām nākusi ļoti laicīgi, dodot pārējām jaundibinātām Afrikas un Āzijas valstīm laiku pārliecināties, par ko starptautiskā organizācija īsti stāv. Šo valstu absolūtais klusums Jakartas un Pekingas gaidītās atsaucības vietā Maocetungam un Sukarno bija lielākais un nepatīkamākais pārsteigums.

Kamēr Sukarno par savas Apvienoto Nāciju atstāšanas iemeslu uzdod Malēzijas uzņemšanu Drošības padomē, Rietumi domā, ka tas darīts komūnistu Ķīnas ietekmē, lai Sukarno varētu sākt kaŗu pret Malēzijas federāciju Apvienoto Nāciju netraucēts un iespaidots. Ja prezidentam Sukarno iespaidošana būs vajadzīga, tad par to gādās Pekinga.

Indonēzija apvaino Angliju jaunas Suecas radīšanā

Indonēzijas prezidents Sukarno solījās iznīcināt Malēziju līdz 1965. gada 1. janvārim. Gadu mijai pienākot viņš iznīcināšanas termiņu pagarināja līdz šī gada beigām. Tātad, Sukarno savus plānus neslēpj; visa pasaule ir informēta par viņa nodomiem pret Malēziju. Terroristu desantu izcelšana turpinās — lai gan viņa draugi Pekiņgā neiesaka šādu neiespaidīgu nodarbību.

Ar tiešu agresiju pret Malēziju Indonēzijas prezidents Sukarno saprotamu iemeslu dēļ vilcinās, Malēzijas neatkarību solījās sargāt Anglija, Austrālija un Jaunzēlande un, uzbrukuma gadījumā, jaunā federācija prasīs Apvienoto Nāciju palīdzību. Sukarno ārkārtīgi kaitina angļu spēku koncentrācija Malēzijā, jo sevišķi angļu kaŗa flotes vienības, kuŗu septiņdesmit kaŗa kuģi viegli varētu tikt galā ar Indonēzijas jūŗas spēkiem, ja, gadījumā, Indonēzija Malēzijai gatavotos uzbrukt pa ūdens ceļu.

Lai mēģinātu kaitēt Anglijai Sukarno šīs nedēļas pirmajā pusē Jakartā nodeklarēja, ka Anglija gribot izprovocēt jaunu kaŗu, atkārtojot 1956. gada taktiku uzbrukumā Ēģiptei. Toreiz angļi kaŗu attaisnojuši ar Suecas kanāla nacionalizēšanu. Tagad viņi gatavojoties darīt to pašu, attaisnojot uzbrukumu pret Indonēziju ar pēdējās naidīgo nostāju pret Malēziju. Indonēzija šādai varbūtībai esot sagatavojusies un cīņā nestāvēšot viena. Acimredzot Sukarno liek ārkārtīgas cerības uz komūnistu Ķīnas militāro palīdzību.

Kā Malēzija, tā tās sabiedrotie vēl vienmēr cer, ka Sukarno, redzot to nāciju militāro gatavību, ar ko viņam uzbrukuma gadījumā būs jāsaduŗas, atsacīsies no saviem agresijas plāniem un apmierināsies tikai ar draudēšanu.

Vai pilnsapulces sesiju vērts atsākt?

Sav. Valstis noraida Āzijas un Afrikas valstu priekšlikumu nesamaksāto parādu jautājumā.

Kad šī gada 18. janvārī darbību atsāks Apvienoto Nāciju pilnsapulces 19. sesijā, viens no galvenajiem jautājumiem būs vai vispār ir jebkāda jēga to turpināt.

Līdz jaungada pārtraukumam pilnsapule nepaveica absolūti neko, pacietīgi gaidot un cerot, ka Sav. Valstis un Padomju Savienība spēs atrast kaut kādu kompromisu nesamaksāto parādu jautājumā Nekas tāds nav panākts.

Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs U Tants šīs nedēļas vidū iepazīstināja Sav. Valstis ar divpadsmit Āzijas un Afrikas nāciju plānu parādu problēmu atrisināšanai.

Plāna pirmā daļa paredz brīvprātīgus maksājumus Apvienoto Nāciju budžeta sabalansēšanai. Tam piekrīt kā Sav. Valstis tā Padomju Savienība. Toties Sav. Valstīm absolūti nepieņemama bija plāna otrā daļa, kas paredz ignorēt chartas 19. punktu par balstiesību atņemšanu parādu nemaksāšanas gadījumā. Chartas 19. punkts paredz, ka tās valstis, kas maksājumos atpalikušas vairāk kā divus gadus, zaudē balstiesības pilnsapulcē. Padomju Savienība, Francija un vēl sešpadsmit citas valstis savos maksājumos atpalikušas vairāk kā divus gadus. Visos gadījumos šīs valstis nav piedalījušās izdevumu segšanā, kas radušies uzturot Apvienoto Nāciju kaŗaspēku Vidējos Austrumos un Kongo. Apvienoto Nāciju spēku uzturēšanai Kiprā ir savs budžets.

Parādu nekārtotājas uzsveŗ, ka Apvienotās Nācijas rīkojas nelegāli no tām pieprasot maksājumus par kaŗaspēka uzturēšanu — šādu lēmumu pieņēma pilnsapulcē, ar nepieciešamo vairākumu, bet nevis drošības padomē, kā tam likumīgi būtu bijis jānotiek. Protams, ka drošības padomē nekad nekas tamlīdzīgs nevarētu tikt pieņemts, jo tur Padomju Savienībai, un arī Francijai, ir veto tiesības.

Pilnsapulcei atsākot darbību nākamo piektdienu, sagaida asu sadursmi starp Sav. Valstīm un Padomju Savienību, kas var radīt tālejošas sekas visā Apvienoto Nāciju nākotnē.

Jauna vadība Toronto Latviešu biedrībai

No 180 Toronto Latviešu biedrības biedriem 41 piedalījās gadskārtējā pilnsapulcē 10. janv. Latviešu namā. Par pilnsapulces vadītāju izraudzīja J. Rolavu, sekretāru A. Stikutu, bet prezidijā Irmu Stangi, J. Ķeksi un A. Černonoku. Pēc amatpersonu ziņojumiem pieņēma lēmumus, kā arī ievēlēja valdi turpmākam darbības gadam. Par valdes priekšsēdi ievēlēja A. Gribustu, viņa vietniekiem M. Matīsu un Z. Miezīti, sekretāru R. Strazdu, kasieri V. Briedi, biedrzini A. Lazdiņu un sarīkojumu daļas vadītāju O. N. Grebži. Valdes kandidāti V. Ruble, E. Preiss un A. Černonoks. Revīzijas komisijā ievēlēja V. Pakalnu, K. Pūliņu un E. Tiltiņu, kandidātos V. Āpši un J. Ķeksi. Dāmu komitejā ievēlēja Lolitu Gulbi, Editi Āpši, Anitu Grantiņu, Irmu Stangi un Ilgu Sietnieci, kandidātes Ruta Pakalna, Margita Kampe, Aija Briede un Lūcija Černonoka.

Līdzšinējais priekšsēdis V. Āpše savā ziņojumā pieminēja galvenos sarīkojumus, no kuŗiem vairāki bijuši ļoti labi apmeklēti.

Mākslinieka O. N. Grebžes gleznu izstāde un loterija biedrībai deva $1600.- tīra atlikuma Latviešu nama akciju iegādei. TLB Sestdienas skolas atbalstam izdoti $978.10, kas sastādās no valdes budžetā paredzētām summām un speciāliem sarīkojumiem. Bez tam pilnsapulcē saziedoja $42.- skolas atbalstam. Valde atbalstījusi arī jaunatnes vispārējo darbu, sagādājot līdzekļus diviem jauniešiem 2x2 nometnē. Valdes darbība bijusi aktīva, aptveŗot plašu darbības lauku. Biedrībā no jauna iesaistīti 7 biedri. Par biedrības kases stāvokli ziņoja kasieris E. Preiss. Pašreizējie līdzekļi ir $1899.18. skaidrā naudā un bankas noguldījumos.

Bez tam TLB ieguldījusi Latviešu nama akcijās $6.600,- un jaunatnes apgāda „Ceļinieks" akcijās $30,-. No iepriekšējā īpašuma biedrībai ir vēl hipotēkārais aizdevums (morgidža) $5.300,- apmērā.

Par dāmu komitejas darbību ziņoja priekšniece L. Gulbe; bijusi aktīva līdzdalība visos biedrības sarīkojumos. Pēc savas iniciātīvas dāmu komiteja rīkojusi no Latvijas atbraukušo veco māmuļu vakaru un loteriju Sestdienas skolas atbalstam, kas devis $349,24 lielu atlikumu.

Deju kopa „Diždancis," kā ziņoja vadītājs Z. Miezītis, piedalījusies 11 dažādos sarīkojumos, no kuŗiem 7 bijuši ārpus Toronto. Bijuši 35 mēģinājumi. Pašreiz kopai 20 dejotāju. Bez tam pie Diždanča pastāv arī mazskautu un guntiņu deju kopa ar 16 pāŗiem, kas darbību uzsāka 20. maijā. Decembŗa beigās darbību uzsākusi arī jauniešu tautisko deju grupa, kuŗā pašreiz ir 8 pāŗi. Diždanča kasē $670.- liels atlikums.

Par TLB Sestdienas skolu ziņoja pārzine A. Martinsone. 1963./64. mācības gadā audzēkņu kopskaits bija 355, bet šogad tas sasniedza jau 392. Skolā pavisam 13 klases, parallēlklases ieskaitot, ar 18 skolotājiem, 3 pianistēm. Māc. A. Čops darbojas par ticības mācības skolotāju.

Materiālā ziņā skolas darbam lielāko atbalstu devusi Latviešu kreditsabiedrība $800.- uzņemoties arī krusttēva lomu, un TLB valde, kā arī daudzi labvēļi.

Skolas bibliotēkā pašreiz ir 730 grāmatas, bet inventāra vērtība sasniedz $1443.-. Skolas budžets mācību gadam pieņemts $9612.- apmērā; skolas naudu maksā 360 ģimenes. Pašreizējais kases stāvoklis uzrāda $3569,63, bet $700.- ir neaizskaŗamā fondā. Skolas 14 darbības gados absolventu skaits ir 292.

Paredzams, ka šogad skolu beigs 40 jaunieši. Tuvojoties Draudzīgam aicinājumam, skolas atbalstam atsevišķu sarīkojumu pieteikusi Veŗas Keišas klasiskā baleta skola. Skolas telpu fonds Latviešu nama akcijās iemaksājis pāri par $14.000.-, bet telpu jautājums vēl joprojām nav atrisināts. Mācības notiek Sv. Andreja baznīcas telpās un Centrālā YMCAā.

Par skolas telpu jautājumu izraisījās plašākas debates, kuŗu beigās pilnsapulce uzdeva biedrības pārstāvjiem nama komitejā rūpēties, lai skolas telpu jautājums tiktu atrisināts iespējami ātri un labvēlīgi.

(Nobeigums 4 lpp.)

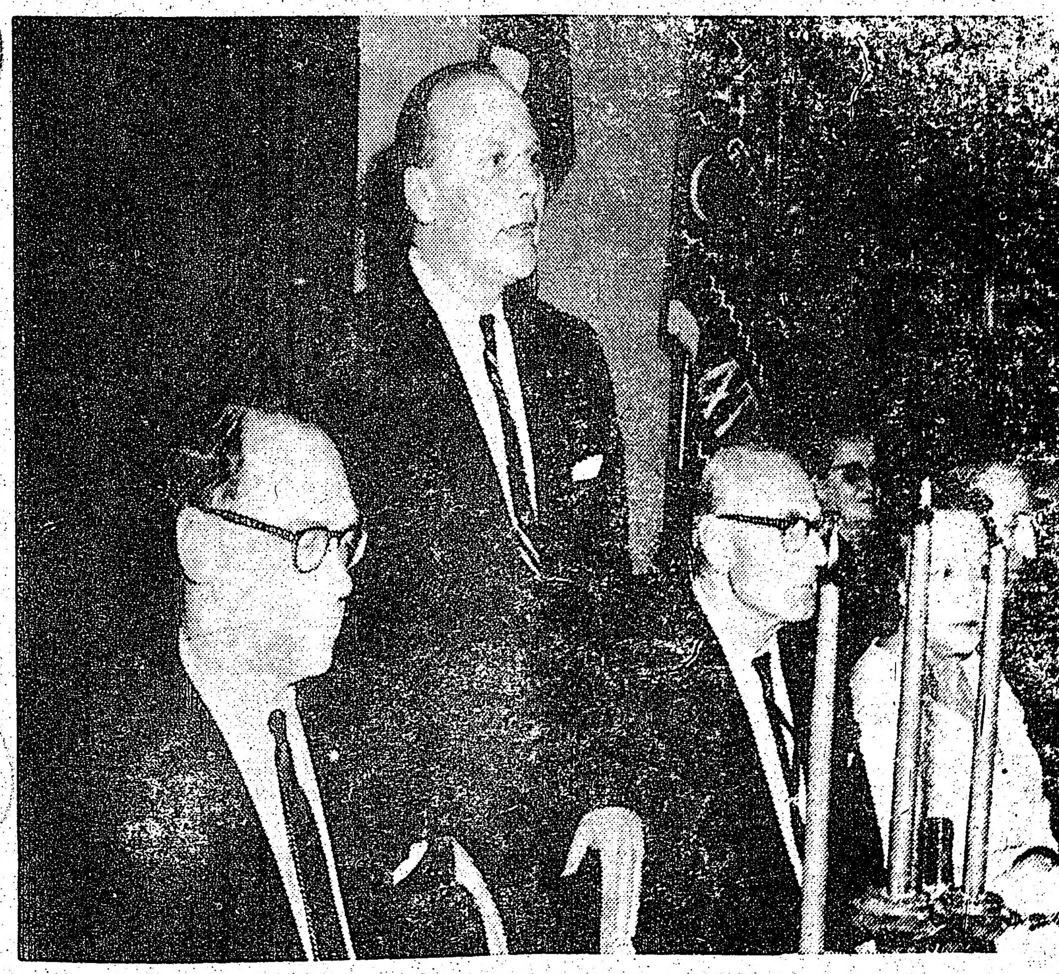

Čikāgas Latviešu biedrības 30 gadu dibināšanas atceres sarīkojumā svinību dalībniekus uzrunāja biedr. priekšn. V. Vīksniņš. Uzņēmumā no kr. ČLB goda biedrs ALAs priekšsēdis prof. Dr. P. Lejiņš, V. Vīksniņš un biedrības goda biedrs Ed. Ramats ar dzīvesbiedri.

LATVIJA
AMERIKĀ

5. N-RS. TREŠDIEN, 1965. GADA 16. JANVĀRĪ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienas collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

A. Plensners

Latviešu karavīrs

II

Neaizmirsīsim tomēr, ka Pumpuram un Rainim savu latvju cīnītāja tēlu vajadzēja radīt tikai no savas iejūtas mūsu dabā, pagātnē un nākotnes ilgās. Tagad turpretī mūsu atmiņā jau ir tādi reālie cīņu posmi, kā strēlnieku cīņas, atbrīvošanas laikmets, kā arī vēl tik nesenās leģionāru cīņas. Kur tad nu būtu tas eps, kas atspoguļotu, ka tiešām „sauciens uz augšu šāvās" un ka tiešām „cēlās un āvās latviešu karavīrs", gribēdams „vergus padarīt par brīviem?" Tāda vēl nav. Vai tas nozīmētu, ka mūsu dzejnieku var vairāk iejūsmināt kāda garām pagājēja ģimnaziste nekā veseli satraukuma un vīrišķības posmi mūsu tautas dzīvē? Vai arī attālums būtu vēl par tuvu, t. i., nebūtu izaudzis vēl vajadzīgā lieluma un iejūtas poēts? Vai arī taisnība būtu Puškinam, kas jau vairāk kā pirms simts gadiem ir teicis, ka „dzejnieks tagadējs vairs neiet karā, un lielie paraugi nav viņa varā?" Gluži tā laikam gan nav, kaut arī neliegsim, ka tas prātīgums, par ko runājām sākumā, ir sevišķi bijis sajūtams arī šinīs aprindās. Tomēr ar mūsu karavīru gaitām strēlnieku resp. pirmā pasaules kaŗa laikmetā bija saistīti vairāk vai mazāk Skalbe, Akurāters, Virza Dambergs, Strāls, Veselis, Grīns, Ērmanis un citi. Lielākā daļa viņu un vēl vesela virkne citu ir uzvilkuši karavīra tērpu arī mūsu tiešajā valsts izcīnīšanā, kaut arī ne visi, kas turpinājuši vai vēlāk pievērsušies dzejai, ir centušies ieskatīties, saprast un parādīt, ka latvju karavīrs „uzsit ar dūri" un prasa savas tautas tiesu. Tomēr viņi, sevišķi īsākos dzejojumos vai stāstījumos, kas ir mūsu mākslinieciskā talanta stiprākā puse, ir devuši ļoti ievērojamus un būtiskus mūsu cīnītāja un viņa likteņa tvērienus. Garāki darbi par šiem posmiem ir Strālam, Dambergam un Grīnam. Pirmie divi rāda mums gaitniecības ceļus un kaŗu vairāk individuālā skatījumā. Aleksandrs Grīns mēģina rādīt jau kopīgāku psīchi, pavērdams vairāk tās nebēdīgāko, liktenim un briesmām spītējošo pusi. Kā virzītājs faktors tur ir manāms arī naids, nacionālā spīts un tīcība, tomēr viss latvju vīrišķīgai daļai uzliktās misijas lielums un smagums vēl nav pilnā mērā atspoguļojies arī šinī darbā. Varbūt, ka to tiešām sajūtamāk atsedza tikai mūsu cīņu līdz šim pēdējais posms — leģionāru cīņas un traģika. Šai mijkrēslī mūsu tautas sašutums pret to, kas mūsu valsti bija pirmais sagrāvis un tautai jau nodarījis lielāko postu, kā arī griba atvairīt tā jaunu parādīšanos, bija varbūt vēl vispārējāka un lielāka, kā jebkad agrāk.

Gan instinktīvi, gan ar prātu mūsu tauta apzinājās, ka briesmas, kas tai draud no jauna, būs visbriesmīgākās, kādas tā savā vēsturiskajā pagātnē pārdzīvojusi. Vai tad brīnums, ka tautas dzīvības instinkts lika mūsu karavīram izmisīgi mēģināt tās atvairīt vai vismaz, cik spējot, aizkavēt to ātrāku iestāšanos arī tai traģiskajā vidē, kurā tas jau atradās. Mūsu tauta ir veikusi savu pienākumu pret sevi un citiem vissmagākos un sarežģītākos apstākļos, kā to dara postenī likts krietns karavīrs arī tad, ja viņš atrodas visbīstamākā vietā un pārspēka priekšā. Vai to kādreiz ieskatīs šie citi, kam arī reiz pienāks rinda un būs jādara tas pats, ja vien tiem būs griba pastāvēt? Tas nav tik svarīgi. Smagāk ir tas, ka arī daļa mūsu emigrantu (ne jau mūsu tauta tur!) apmulsa no toreizējiem šabloniskajiem lozungiem, politiskās spēles vai pavisam citādu apstākļu un nezināšanas radītas domāšanas, un kādu brīdi mūsu brīvības un tiesību cīnītājiem bija jāredz, ka nevis slava un pateicība — ko daudzi tiešām bija viņiem parādā — bet kas cits. Tā bija kāds laiks, kad mūsu karavīrs stāvēja atkal it kā viens un pamests sev pašam un savam liktenim. Mēs sakām atkal, jo tas nebija pirmo reizi. Kas līdzīgs, kaut arī varbūt ne tik spilgtā savā izpausmē, jau bij mūsu valsts cīņu pirmajā posmā, strēlnieku cīņu vērtējumā un varbūt arī vēl agrāk. Un tomēr tā ir tikai šķietama vientulība, ko izkliedz dienas lozungi, kas izgaist līdz ar tiem. Mūsu tautiešu jūtīgākā daļa bija ar mūsu karavīriem arī viņu Golgātas ceļos. No viņiem neatrāvās, bet taisni vistumšākajā brīdī bija drosmīgi klāt arī tie mūsu tautas sirdspukstu tulki, kas bija saistījušies ar viņiem arī cīņu laikā, kā Veronika Strēlerte, Andrejs Eglītis un citi.

Mēs jau teicām, ka taisni mūsu leģionāru cīņu un likteņa posms, vissarežģītāko apstākļu dēļ, varbūt vismanāmāk rāda latviešu karavīra degsmi un — traģiku. Mārtiņš Zīverts kādā savā lugā jau centies iedziļināties daļā šīs traģikas. Cerēsim, ka visu mūsu cīņu lielums, kas jau saistījies vienā kopplūsmā, kā vienā kopībā centušies un centās saliedēties mūsu tālāko un tuvāko cīnītāju saime, radīs reiz arī lielo latviešu karavīra monumentu mūsu literātūrā. Tas vajadzīgs ne jau latviešu karavīram pašam. Te vīri un paaudzes un arī cīņu posmi nāk un aiziet. Tas vajadzīgs mūsu tautas pašas dzīvīgumam un paļāvībai. Tās jaunu varu saistītās Saulceres ticībai, ka būs ne tikai gudrie brāļi, bet arī tādi, kas gribēs to atpestīt, kaut arī būtu jākāpj stāvajā un bīstamajā stikla kalnā bez kādas pieturas, un kaut arī tas jau vairākkārt nebūtu vēl vainagojies panākumiem. Nekas nenāk gluži velti. Un nekas arī nav gluži veltīgs.

Ir daudzas karavīru kopības, daudzas armijas pasaulē, kas var atskatīties uz daudzkārt ilgāku savas pastāvēšanas un tradiciju nepārtrauktību. Bet būs gan ļoti maz tādu, kas savas pagātnes gājienu dimdoņā

(Nobeigums 8. lpp.)

Anšlavs Eglītis

ŠAUSMU FILMAS

Sociologiem ir interesants uzdevums noskaidrot, kāpēc Savienotajās Valstīs gluži neticamos apmēros pieaudzis pieprasījums pēc šausmu un briesmoņu filmām? Dibinās jauni uzņēmumi, kas dažādās kvalitātes pakāpēs darina gan izrādes par vampīriem un mistiskiem aizkapa briesmoņiem, gan par mākslīgi darinātiem homunkuliem un Frankenšteiniem, gan briesmīgiem zvēriem, kas iznirst no jūras dzelmēm vai slepenām alām un tad dragā namus un šķaida cilvēkus. Šausmu filmu izlases kategorijā ievietojamas pseidopsicholoģiskas izrādes par sadistiskiem maniakiem un psichopatiskiem noziedzniekiem. Liekas tomēr, ka fantazija un izdoma briesmu izrāžu cienītājus sevišķi neinteresē, tiem patīk pats šausmināšanās un riebināšanās process. Šausmu fabulas patiesībā ir visai vienmuļa. Visa lielā šausmu industrija pārtiek no nedaudzām „formulām", kuras atkārto ar nenozīmīgām variācijām. Publikas izturēšanās šausmu izrādēs pēdējos gados ievērojami mainījusies. Senāk skatītāji, nopietni ticēdami, dzīvoja un juta līdzi visiem briesmīgajiem notikumiem, tagad tie sagaida un uzņem efektus zināmā vērtētāja omulībā. Kur senāk „degpunktu" brīžos publikā nereti atskanēja īstu baiļu spiedzieni, tagad to pārsalc gandrīz nopūta par sagaidīto brango „joku". Tas arī ir vienīgais pozitīvais ieguvums, ko devusi šausmu kultivēšana uz ekrāna. Citādi filmas, kas darinātas tikai skatītāja nervu saspīlēšanai, ir bēdīga un destruktīva parādība, tā ka var tikai nožēlot, ka Savienotajās Valstīs filmu cenzūra eksistē tikai vārda pēc.

Ar visu lielo popularitāti šausmu filmas līdz šim uzlūkotas ja par mazvērtīgu izpriecu. Tās parasti darināja sīkas „neatkarīgas" studijas, un nopietna kritika šīs izrādes nemaz nepiemīnēja. Tagad šausmu ražošanai pievēršas arī lielās studijas, piesaistot ievērojamus aktierus. Zīmīgi gan, ka šīs slavenības jau sasniegušas vecumu, kad „normālajās" filmās maz cerību iegūt lielākas lomas. Viņu vārdi tomēr joprojām ir plaši pazīstami, viņu aktieru mākas ievērojamas, un viņu piedalīšanās piešķir šausmu veikalam prestižu un arī nozīmību.

Tikai trīs aktrises vispār ir saņēmušas Holivudas filmu akadēmijas augstāko apbalvojumu „Oskaru" divas reizes. Divas no šīm izcili godinātām tēlotājām pievērsušās šausmu filmām. Tās ir Bete Devisa (saņēmusi „Oskaru" par filmām „Dangerous" un „Jezebel" 1935. un 1939.g.) un Olivija Dehevilenda (par „To Each His Own" un „The Heiress", 1946. un 1949. g.) Viņu piemēram seko Džoana Kravforde (1945. g. „Oskars" par „Mildred Pierce") un Barbara Stenvika, kas četras reizes uz „Oskaru" kandidējusi. Gadu desmitiem šīs aktrises tēlojušas spožākās lomas, iemantodamas gluži neticamu popularitāti visā pasaulē. Visas viņas bija labi pazīstamas arī Latvijā brīvvalsts laikos. Kas pamudina šīs ievērojamās mākslinieces tēlot negaumīgas, šabloniskas, nesimpatiskas lomas? Jādomā, ka vēlēšanās sekot savai aktrises misijai. Trūkstot labākiem piedāvājumiem, viņas kļūst nezvēlīgas. Ne jau katram pietiek rakstura izbeigt karjeru slavas augstumos kā Grētai Garbo.

Šausmu filmu „izlases" kategorijā minamas „Strait Jacket" ar Džoanu Kravfordi, „Night walker" ar Barbaru Stenviku un Robertu Tēloru, „Whatever Happened to Baby Jane" ar Beti Devisu un Džoanu Kravfordi un „Hush, Hush Sweet Charlotte" ar Beti Devisu un Oliviju Dehevilendi. Trīs no šīm filmām darinājis producents un režisors Roberts Aldriks (Aldrich), kas patiesībā uzlūkojams par ievērojamāko šausmu speciālistu Holivudā.

Pirmām divām filmām ir gandrīz identiska fabula: noziedznieks vai noziedzniece, darot savas slepkavības, valkā citas personas masku, un viņu identitāte atklājas tikai filmas pēdējā „dramatiska kāpinājuma" skatā. Scenārijus darinājis viens no Holivudas šausmu speciālistiem Roberts Bloks (Bloch), kas piemēroto masku triku lietoja jau pirms pāris gadiem Alfreda Hičkoka daudzinātajā briesmu gabalā „Psicho". Šīs filmas fainomenālie materiālie panākumi, liekas, arī izraisīja visu vēlāko „psicholoģisko" briesmu filmu lavīnu. Abām pēdējām filmām ir līdzīgas fabulas: divas māsas (vai māsīcas) saista kopējs noslēpums. Viena no māsām izdarījusi smagu noziegumu (piemēram, nocirtusi savam līgavainim roku un kaklu) un tāpēc cieš un sagandē sev visu mūžu. Beigās izrādās, ka viņa ir nevainīga, viņai tikai iestāstīts, ka viņa izdarījusi noziegumu neapzinā; īstā vainīgā ir otra māsa, kas visu laiku uzvedusies kā eņģelis. Saprotams, tas viss ir psicholoģisks honsenss. Dažkārt grūti saprast, kā skatītājam var patikt nolietots absurds, bet liekas, kam jau filmu darinātājiem ir taisnība: kino publikai patīkot jau daudzmaz pazīstama fabula, pazīstami raksturi, tikai drusku

(Nobeigums 7. lpp.)

Bete Devisa un Agnese Mūrheda

Kārlis Upatnieks.

Nemitīgā aktuālitāte

Pārtautošanās problēmas teorētiskā un praktiskā puse

(3. turpinājums)

Visās skaistajās patriotiskajās runās tiek pieminētas mūsu tradicijas un paražas un atgādināts turēties pie tām. Bet ja mūsu vidējai un pat vecākai paaudzei jautātu, kādas garīgas un morālas vērtības tanīs ietilpst, atbildes būtu visai nenoteiktas, neskaidras un jautājums viestu pat zināmu apmulsumu. Protams, nezinu varētu izskaidrot ar to, ka mēs jau par tām nedomājam, tās izjūtam un pēc tām dzīvojam. Bet fakti to gan gluži neapstiprina. Visvairāk mums pa svešī kļuvuši tieši vislatviskākie tikumi, kā labestība, ģiedrums, godprātība un godbijība, vispār tiekšanās pēc garīgām vērtībām. No vecajiem tikumiem, kā rādās, stiprākais ir palicis darba apzinīgums un centība, bet arī tam pamatā var būt materiāli apsvērumi.

Visu to ievērojot, varam spriest, ja mūsu ģimenēs tiešām valdītu latviskais gars ar latviskiem tikumiem, tad arī bērni ciešāk tiktu iesaistīti šinī garā, kas viņus apjoztu it kā ar aizsardzības bruņām pret nevēlamo vides ietekmi. Jo visās šinīs psīchiskajās norisēs galvenais dzinējs — emōcionālā dvēseles josla. Ja pārdzīvojumi nostiprināti garīgajā bazē, tad arī amerikāņu kultūras līmenis, ja arī tas būtu pārāks par mūsējo, neaizraus sev līdzi. Viss tas iegūs tikai intellektuālu zināšanu svaru, lai veicinātu mūsu pašu īpatnību.

Šinī ziņā ir ļoti nozīmīga Dr. Ivara Ivaska atzīšana (Jaunā Gaita Nr. 49, 24. lpp.), ka, lai gan viņš izaudzis Rīgā latviskā vidē, labi piesavinājies latviešu valodu un apguvis visas vajadzīgās zināšanas, tomēr nekad viņam nav ienācis prātā dzejot savas mātes, t. i. latviešu valodā. „Kāpēc?" — viņš raksta, „to laikam nav iespējams loģiski izskaidrot, varbūt tikai ar to, ka mani ietekmēja tēva stiprais tautiskums, igauniskais lepnums, ko gandrīz jau varētu saukt par trimdinieka stāju". Viņš ir rakstījis gan prozu, gan dzeju vēl otrā valodā, bet tā nav ne latviešu, ne angļu, kā varētu likties, bet viņa akadēmiskā iauka valoda — vācu. Taču viņš sevi neuzskata par divkultūru cilvēku. Tālāk viņš raksta: „Tuva saskare ar latviešu, vācu un citām valodām un kultūrām droši vien ir paplašinājusi manu kritisko redzes loku, par ko esmu pateicīgs, bet nebūtu spējis izvērtēt šīs dažādās ietekmes (pasvītrojums mans K. U.), ja man būtu trūcis tautiskā kodola". Lūk, ko nozīmē agrā bērnībā ieaugt ģimenes gara pasaulē.

Kultivējot ģimenē latvisko garu, automātiski attīstīsies un vairāk nostiprināsies arī pašu valoda, māja kļūs par to vietu, kur bērns vislabāk jutīsies. Radīsies vairāk iespēju pievērsties kādām garīgām interesēm, kas aizēnos amerikāņu draugu vieglās izdzīvošanās patikas.

Protams, tā ir teorētizēšana, tomēr ne bez nozīmes, jo, lai kaut ko praktiski īstenotu, vispirms skaidri jāapzinās un jāizprot darbības saturs, visi iespējamie elementi, kas tanī var ietilpt, un jāredz arī noteikts mērķis, kurp darbība virzāma.

Tālāk tad arī paskatīsimies šo norišu praktiskajā pusē, cik tas atkarīgs no mūsu pašu iespējām.

3. VIDES ATVAIRES PRAKTISKĀS IESPĒJAS

Kā jau minēts, jaunatnes žurnāla Mēs redakcija nesen publicējusi referātu krājumu, kur apskatīti nacionālpolitiski jautājumi. Brošūra (55 lpp.) rāda, ka pie Mēs redakcijas darbojas klātienes studiju grupa, kurā tiek lasīti referāti un izdebatētas izteiktās domas. Kaut gan — vismaz šinī krājumā — apskatīti tīri politiski jautājumi, tomēr tie skar vispār mūsu kultūras parādības, visnotaļ vecākās un jaunākās paaudzes uzskatus, no kuriem izriet mūsu tuvāko un tālāko mērķu noteikšana. Jauno referātos tiešām daudz svaigu, interesantu domu,kas rāda ļoti nopietnu pieeju visa latviskā problēmām.

Žurnāla atbildīgais redaktors Aivars Ruņģis jautā: „Bet kas tad ir latviskums? Uz to vēl nav atbildēts, nedz arī pietiekami daudz domāts un darīts, lai atbildētu." Bet jautātājs pats dod tūlīt vismaz norādījumu, kādā virzienā atbilde būtu meklējama: „Latviskums ir vairāk nekā savas latviešu tautības apziņa, piederība latviešu sabiedrībai, valodai, Latvijas pavalstniecībai. Latviskums ir pats cilvēks ar savu īpatnēju, noteiktu dzīves veidu un ziņu, kas pamatota gadu simteņos izveidotajos uzskatos, atziņās, ieražās, paradumos, nostājā" (8 lpp.). Vai nav šīm domām jāpievienojas? Tautiskā apziņa, piederības izjūta sabiedrībai, valoda var būt tikai kā iemācīta zināšana bez izjusta kodola, kas glabā to, ko varam saukt par latvisko garu, kas no aizvēsturiskiem laikiem gadsimteņu tecējumā radīja īpatnēji raksturīgo latvisko izpausmi ticējumos un tikumiskajā stājā, ar ko saistās paražas un tradicijas. Visskaidrāki latvietis savu nacionālo seju ir parādījis tautas dziesmās un cita veida folklorā. Īstenībā, latviskums racionālā jēdzienā nemaz nav definējams; tas, tāpat kā māksla, apziņā ir tikai izjūtās tveŗams. Var tikai parādīt un atgādināt latviskuma izjūtu simboliskos veidus, bet to nozīmes gul izjūtās dvēseles dziļumos. Simboliskie veidi dažādās vēsturiskās situācijās dažādi parādās. Mainās simbolu veidi, bet latviskuma kodols, tur, kur manifestējas latviešu kultūra, paliek nemainīts.

Var rasties jautājumi: 1) cik stipri trimdinieki vēl izjūt šo kodolu un 2) ko praktiski varam darīt, lai šīs izjūtas tur, kur tās vides ietekmē sākušas izbālēt, atkal atsvaidzinātu?

Noteiktāku atbildi uz pirmo jautājumu varētu dot tikai tad, ja mums būtu plašāki sistemātiski pētījumi par latviskās dzīves ziņu trimdā. Vienu tādu darbu no socioloģiskā viedokļa, kur ietilpst arī psicholoģiski faktori, šaurākā apmērā veicis Dr. Juris Veidemanis, aplūkojot Milvoku latviešus Viskonsinā. Varam pieņemt, ka citās kolonijās stāvoklis būs apmēram tāds pats. Darbs, ko autors veicis kā doktora disertāciju, latviski nav pieejams, bet īsu, konspektīvu izvilkumu autors dod Latv. Hum. Zinātņu Asociācijas Rakstu krājumā II. „Latviešu sadzīves vērtības Amerikas lielpilsētā." Atgādināsim dažas raksturīgākās parādības.

a) Vērtību orientācija sociālekonomiskā situācijā. To autors aplūko, salīdzinot nodarbošanos Latvijā ar tagadējo. Salīdzinot pa nozarēm, izrādās, ka rūpniecībā tagad strād 65 proc., bet Latvijas laikā tikai 9,8 proc; valsts un pašvaldības darbā — 2,3 proc. pret 20,5 proc; tikpat nozīmīgas attiecības arī brīvajās profesijās — 2,1 pret 20,3 proc. Vēl zīmīgāka parādība, ja nodarbošanos klasificē pēc kvalifikācijas un prasmes rakstura. Tad, piem., nekvalificēti strādnieki tagad dod 55,7 proc. pret 1,9. Skaitļi rāda, ka nodarbošanās ziņā trimdinieki nonākuši zemākā pakāpē. Tas zināmu tiesu var ietekmēt arī garīgo dzīvi. Kā mazu atsvaru šai parādībai var nolikt faktu, ka uz jautājumu — „Ko jūs darītu, ja jūsu speciālitātē rastos izdevīga vieta ar labu atalgojumu, bet tālu no latviešu centriem Amerikā?" — 40,4 proc. katrā ziņā atteiktu, 21,5 pieņemtu uz dažiem gadiem, lai sapelnītu naudu un 33,6 pieņemtu. Skaitļi rāda, ka izceļas materiālās nodrošinātības vērtība. „To rakstuŗo", saka autors, „arī arodu izvēlē dotie padomi jauniešiem, kas attālinās no agrākās latviešu kultūras orientācijas un izceļ materiālās prasības nozīmību" (189. lpp.). Svarīga te pēdējā piezīme, kaut gan censānās pēc materiālā nodrošinājuma tūlīt nenozīmē novirzīšanos no tīri garīgām vērtībām.

b) Izglītības vērtību orientācija rāda to pašu ainu. Fizikālās zinātnes tagad studē 54 proc. pret Latvijas laika 26,5 proc. un humanitārās nozares — 10,3 proc pret 21,4 proc.

c) Personīgo attiecību vērtībās varam atzīmēt šādus skaitļus. „Vairāk nekā trešā daļa laulības partneŗus izvēlas no citas tautības, 92 proc. no tiem amerikāņu tautības". Autors gan tūlīt piebilst, ka „precēšanās ar amerikāņiem vienai daļai nenozīmē asimilēšanos resp. latviskuma zaudēšanu", uz ko norādot pavisam niecīgs skaits nelatvisku priekšvārdu bērniem, kas dzimuši jauktās laulībās. Šis arguments gan ir pavājš tautiskuma apliecinātājs. 64,1 proc. atrod, „ka trimdā notikušas nozīmīgas maiņas ģimenes raksturīgajās īpašībās, bet 35,9 proc. nekādu starpību neredz." Galvenās īpašības, kas mainījušās, izteiktas ar šādiem skaitļiem: 17,5 proc. uzskata, ka ir mainījusies bērnu audzināšana un vecāku attiecības ar bērniem; 14,6 proc. — materiālām vajadzībām un naudas pelnīšanai piešķirta pārāk liela vērība; 10,7 proc. — ģimenēs vairojusies nesaprašanās un tendence katram iet savu ceļu; 8,8 proc — „ka latviešu gars un dzīves veids ir visvairāk mainījies".

No šiem skaitļiem zīmīgākais tas, ka tik mazs procentuāls skaitlis ir saredzējis īstā vārdā nosaukt ģimeņu dzīves pārmaiņu īstos iemeslus.

d) Nacionālās sadzīves vērtības. Kādu valodu runā mājās? 89,3 proc. — latviski; 7,7 proc. — pa daļai latviski, pa daļai angliski; 1,5 proc. — tikai angliski. Samērā augstais latviešu valodas lietošanas procents gan jāpieņem ar zināmu skepsi, jo ir pamats domāt, ka šinī skaitlī ietilpst arī tāda parādība, ka vecāki savā starpā un arī ar bērniem runā latviski, bet pēdējie savā starpā — angliski, vai — vecāki bērniem gan atbild latviski, bet bērni jautā vai stāsta angliski. — Uz jautājumu, ko darītu, ja nākamgad Latvija kļūtu brīva, vairums izteicies par atgriešanos; 18,5 proc. nezina ko darītu; 10,2 proc — aizbrauktu uz laiku tikai to apskatīt un 1,1 proc. neatgrieztos nekad. Uz jautājumu, vai kāda no latviešiem raksturīgām īpašībām trimdā būtu minama, galvenās atbildes ir šādas: 18,1 proc. — egocentrisms un pašlepnība; 17,4 proc — latviešu savstarpējā šķelšanās un apkarošanās. Īstenībā pēdējā parādība arī liekama iepriekšējā lēsē.— Pie nacionālās sadzīves vērtībām pieder arī laikrakstu, žurnālu un grāmatu lasīšana. Skaitļi rāda, ka publicistikai latvieši seko apmierinoši cītīgi, ko nevar teikt par grāmatu lasīšanu. Pusgada laikā 1 latv. grāmatu lasījuši 16,1 proc., citas 15,9 proc.; 2 grāmatas — latv. 11,8 proc, citas 14,2 proc; 3 grāmatas — latv 12,2, citas — 4,7 proc., utt. Nevienas latviešu grāmatas nav lasījuši 19,2 proc.

(Turpmāk beigas)

rī līdzīgas fabulas: divas mā-
ās (vai māsicas) saista kopējs
noslēpums. Viena no māsām iz-
darījusi smagu noziegumu (pie-
mēram, nocirtusi savam līgavai-
nim roku un kaklu) un tāpēc
ieš un sagandē sev visu mūžu.
Beigās izrādās, ka viņa ir nevai-
nīga, viņai tikai iestāstīts, ka vi-
ņa izdarījusi noziegumu neapzi-
nā; īstā vainīgā ir otra māsa,
kas visu laiku uzvedusies kā eņ-
ģelis. Saprotams, tas viss ir psī-
choloģisks nonsenss. Dažkārt
grūti saprast, kā skatītājam var
patikt nolietots absurds, bet lai-
kam jau filmu darinātājiem ir
taisnība: kino publikai patīkot
jau daudzmaz pazīstama fābula,
pazīstami rakstuṛi, tikai drusku

(Nobeigums 7. lpp.)

No šiem skaitļiem zīmīgākais
tas, ka tik mazs procentuāls
skaitlis ir saredzējis īstā vārdā
nosaukt ģimeņu dzīves pārmai-
ņu īstos iemeslus.

d) Nacionālās sadzīves vērtības.
Kādu valodu runā mājās? 89,3
proc. — latviski; 7,7 proc. — pa
daļai latviski, pa daļai angliski;
1,5 proc. — tikai angliski. Samē-
rā augstais latviešu valodas lie-
tošanas procents gan jāpieņem
ar zināmu skepsi, jo ir pamats
domāt, ka šinī skaitlī ietilpst arī
tāda parādība, ka vecāki savā
starpā un arī ar bērniem runā
latviski, bet pēdējie savā starpā
— angliski, vai — vecāki bēr-
niem gan atbild latviski, bet bēr-
ni jautā vai stāsta angliski. —
Uz jautājumu, ko darītu, ja nā-
kamgad Latvija kļūtu brīva,
vairums izteicies par atgrieša-
nos; 18,5 proc. nezina ko darītu;
10,2 proc. — aizbrauktu uz laiku
tikai to apskatīt un 1,1 proc. ne-
atgrieztos nekad. Uz jautājumu,
vai kāda no latviešiem rakstur-
gām īpašībām trimdā būtu mi-
nama, galvenās atbildes ir šādas:
18,1 proc. — egocentrisms un
pašlepnība; 17,4 proc. — latviešu
savstarpējā šķelšanās un apkaro-
šanās. Īstenībā pēdējā parādība
arī liekama iepriekšējā lēsē.—
Pie nacionālās, sadzīves vērtī-
bām pieder arī laikrakstu, žur-
nālu un grāmatu lasīšana. Skaitļi
rāda, ka publicistikai latvieši
seko apmierinoši cītīgi, ko nevar
teikt par grāmatu lasīšanu. Pus-
gada laikā 1 latv. grāmatu lasīju-
ši 16,1 proc., citas 15,9 proc.; 2
grāmatas — latv. 11,8 proc, citas
14,2 proc; 3 grāmatas — latv 12,2,
citas — 4,7 proc., utt. Nevienas
latviešu grāmatas nav lasījuši
19,2 proc.

(Turpmāk beigas)

Gara KULTŪRAI

Mūsu episko gara mantu jaunizdevums

LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS II un III sējums (īsto pasaku 1. un 2. daļa), prof. P. Šmita rediģēti. Otru izdevumu ar ievadu, vēsturiski biografisku pārskatu un motīvu rādītāju sagatavojis prof. H. Biezais. Izdevusi Latvju Grāmata: II sēj. 523 lpp., izdots 1963. gadā; III sēj. 501 lpp. 1964. g.

Tas ir liels darbs, kas nav vēl pienācīgi novērtēts. Jaunais tautas teiku un pasaku izdevums ir reprezentātīvs dažādā ziņā. Mākslinieciskā apdarē tas liekams blakus mūsu tautas Dainu jaunizdevumam. Jaunā pasaku izdevuma sējumi jau no ārpuses divvalodu tekstos izsaka latviešu episkās folkloras eksistenci. Sējums tumši zaļā krāsā ar zelta burtiem un viņetēm.

Pirmā sējumā, kas iznāca 1962. gadā, atrodam H. Biezā ievadu par pasaku nozīmi mūsu tautas gara mantu saglabāšanā, kā arī biografiskas ziņas par mūsu abiem lielākajiem pasaku kārtotājiem Ansi Lerchi - Puškaiti un prof. Pēteri Šmitu. Tālāk plašais prof. P. Šmita ievads (130 lpp.) par pasaku būtību, vākšanas un kārtošanas vēsturisko attīstību un dažādām pasaku īpašībām. Pasaku kārtošana ir grūts uzdevums, jo dažkārt tās grūti atšķirt no teikām. Šmits savā izdevumā uzņēmis arī tās pasakas, kas satura ziņā daudzām tautām kopējas, t.s. ceļotājas pasakas, jo tad var salīdzināt ar citu tautu variantiem un stāstītāju fantazijas novirzi. Šmits pilnīgi pārkārtojis Lercha - Puškaiša krājumu; sistēmatizējis, modernizējis, papildinājis un iedalījis pēc A. Ārnes (Antti Aarne) pasaku kārtošanas parauga, kas internacionāli pieņemts kā piemērotākais zinātniskam iedalījumam, un proti — četrās daļās: zvēru pasakas, īstās pasakas, joku stāsti un tautas teikas. Protams, latviešiem ir arī citādi pasaku tipi, kas nav ietilpināmi Ārnes sistēmā, bet daža veida pasaku latviešiem atkal nav, kas šajā sistēmā uzņemtas.

Pirmajā sējumā uzņemtas 505 zvēru pasakas kopā ar daudzajiem variantiem un 21 pasaka ar variantiem par augiem un citiem nedzīviem priekšmetiem. Pie pasakām minēti teicēju vārdi, adrese un ziņas par agrākiem iespiedumiem.

Otrā sējumā, kas iznāca 1963. gadā, uzņemta īsto, t.i. burvības pasaku pirmā daļa — kopā 238 varianti. Visās šajās pasakās, kas pēc Ārnes tipoloģijas iedalītas ar 300—306 numuriem, ir runa par kādu pārdabisku pretinieku (milzis, pūķis, velns, nāve, mironis uc.), kuŗas varonis ar kādu brīnišķīgu spēku palīdzību pārvar. Tā par pūķa kāvēju ir daudz variantu: varonis ar suņiem — 8 varianti; pūķa kāvējs dažādos apstākļos — 9 v.; stiprinieks kauj velnus un raganas 9 v. Parasti šeit varonis nokauj briesmoni un izglābj ķēniņa meitu. Glābšana notiek dažādos apstākļos un dažādā veidā, piem., ar brīnišķīgu suņu palīdzību. Pie šīm pasakām Šmits pieskaita arī tās, kur stiprinieks kauj velnus pie kāda tilta un pēc tam cīnās ar raganām. Šīs latviešu pasakas ir vistuvākās krievu pasakām, kaut gan pārsvārā mūsu pasakas tuvākas vācu pasakām.

Pie pirmās pasakas, kurā zaldāts ar brīnišķīgiem suņiem pārvar pašu velnu virsnieku Lūciferu, Šmits pievienojis piezīmi: „Vai pasakā minētais Lūcifers būtu bijis tautā pazīstams, jāšaubās, tomēr Licepurs jeb Liceporis nav tautas mutei sveši vārdi” (13. l.p.). Šī piezīme ir lieka, jo Lūcifera vārds tautā pazīstams kristīgās ticības ietekmē, turpretī Licepurs jeb Liceporis tiešām būs maz dzirdēti.

Nākošie pasaku varianti ir par nolaupītām princesēm, kuŗas izglābj viens vai trīs varoņi un tad dabū par sievām; par Zemgales ķēniņa meitu Skaistīti; par velna dvēseli olā, kuŗu varonis atklāj tikai tad, kad ir pārvērties par kādu zvēru, par mednieku ar burvju plinti, kuŗš var milžus un jodus nošaut un paglābt ķēniņa meitu; par pūķa sirds asinīm, kuŗas lieto dziedināmām zālēm; par sadancotām ķēniņa meitas kurpēm, kuŗa katru nakti slepeni gājusi pie velna un ar to dancojusi; to paglābj jauneklis, kas neredzams var tai sekot u.d.c. pasaku varianti, kuŗus visus šeit nav iespējams minēt.

Sējuma beigās pievienots H. Biezā sastādītais sējumā uzņemto pasaku motīvu satura rādītājs angļu valodā pēc internacionāli pazīstamās Stith - Thompson schēmas. Tas ļoti sīki min motīvus zinātnieku un interesentu vajadzībām. Arī svešinieks, neprazdams latviešu valodu, var pilnīgi orientēties par latviešu pasaku motīviem. Šim satura rādītājam liela vērtība. Cerams, ka to izmantos arī mūsu jaunās paaudzes pasaku pētītāji, jo viņus vilinās tieši minēto motīvu daudzveidība un dziļums.

Trešā sējumā uzņemta īsto resp. burvības pasaku otra daļā, pavisam 280 pasakas. Pēc Ārnes tipoloģijas tās numurētas no 307—327. Satura ziņa te atrodam ļoti interesantus variantus: par ķēniņa meitu zārkā — 24 varianti, par raganu zārkā — 14 v., par burvi zārkā 31 v.; trīs māsas velnam par sievām — 15 v.; par raganas tornī ieslēgtu jaunavu, kuŗu pēc lielām ciešanām atbrīvo ķēniņa dēls; par briesmoņu kāvēju un maģisku bēgšanu no velna vai cita briesmoņa; par ūdensmeitas ievilinātu jaunu vīru ezerā, kuŗu sieva beidzot atgūst atpakaļ (šis motīvs latviešiem tikai 5 variantos; ļoti izplatīts vācu, dāņu, zviedru, franču un italiešu pasakās); par drošinieku, kas sabaida laupītājus — 3 v.; par Ansīti un Grietiņu, kas visā pasaulē ļoti populārs, mums 15 variantos, un daudzi citi. Arī šī sējuma beigās ir H. Biezā satura motīvu rādītājs angļu valodā.

Pasakas un citas gara mantas savā laikā bija tā gara fantazijas t.i. daiļā izpriecas daļa, ko tagad cilvēkiem sniedz visa daiļliterātūra. Pasakās izteica arī sapņos skatīto un apjausto; tā pasakas no mutes mutē pārveidojās saturā un izteiksmē. Pasakās vērojam arī katras tautas aistētisko, ētisko un morālo ievirzi. Un visas tautas gara mantas kopā atklāj attiecīgās tautas garīgo kodolu. Tautas gara mantas arvien rakstniekiem dod motīvus vai aicina kādai veselīgai ievirzei. Tas ir tautas dabiskās eksistences vērtības atzinējs optimisms, kas tautas fantazijā uzzied brīnišķīgiem ziediem. Tā ir pasaku būtiskā vērtība, ko it kā esam aizmirsuši. Mūsu māksliniekiem būtu vairāk jāiedziļinās tautas gara mantās. It sevišķi pasakas sevī slēpj brīnišķīgu saturu, stāstīšanas māku un daiļā izpratni, kas pat moderno cilvēku atstāj izbrīnas un apbrīnas varā.

Alberts Spoģis

MĀKSLAS CHRONIKA

Gleznotājs Jūlijs Matisons pārcēlies no Sietlas uz Kaliforniju La Mesā, kur iepircis nekustamu īpašumu un pašreiz ceļot ģimenes māju. Māja esot jau zem jumta, bet tās ārējo un iekšējo apdari mākslinieks cerot paveikt pats, jo tik daudz neesot līdzekļu, lai šos darbus izdotu uzņēmējam. Vēstulē saviem draugiem mākslinieks jūsmo par jauko vietu un patīkamo klimatu.

Jūlijs Matisona nākamā gleznu izstāde paredzēta janvāra beigās Losandželosā.

E. T.

Juris Indrups

VAKARĀ

Satumst viss, un sārta blāzma
Rietā—logos gail.
Un kā senās tālās dienās
Sirdij—tumsas bail.
Tumsas—kuŗā baidies pazust,
Kuŗā nogrimt var.
Jo tev nebūs vairs,
kam pasniegt
Roku šovakar.

Juozs Girņus (Juozas Girnius)

Teisms un ateisms

Ievada daļa grāmatai „Cilvēks bez Dieva ” Zariņu Jāņa tulkojumā.

III

Tāpēc arī pat tajās zemēs, kur ar kopējiem centieniem dzīvi balsta apziņas brīvības un idejiskas iecietības principos, tomēr atrodama dziļa neuzticība citam pret citu. Ateisti baidās, vai kristīgo tolerance nav sirsnīga tikai tik ilgi, kamēr tie nav pietiekami nostiprinājušies. Savukārt, kristīgie paturējuši vērā, cik maz uzticama bijusi ateistu tolerance no Lielās franču revolūcijas līdz spāņu pilsoņu kaŗam, nemaz neminot komūnismu.

Principiālā teisma un ateisma pretišķība, kas vēl pasvītrota ar nesaprašanos vēstures tecējumā, ir it kā bezdibenis, pār kuŗu nav iespējams pārmest tiltu. Pēc tā teista un ateista attieksmes var tēlot kā nepārejama bezdibeņa atšķirtus cilvēkus, kas var cits citu satikt tikai no tāluma. Tādā stāvoklī nav iespējams mierīgi sarunāties, bet tikai sakliegties. Bet kliegšanai ir savdabīga loģika. Sakarīgas domu izklāstīšanas vietā te tā jāietveŗ atsevišķos saucienos. Tas piešķiŗ domai izteiksmīgumu, bet reizē arī asumu, kas jo īpaši ievaino, ja vairāk sauc par citu kļūdām nekā tiecas pēc patiesības. Tā kā neviens apzinīgi neizvēlas kļūdas un nejūtas kļūdīgs, tad ikvienam ir sāpīga viņa pārliecības noliegšana, īpaši vēl, ja reizē tur ietverta arī paša cilvēka nopaļāšana. Pietiek tik „ar to pašu” atbildēt, un polemikas karstumā rūpes par patiesību pārvēršas savstarpējā cits cita tiesāšanā. Īgnums par neattaisnojamu tiesību piesavināšanos cilvēkam tiesāt cilvēku izvēršas par rūgtu vilšanos un abpusēju cieņas zaudējumu. Kā sākumā taisnību gribēja saukt pat „pretiniekam”, tā tagad, pieklusuši jautā, vai vispār ir kāda jēga „mest cūkām pērles.”

Tāda ir parastā attieksme starp tiem, kuŗus šķiŗ teisma un ateisma principiālā pretišķība: vai nu cīnās polemiskā iekarsumā, vai atsalst līdz pilnīgam intereses trūkumam pret cieņu zaudējušo pretinieku. Ir daudz polemisku apcerējumu, kur abas puses skaita cita citas vēsturiskās vainas. Bet visai reti ir darbi, kas veltīti principiālai pretējās puses pazīšanai. Tāpēc polemiskās cīņās, pazaudējuši savstarpējo cieņu, sāk viens par otru baismināties. Ateistam ir baismīga ticīgo „tumsa” (kā var tik ietiepīgi turēties pie „aizspriedumiem” zinātņu gadsimtenī?), teistam savukārt ir baismīga neticīgo iepūtība (kā var tik akli aizmirst dvēseli technisku sasniegumu dēļ?).

Par normālām attieksmēm nevar uzskatīt ne polemiskās cīņas, nedz nicinājuma piesātināto pārtraukumu starp tiem, ko šķiŗ teisma un ateisma pretišķība. Abos gadījumos ir aizmirsts, ka **teisma un ateisma pretišķību ne drīkst pārvērst pašu ticīgo un neticīgo pretišķībā.** Teismu un ateismu patiesi šķiŗ nepārejams bezdibenis. Tomēr subjektīvi pat šīs visabsolūtākās pretišķības gadījumā ir kopēja cilvēciskā saite. Un tā ir patiesības alkas. Ticam Dievam vai neticam, abos gadījumos tas jābalsta patiesībā. Patiesības alkas apvieno kopā ticīgos un neticīgos, apelējot cīņu par Dievu uztvert kā idejisku cīņu, kuŗā visi kopīgi sacenšas pēc patiesības, **bet ne viens pret otriem.**

Principiālā teisma un ateisma pretišķība pati par sevi nozīmē nesamierināmu cīņu. Un tā kā tā notiek par pašu Absolūto, tad tā ir bez izlīguma. Cīņā par Dievu nav iespējams ne palikt neitrālam, ne meklēt vidusceļu, nedz sapņot par miera līgumu. Teisms un ateisms ir principiāli nesamierināmi. Taču tāpēc par nesamierināmiem pretiniekiem nav jākļūst ticīgajiem pašiem. Būtisko cilvēku brālīgumu nenoliedz atšķirīga ticība, ne pati neticība. Par pretiniekiem cilvēkus padara nevis pati idejiskā (domu) cīņa, bet tikai šīs cīņas sabojāšana ar tādiem paņēmieniem, kas nav saskaņojami ar patiesības meklēšanas dabu.

Tā kā patiesība jāiegūst cilvēkam pašam un šinī nozīmē tā brīvi jāatklāj, tad vispirms jau idejisko cīņu izkropļo jebkuŗa garīga vai fiziska varmācība. Ikviena apziņas apspiešana ir brutāla cilvēka noniecināšana, ar ko sasniedz tikai padošanos kādai ārējai varai, bet neiegūst cilvēku iekšēji šai patiesībai. Tādā veidā, kur vajadzētu iegūt kāda cilvēka brīvu piekrišanu patiesībai, tiek tikai iededzināta neiecietība pret uzspiedēju un uzspiežamo domu. Vēsturiskā pieredze skaidri rāda, cik neattaisnojams bijis kārdinājums lietot varu „patiesības kalpībai.” Idejiskā cīņā lietot varu nenozīmē kalpot patiesībai, bet to iznīcināt. Kad sludinātās patiesības vārdā ķeramies pie varas līdzekļiem, tad īsteni cīnās nevis par patiesību, bet varas dēļ. Sludinātā taisnība šādos gadījumos ir tikai aizsega politiskam mērķim. **Kur tic patiesībai, tur tic arī brīvībai.** Terrora ideoloģijas rada, neticot patiesībai pašai.

Pēc sāpīgās vēstures pieredzes demokratiskās sabiedrībās jau atzīts, ka idejiskā cīņā jāatsakās no uzspiešanas. Taču visu laiku paliek citi draudi. Tie ir — savas domātās patiesības polemiskā aizstāvēšana ar uzbrukumiem pretiniekam. Nosaucu to par briesmām idejiskai cīņai tāpēc, ka, iedegušies polemikā, vairāk domājam par pretinieka tiesāšanu nekā pašu taisnību. Tomēr ar pretinieka netaisnību īsteni nekā nepierāda, un visa apsūdzības polemika paliek tukša.

Polemiska iekarsuma ļaunums zīmīgi parādās, kad principiālus jautājumus apmaina pret vēsturisku vainu medīšanu. Visai reti ateisti interesējas par Kristus personu un mācību, bet tai vietā aizvien tiek atgādināts viss, kas kādreiz kristīgo vēsturē pagadījies tumšs. Kaut arī visvairāk Apustuļu krēslā sēdējušas krietnas un pat svētas personības, aizvien no kapa ceļams Aleksandrs VI un daži citi līdzīgie. Ignorē kristiešu kultūras devumu, bet visu laiku pārmet inkvizīciju, kaut gan pavisam neuztraucas par daudz vēlākām un nesalīdzināmi plašākām masu vajāšanām, kuŗu upuŗi bijuši (un vēl aizvien ir) kristīgie. Ar savu personiskumu un vienpusību netaisna polemika nemanot urda arī pretējo pusi atbildēt ar līdzīgiem vēstures un personisku vainu atradumiem. Kā inkvizīciju izlieto par pārmetumu visiem kristīgajiem, tāpat atbildību par komūnistisko terroru uzveļ visiem bezdievjiem. Kur būtu gaidāma principiāla ateisma pozīcijas vērtēšana, notiek piemēru meklēšana, ka „neticīgie” ir arī netikumīgie, kam bijuši tādi un vēl citādi trūkumi, beiguši dzīvi tādā vai citādā kaitē, nonākuši vājprātīgo iestādēs u. t. t. Bez šaubām, tāda vienas vai otras puses polemika rada tikai piktumu un iznīcina sev pašiem cieņu. Tādu apvainošanas polemiku var turpināt bez gala un netikt ne soli tuvāk būtiskiem jautājumiem. Dieva jautājumā neko neizsaka ticīgo vai neticīgo tikumu vai netikumu gadījumi. Ja arī tādu Aleksandru VI Apustuļu krēslā būtu sēdējis vairāk vai ja inkvizīcijas ļaunums būtu atskārsts dažus gadsimteņus vēlāk, tas tomēr nenoliegtu teistiskos Dieva esmes pierādījumus. Tas pats arī otrādi: ja arī visi ateisti būtu dzīvojuši viskrietnāko dzīvi, ar to tomēr nebūtu apstiprināta ateistiskā Dieva noliegšana. Ir taču pavisam skaidrs, kaut gan tik bieži polemiskās cīņās aizmirsts, ka patiesību nevar izlemt pēc cilvēkiem.

Ieskatījuši polemiskās cīņas bezjēdzību un tukšumu, metas otrā galējībā — pilnīgi neliekties ne ziņis par pretējo pusi. Tāda geto veida augstprātība var vienlīdz vilināt abas puses. Kam jāmeklē runas ar ticīgajiem? Kāda valoda iespējama ar tiem, kas jau iepriekš domājas zinām patiesību! Jautājumu viņiem nav, jo jau iepriekš uz visu ir atbildes. Ticība ir akla un tāpēc nesalaužama. Ir pacietīgi jātic, ka zinātnes sasniegumi paši pamazām izskaudīs mītisko domāšanu.

(Turpinājums sekos)

Dāviniet saviem draugiem un paziņām
PROF. ALEKŠA RUBUĻA
LATVIAN LITERATURE
30 latviešu autoru
45 prozas darbi mūsu labāko tulkotāju sniegumā.
LABĀKĀ DĀVANA KATRĀ GADĪJUMĀ
Cena $ 7.00 plūs 25¢ pasta izdevumiem
Dabūjama tieši apgādā
DAUGAVAS VANAGS
491 College St., Toronto 4, Ont.
kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā pasaulē.
Grāmattirgotājiem atlaide.

Ģirts Salnais

Aiznaglotie vārti

TEIKA

Rīga bija kļuvusi noslēpumaina un baiga. Bija ieradies jauns laiks. Novembŗa dubļi bija kļuvuši melnāki, kokiem bija nokritušas agrāk lapas nekā citkārt, un cilvēki mira lielākā steigā nekā kaŗos. Mātes un tēvi neuzmeklēja vairs savu bērnu un bērni savu vecāku kapu vietas, jo to atrašanos vairs neapliecināja ne zaļojošais brūklenājs, ne puķu trauslais aicinājums. Pa kapsētām vairs nestaigāja baltā miera nesēja, Veļu māte, bet Nāve ar sirpi un purpursarkanīgu rētu ģindenīgā galvkausa kaulainā pakausī.

Kad saule grima jūŗā, no apvāršņa cēlās augšup gurdas, bālganas strūklas, kuŗu ēnas sarecēja virs Rīgas torņiem un krita, kā pasakainas, melnas asaras Brīvības pieminekļa tēla augšup peltajās plaukstās.

Brāļu kapos Māte Latvija vientuļa sēroja par varoņiem un strēlniekiem, Kalpaka, Zemitāna un Baloža vīriem, jo pa kapsētu vairs nestaigāja baltā latviešu Veļu māte, bet sveša Nāve ar sirpi rokā un bargi, glūnīgi kapu sargi. Dzīvotāji negribēja mirt, bet mirēji negribēja ņemt līdzi savā pēdējā nopūtā Nāves rētas baigo kvēlmi.

Jaunais laiks dvesa stindzinātāju elpu, laimīgus darīdams nelaimīgus, nelaimīgiem likdams nogalināt sevī pašiem sevi, un dzīvot.

Kādā Brīvības bulvārim tuvā namā bija dzīvoklis, kuŗa durvis parasti stāvēja puspievērtas. Šai vietā pēc patikas meklēja glābiņu paši no sevis, savas pagātnes, tagadnes un no drūmās rudenīgās pasaules slavējami dzejnieki, cieņu un godu zaudējuši valstsvīri, degsmīgi mākslinieki, visi, kam liktenis neizprotamā nežēlībā bija pēkšņi nolaupījis viņu dzīvības vairogu — brīvo garu. Pasaule runāja par viņiem ļaunus vārdus, saukdama tos par garīgo skrandu proletāriātu, bet viņi paši zināja vairs par sevi tikai to, ka viņiem ir pagātne, un katra diena viņiem nolaupa tagadni, tumsas stundām sludinot nākotni kā tikko aizbērtu kapu bedri, virs kuŗas nolīdzinātām smiltīm šalc sīku priežu mežs.

Tas nebija ne restorāns, ne atļauts vai aizliegts klubs, ne degvīna pārdošanas, politisku vai spiritisku sapulču vieta. Šeit nedzēra Krimas vai Kaukāzijas vīnus un neskandēja bohemiskas dzīru dziesmas, vai skumju apdvestas tautas melodijas. Tas bija vienkāršs dzīvoklis, kuŗa durvis bija parasti pusvirus, tādēļ tas nezinkāroja ne kārtības un drošības sargus, ne vilināja zagļus. Varbūt tādēļ, ka šos derīgos cilvēkus radīdams no skaidriem zemes pīšļiem, Dievs bija tiem uzdāvinājis tikai dvēseles ēnas, varbūt arī tāpēc, ka pagurušas dvēseles samērā viegli uzglabājas, neizplatīdamas nekādu trūdu smaku, kas spētu vilināt cilvēku instinktus. Šā vai tā, bet Cīlijas dzīvoklis nebija pievērsis ne barga skata, ne ziņkāres aizdomības.

Cīlija Ingarūte tādēļ mierīgi turpināja pārdot pa gleznai no savas bagātīgās kollekcijas, lai ik dienas varētu saziest desmitām sviestmaizīšu, un lai krāsnī ogles nepiekustu kvēlot, sildīdamas pagurušās dvēseles.

Cīlija Ingarūte jau sen nebija īsts cilvēks, jo viņai bija četrdesmit gadu, bet jau kopš pāris gadu desmitiem viņa bija pazaudējusi nākotni. Toreiz 11. novembŗa rītā, kaujas vētrai dungojot Torņkalna vējainā smilšu klajā, ienaidnieka lodes ķerts, bija miris viņas vīrs — jauns stalts vīrs, tikko iecelts Lāčplēša kārtā, kas citādi sev nekā ļauna nebija darījis, tikai mīlējis savu un citu brīvību. Un tā kā Cīlija bija daiļa un patiesi mīlēja savu vīru, tad divkārt cieši viņa iemīļoja arī to, ko bija mīlējis viņas Lāčplēsis.

Tā viņa šai lielā mīlestībā kalpoja savai un sava vīra mīlestībai, maksādama ar savas ikdienas soļiem un domām meslus slavenajai pagātnei, nicinādama tagadni un vairīdamās nākotnes, kas varētu būt citāda, nekā bijusi pagātne. Tāpēc nu viņa nebija vairs nevien īsts cilvēks, bet bija arī ļauns cilvēks, kas netic tam, kam citi lika ticēt, slavēdama to — un tikai to — ko ar savām asinīm viņas mīļais bija ierakstījis Torņkalnas smilšu klajā un ar mīlas glāstu viņas sirdī.

Varbūt Cīlija bija pārāk maz izglītota un tādēļ neprata ar saprāta vienaldzību nonāvēt savas jūtas, varbūt viņa no bērnības bija pārāk ticīgi audzināta, ka neprata kļūt neticīga savai pagātnei, bet šī pagātne mita viņā lielāka, plašāka un krāšņāka nekā visa pasaule. Varbūt viņu bija reizē satriecis un pārāk aizkustinājis tas drēgnais 17. novembŗa rīts, kad viņas vīru pārveda un guldīja Brāļu kapos, un kad viņa stāvēja tur viena, sagurusi, bez domām un vēlmēm, un kad kāds viņai klusi teica:

„Cik daudz šeit cerību ik krustā zīmē. Cik daudz ciešanu samaksāts ar upurēšanos”...

Tai brīdī viņa bija vēl pārāk jauna un nesaprātīga.

Viņa uztvēra šos, nezin kur radušos vārdus kā pārmetumu sev — sev, kas šeit drīkstēja stāvēt dzīva, kad viņš bija miris! Un viņa atgriezās mājās apņēmībā dzīvot tam, kā dēļ viņš bija miris.

Cīlija nekļuva mūķene. Ak, viņa bija stipra, Bet viņa kļuva nesavaldīga un trokšņaina brīžos, kad kāds tieši vai netieši nonicināja viņas pagātnes mantojumu — šos vienkāršos vārdus, kas gadu skrejā bija iekusuši viņas jūtās un kļuvuši par viņas dzīvu daļu. Viņa nekad par to nerunāja, un rīkojās kā visi citi cilvēki, tikai viņas soļi bieži aizskanēja uz kapsētu, kuŗas krusti stingrās rindās rindoti, mēneša nakts spozmē likās kā baltu, teiksmainu trejziedu līliju dārzs. Ik gadus viņā svētajā dienā Cīlija nesa puķu klēpi, bārstīdama to nevien viņas gulētājam, bet pāri visiem, jo viņas mīla bijusi arī šo citu gulētāju mīla, un ar katru nākamo gadu krusti šķita cildenāki un lepnāki kļuvuši palsumā. Ar pēdējo, atlikušo ziedu rokā tad Cīlija stāvēja mierīgi, nekustīgi, ne ko lūgdama, ne zvērēdama, tikai mirkļiem pasmaidīdama, jo tad viņai likās, ka viņas gulētājs un Mātes Latvijas tēls uzrunā viņu tikai jaužamā čukstā, runādami vārdus par mīlu un uzticību. Tad, mājās iedama, viņa varēja būt jautra, kā visu mūžu būtu darījusi lielas lietas, kaut pasaulei Cīlijas darbs šķita tikai ciešama niekošanās, bez kuŗas it labi ikviens varētu iztikt: Cīlija arvien vēl bija daiļa un turīga — kāpēc tādam cilvēkam vajadzētu pavadīt savas dienas to vidū, kas sen jau zuduši dzīvei, bet kuŗus nebija ņēmis vēl pretī kaps. Pa Invalidu sanatorijas gaiteņiem klusi slīdēja baltā tērptās sievietes soļi un, atvadoties no šīssaules, pēdējie bālo roku mājieni un čuksti bija lemti viņai, bet Cīlijas lūpas tad tikko sakustējās sadzirdamiem vārdiem sakot — „Sveiciniet.” Un viņa zināja, ka viņai nebija jādod atbilde prātīgu cilvēku jautājumam, kāpēc viņa ir šeit?

Nu bija pienācis jauns laiks, kad novembŗa dubļi bija kļuvuši melnāki, un kokiem bija nokritušas agrāk lapas kā citkārt. Cīlija — bāla un skumjāka kā tad, kad viņa pirmo reiz bija stāvējusi pie sava drauga kapa, staigāja apkārt, drūmi raudzīdamās sev priekšā, un sirdij jūtot izmisumu neatvairāmu un nenovērtējamu, viņa biežāk steidzās uz Meža parka pusi un teciņus iegriezās platajā alejā, kas veda uz palso krustu dārzu, kuŗa milzu vārtus sargāja, varenos zirgos sēdēdami, ievainotie akmens jātnieki. Un tad atkal Cīlija stāvēja pie mazā kapa, viņai pēkšņi gribējās satvert krustu, celt augšup un saukt: „Jums nevajaga vairs krustu! Šeit gulēdami jūs esat laimīgāki par tiem, kas jūs mīlējuši un pieminējuši! Jo viņi nedrīkst jūs vairs mīlēt! Jūs esat laimīgāki par tiem, kuŗiem blakus jūs kritāt, un kas palika dzīvot pēc jūsu pēdējās kaujas. Jūs mirāt tādēļ, ka jums bija jāmirst, lai citi dzīvotu, bet viņiem tagad jāmirst, lai zustu par jums atmiņas.”

Šīs nesakarīgās domas Cīliju pašu apmulsināja, jūtot, ka tas, kas viņai sakāms, nav gluži tas, ko viņa pateikusi,— ka būtu vēl kas darāms, lai šie gulētāji varētu vēl te mierīgi dusēt šais milzīgajās krustu alejās. Un viņa pameta drūmu skatienu apkārt. Bet šajos laikos tur nebija daudz ko redzēt. Rets drošinieks, vai bezbēdnieks, vai tādas pat kā viņa, kuŗi te bija laiku laikos nākuši pielūgt savu pagātni, staigāja starp kapu rindām, bet vēl retākam bija rokās ziedi, ar ko greznot šo pagātni, jo jaunā laika sargi klimstīja gar smilšakmens kapu sienām, draudēdami, nonicinādami un uzbrukdami dievlūdzējiem.

Kādu dienu, stāvot pie Mātes Latvijas tēla, Cīlija redzēja piebraucam melnas mašīnas, no kuŗām izkāpa bruņoti sargi, un aizveda projām visus tos, kas šai brīdī bija noliekušies pār savu gulētāju kapiem, klādami samtainās sūnās baltus, priecīgus ziedus. To redzot, pēkšņi skumjā sieviete saprata, kas viņai vēl darāms.

Nu viņas dzīvoklī sāka nākt drūmi, īgni, dažreiz pārgalvīgi vīri. Nu viņas soļi retāk aiztecēja uz Meža parka pusi un draugam domātos ziedus viņa sniedza pagurušajiem vīriem, dodama tiem visu, visu, kas viņai bija. Sen vairs viņa nestaigāja pa Invalidu sanatorijas gaiteņiem, jo tur vairs nemita viņas gulētāja kaŗa draugi. Viņi aizbēga klabinādami savus krukus, kad sanākušas, nez kur radušās, platsejainas matronas brēca uz viņu pagātni, sacīdamas, ka tā ir atvērta kapa bedre sīkajās Baltezera priedēs.

(Nobeigums 7 lpp.)

Latvieši Kanadā

PRESES BALLE

sestdien, 23. janvārī, plkst. 7.30 Latviešu namā
491 College Str.
T O R O N T O
Konferansjē — JURIS DZEGUZE

Dejas sāks tieši plkst. 8 Dianas Vorps vadībā.

PROGRAMMĀ: Baleta uzvedums — Bakchanale — Dianas Vorps audzēkņu priekšnesumā. Bakchu dejos latv. profesionālais balet dejotājs Viesturs Rozenbergs.

Preses Pīle, bufete — Broadview Delicatessen silti un auksti ēdieni, boles galds, puķu meitenes u. t. t.

RAKSTNIEKU RĪTS

Veltas Tomas vadībā
SVĒTDIEN, 24. JANV., PL. 11 NO RĪTA LATVIEŠU NAMĀ
Savus darbus lasīs ASV un Kanadas autori.

Ieeja rakstnieku parādē pret ziedojumiem, sākot ar $1. Skolēniem ieeja brīva. Grāmatu galds.

Ieeja ballē 3 dol., vieta pie galdiņa $0.50 no personas. Kartes ballei un galdiņi aizpērkami Lotus puķu veikalā, **LE 3-3884** un balles vakarā pie kases. Vēlams **vakara tērps.** Lotus puķu veikalā dāmas var pasūtināt ziedu puškišus. Atsevišķus ielūgumus neizsūtīs.

Visus laipni ielūdz
LPB Kanadas kopas valde.

TORONTO

Laikraksta galvenais informātors R. Norītis, 135 Laird Dr., Toronto 17, Ont., tālr. 421-6074.

● Rīgas mazskautu pulciņa Ziemsvētku sarīkojums 10. janvārī Latviešu namā pulcināja apm. 200 dalībniekus — mazskautus, to piederīgos un viesus. Pulc. vadība eglītes vakara programmu bija izkārtojusi trīs daļās: J. Ķeniņš apcerēja Ziemsvētku paražas dažādās pasaules malās, senlaikos un tagadnē. A. Pērkons stāstīja par latviskajiem saulgriežiem, ierosināja kopīgas „kaladū" dziesmas un pirmniekiem uz vietas iemācīja ķekatnieku danci. I. Batraks apcerēja kristīgās pasaules Ziemsvētku ideoloģiju un atsevišķus notikumus. Stāstījumu starplaikos mazskauti uzstājās ar savām deklamācijām un mūzikāliem priekšnesumiem. 23 mazskautus apbalvoja ar nopelnītām dažādām gatavības zīmēm. Vecāku pārstāvis J. Pālens pulciņa vadībai pasniedza grāmatu veltes. Bija noorganizēta mazskautu apdāvināšanās. Zēnu mātes bija rūpējušās par tiešām gardu svētku mielastu. Kopējās dziesmas, priekšnesumi, dāvanas un sirsnīgās attieksmes šo sarīkojumu izvērta par vislabāko svētku laika izskaņu.

● Latviešu nama privāto akcionāru sapulce notiks 17. janvārī, plkst. 4 dienā Latviešu namā, 491 College ielā. Šī sapulce domāta visiem tiem akcionāriem, kas savas balsstiesības nav nodevuši nevienai organizācijai, un tādēļ personīga ierašanās ļoti svarīga. Sapulces dalībnieki tiks iepazīstināti ar līdzšinējo darbību un izstrādātiem valdes vēlēšanu noteikumiem, kas paredz balsu apvienošanas principu. Sapulcē izraudzītie pārstāvji savukārt būs balsstiesīgi akcionāru pilnsapulcē, kas notiks 24. janvārī.

● Mākslinieka O. N. Grebžes gleznu izstādi laikā no 24. janv. līdz 31. janv. Grand Rapidos, ASV, rīko vietējā latviešu biedrība. Izstāde tiek organizēta kultūras dienu ietvaros.

● Vīru kora Viesturs koncerts ar sekojošu saviesīgu vakaru notiks 16. janv. plkst. 7 vakarā, Latviešu namā.

● TLTA bērnu vasaras nometņu vadītāju kursi notiks 17. janvārī, plkst. 11.30 no rīta Latviešu namā. Turpat plkst. 3 dienā notiks ģimnazijas vecāku sanāksme dažādu aktuālu jautājumu iztirzāšanai.

● Austrumu ev. lut. draudzes dāmu komitejas Ziemsvētku sarīkojums ar pašapdāvināšanos notika Ārijas Āvikas dzīvoklī. Ar svētbrīdi to ievadīja māc. A. Briedis, kam sekoja dažādas pārrunas pie klātiem tējas galdiem.

GATAVOJAS LIELĀS JUNDAS SARĪKOJUMAM

DV nodaļas valdes sēdē apрūpes daļas vad. A. Akmens ziņoja par svētku kartīšu akciju. Atsaucība bijusi lielāka nekā iepriekšējos gados, tomēr neliels skaits kartīšu saņēmēju vēl nav atsaukušies.

Piešķīra 3 palīdzības saiņus, 2 no tiem tiek veltīti grūtībās nonākušiem Lāčplēšu kara ordeņa kavalieriem un viņu ģimenes piederīgiem, tā simboliski atceroties LKOK saimi.

Atvēlēja izmaksāt mirušā nodaļas biedra Arnolda Šlosberga ģimenes piederīgiem pienākošos bēru fonda summu.

Kultūras daļas vad. O. Kļavenieks iepazīstināja ar iecerētiem sarīkojumiem, kā arī izteica pateicību Ziemsvētku labā darba atbalstītājiem, apciemojot svētku laikā latviešu slimniekus slimnīcās: I. un Rasmai Zamloskai, Z. Grekerei, Dz. Gulbei, V. Cinim un K. Blumbergam.

Nodaļas tradicionālā masku balle, kuras moto šogad „Aiz upītes es izaugu", notiks sestdien, 6. februārī. Tā būs pirmā masku balle Toronto latviešu namā. Gleznotājs Alfrēds Brūveris gādās par dekorācijām.

Kanadas DV delegātu sanāksmes pirmās dienas beigās 27. februārī, plkst. 6. vak. Toronto latviešu namā notiks Lielā junda, ko pieņems plkv. A. Silgailis no Halifaksas. Varoņu atceres svētrunu sacīs māc. A. Lūsis. Goda komitejā būs pārstāvēti visu Latvijas brīvības cīņu posmu dalībnieki, latviešu māte un jaunatne. Jundā ar karogiem aicnās piedalīties visas DV nodaļas un jaunatnes organizācijas. Koncertā piedalīsies tenors P. Lielzuika no Kalamazū un baritons P. Geistauts. Klavieru pavadījumus veiks brīvmākslinieks I. Sakss. Nobeigumā būs karavīru dziesmu un deju vakars ar agrākai karavīru pusstundai līdzīgu programmu. Spēlēs E. Zakuļa orķestris no Galtas. Iecerētā sarīkojuma sekmīgai īstenošanai darbojas rīcības komiteja ar pr-di E. Krūku, O. Kļavenieku (sekr.), R. Britālu (kas.) un A. Kalviņu (loc.). Rīcības komiteja jau sākusi veikt lielā sarīkojuma priekšdarbus. (Nob. 8. lpp.)

Latviešu preses biedrības Kanadas kopas gadskārtējā Preses balle šogad pirmoreiz notiks Latviešu namā, Toronto. Sarīkojuma priekšnesumu daļā piedalās Dianas Jablokovas - Vorps baleta studijas audzēkņi.

Labi izdevies Ziemsvētku kauju atceres sarīkojums

Ziemsvētku kauju atceres sarīkojumu pag. sestdien Toronto DV namā rīkoja vecie strēlnieki, sadarbībā ar DV nodaļu un citām veterānu organizācijām. Sarīkojumu ar uzrunu ievadīja Strēlnieku b-bas pr-ks P. Lukss.

Svētbrīdi vadīja māc. A. Čops, izlūdzoties Dieva svētību latviešu karavīriem un cildinot strēlnieku dzimtenes mīlestības svētumu. Vakara dalībnieki vienojās mūsu tautas himnā.

Strēlnieku brigādes komandiera, mūžībā aizsauktā ģen. Auzāna meita Lidija Vītoliņa lasīja strēlniekiem veltītas balādes Kritušiem varoņiem un Dzimtenei. Tāpat iepriecināja aktrises Maijas Gaiķes deklamācijas.

Izteiksmīgi deklamāciju skandēja strēlnieks J. Ezergailis. Klavieru pavadījumus veica A. Kirša.

P. Lukss stāstīja par latviešu strēlnieku cīņām. Viņš veltīja atzinīgus vārdus leģiona cīņu dalībniekiem un izteica godinājumu visiem latviešu tautas dēliem, kas atdevuši dzīvības par tēvuzemi. Strēlniekus sveicināja DV Toronto nod. priekšsēdis I. Zamlovskis, Virsnieku apvienības pr-dis J. Šmits un pulkv. O. Kalpaka bataljona pārst. K. Tannis. Rakstveida sveicienus bija sūtījis Komitejas Latvijas brīvībai priekšsēdis V. Hāzners, strēlnieku galvenais pārstāvis Ed. Mednis un strēlnieki no tālākiem latviešu centriem.

Vakara viesu vidū bija arī ģen. Auzāna atraitne Marija Auzāne.

Strēlnieku dzīvesbiedres Lūcijas Briedes vadībā bija gādājušas par cienastu. Skanēja dziesmas, un bij. cīņu biedri kavējās atmiņās par aizvadītām kauju dienām. Darbojās arī loterija. Strēlnieka P. Treilona dāvāto gleznu laimēja Maija Gaiķe.

O. K.

DV TORONTO NODAĻAS VALDES PAZIŅOJUMS

DV Toronto nodaļas valde sasauc gadskārtējo nodaļas biedru pilnsapulci svētdien, 31. janvārī, plkst. 12.30 p.p., nodaļas namā, 123 Huron St.

Kvoruma neierašanās gadījumā pilnsapulce būs tiesīga plkst. 1 p.p. pie katra ieradušos biedru skaita.

Darba kārtībā:

1. **Pilnsapulces atklāšana.**
2. **Sapulces vadības vēlēšanas.**
3. **Iepriekšējās pilnsapulces protokola nolasīšana un pieņemšana.**
4. **Valdes locekļu ziņojumi: pr-ka vietnieka, sekretāra, kasiera, aprūpes daļas vadītāja, sarīkojumu daļas, biedrziņa, nama pārziņa, informācijas daļas vad., nodaļas priekšnieka.**
5. **Nodaļas vanadžu kopas ziņojums.**
6. **Sporta kopas ziņojums.**
7. **Revīzijas komisijas ziņojums.**
8. **Debates un ziņojumu pieņemšana.**
9. **Nodaļas 1965. g. budžeta pieņemšana.**
10. **DV Toronto nod. nama jautājums.**
11. **Valdes vēlēšanas: (nodaļas pr-ka, pr-ka vietn., valdes locekļu.)**
12. **Revīzijas komisijas vēlēšanas.**
13. **Delegātu vēlēšanas.**
14. **Dažādi jautājumi un ierosinājumi.**

1965. gada 14. janvārī, Toronto.
DV TORONTO NOD. VALDE.

J A U N A V A D Ī B A . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Kultūras daļas vadītāja B. Senkēviča ziņoja, ka ar viņas palīdzību valdei izdevies noorganizēt vairākus mākslinieciska rakstura sarīkojumus; labākai sadarbībai turpmāk būtu vēlams kultūras daļas pārstāvjus pieaicināt valdes sēdēs. Pēc M. Matīsas ierosinājuma aicināja kultūras daļu paplašināt, iesaistot 2 līdz 3 darbiniekus.

Drāmatiskā ansambļa vadītāja H. Mangale nebija varējusi ierasties, tāpēc viņas ziņojumu nodeva B. Senkēviča. Teātra izrāde par labu skolai devusi ap $400.- atlikuma.

Par inženieru un techniķu kopas darbību ziņoja E. Tiltiņš. Bez regulārām sanāksmēm un priekšlasījumiem kopa jau otru gadu rīkojusi inženieru balli.

M. Matīsa ziņoja, ka TLB valda, ņemot vērā Ritas Skujas ilgo gadu darbu un izcilos panākumus Sestdienas skolas veidošanā, ierosinājusi viņu uzņemt par goda biedri. Rita Skuja TLB Sestdienas skolā darbojas kopš tās dibināšanas — 15 gadus veicot skolotājas un reizē arī atbildīgos kasieres pienākumus. Saskaņā ar statūtiem aizklātā balsošanā šo valdes ierosinājumu pieņēma ar visām balsīm.

Revīzijas komisijas ziņojumā K. Pūliņš izteicās, ka valdes, visu nozaru un darbinieku darbs ir bijis ļoti rosīgs un sekmīgs; par to izsakāma pateicība.

Pārrunājot TLB turpmāko darbību, vienojās, ka paturamas līdzšinējās biedru maksas $4.- apmērā, bet jaunu biedru iesaistīšanai vēlams vismaz reizi nedēļā kādam no biedrības darbiniekiem dežūrēt biedrības mītnē. Ar mēbeļu metiem mītnes iekārtošanai iepazīstināja mākslinieks O. N. Grebže. To pieņemšanu uzticēja valdei. Mītnes iekārtošanai ārpus budžeta līdzekļiem atvēlēja $1500.-.

Budžetu nākošam darbības gadam pieņēma $1130.- apmērā ienākumos un izdevumos.

K. Suntažs ziņoja, ka 24. janv. Latviešu nama līdzšinējais prezidijs paredzējis akcionāru pilnsapulci, kurā izraudzīs arī akciju sabiedrības valdi. Atsevišķas juristu komisijas izstrādātie vēlēšanu noteikumi, par ko papildus ziņoja A. Stikuts un J. Rolavs, paredz deleģēšanas principu vismaz simts akciju turētājiem, un sīkākām vienībām balsošanu, proporcionāli akciju skaitam. Šis jautājums izraisīja plašākas debates.

Vienojās, ka TLB atbalsta deleģēšanas principu ar tiesībām savas balsis arī dalīt atbilstoši akcionāru sapulcē noteiktam koeficientam. Kandidātu izraudzīšanu uzdeva valdei.

R. N.

LASĪTĀJU vēstules

LĀČA PAKALPOJUMS

Jūsu laikraksta š. g. 2. janvāra n-rā kāds Raičaks nostājies augstā soģa lomā un mēģinājis tiesāt pazīstamus latviešu rakstniekus un žurnālistus, bet sevi iecelt par „tīras un daiļas" valodas pamācītāju, un par pusaudžu, kas „buldurē dažādu valodu vārdus," aizstāvi.

Vai šis kungs tiešām neapzinās to ļaunumu, ko viņš nodara, graudams mūsu preses darbinieku cieņu jauniešos, kas, svešā vidē augdami, varbūt nezina, ka Jānis Rudzītis ir viens no tiem, par kuru valodas skaidrību varam priecāties. Un ja viņš, rakstīdams izglītotiem lasītājiem, lietā svešvārdus, tie nav izķerti no kādas trimdinieku patvēruma zemes valodas, bet visās valodās intelliģentā sabiedrībā iesakņojušies seno klasisko valodu vārdi, piem.: **permanents, ordinārs.**

Jābrīnās gan, ka rakstītājs un tiesātājs nav sapratis, ka nel. K. Dziļleja **skriptoru** vārdu lietājis ironiskā nozīmē!

Ikviens latvietis, kas lasījis ne vien atsevišķus žurnālu vai avīžu rakstus, zina, ka J. Grīns, U. Ģērmanis un M. D. runā un raksta skaidri latviski un daži no teksta izķerti svešvārdi nebūt neļauj viņus pielīdzināt valodas nemākuļiem.

Pēdējais kārklvāciešu runas paraugs, ar ko rakstītājs it kā grib raksturot min. autorus, gan neliecina par apsūdzības lietiškumu un labiem nolūkiem.

Latviete

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

T O R O N T O
L A T V I E Š U
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED

Izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz **aizdevumus** un maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozītiem atklātās māju **hipotēkas. Birojs** atvērts 6 dienas nedēļā
491 College St., Toronto 4.
LATVIEŠU NAMĀ
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 12—8 vakarā.
Sestdienās no 9—1 pp.

Voldiņš: „Papu, lūdzu, rezervē Preses ballē sešus galdiņus arī mums — Mazputniņa lasītājiem!"

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

P A T E I C Ī B A !

Sirsnīgs paldies visiem, kas mani atcerējušies ar svētku veltēm pagājušos Ziemas svētkos:

Kanadas Daugavas Vanagu Toronto nodaļas valdei, Toronto Svētā Jāņa draudzes dāmu komitejai, Vanadžu kopai, A. Andžānu ģimenei, V. Skujas ģimenei, B. Lielbārža kungam un LA apgādam par man piesūtītā laikr. gada abonementu, brīveksemplāru. No sirds novēlu Jums visiem raženu un panākumiem bagātu 1965. gadu!

K. Riekstiņš.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

16. janvārī — vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts — balle Latviešu namā.

23. janvārī — plkst. 8 Latviešu namā Preses balle. LPB Kanadas kopa.

24. janvārī — plkst. 11 Rakstnieku rīts Latviešu namā. LPB Kanadas kopa.

30. janvārī — plkst. 7.30 vak. Sv. Andreja b. zālē TLTA sestd. ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma atcere. Skolas drāmatiskā pulc. priekšnesumi.

31. janvārī — pl. 5 p.p. Sv. Andreja baznīcas zālē Edites Timermanes - Ozolas klavieru studijas audzēkņu vakars.

6. februārī — pl. 8 vak. DV Toronto nod. masku balle „Aiz upītes es izaugu" Latviešu namā.

7. februārī — pl. 4.30 Sv. Jāņa latv. draudzes telpās, 200 Balmoral, V. Keišas baleta studijas audzēkņu vakars par labu **TLB sestdienas skolai.**

13. februārī — pl. 7.30 TLB slēgts kostīmu vakars „Kā mērnieku laikos" Latviešu namā.

12. februārī — Tor. Latv. Stud. K. karnevāls Nakts latīņu kvartālā.

14. febr. — plkst. 7 vakarā Sv. Andreja bazn. sarīkojumu zālē Gaujas gaidu un Rīgas skautu vien. 14. gada svētki. Uzvedīs „Latvijas krustceļi" I. Purvas režijā.

19. februārī — plkst. 8 vak. Mākslinieku vienības Latvis karnevāls Columbus zālē, 36 Linden ielā.

20. februārī — pl. 7.30 Toronto latviešu katoļu vienības saviesīgs vakars Latviešu namā.

27. februārī, plkst. 6 vak., DV Lielā junda. Koncerts. Karavīru dziesmu un deju vakars Latviešu namā, 491 College ielā.

18. martā — plkst. 8.30 First Unitarian Church zālē Velta Stotta (soprāns), pie klavierēm Edite Timermane. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

21. martā — V. Melliņas garīgs koncerts 200 Balmoral Ave.

27. martā — pl. 8 vak. Latviešu namā Futbolistu vakars.

10. aprīlī — pl. 8. vak. Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes koŗa 13. gadskārtējais garīgais koncerts baznīcā.

22 aprīlī — plkst. 8.30 First Unitarian Church zālē pianists Hermanis Godess. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

HAMILTONA

31. janvārī — plkst. 4.30 „Kurrpurrū," DV teātŗa izrāde baznīcas zālē. Rīko Hamiltonas latv. draudze un DV nod.

6. februārī — pl. 7.30 vīru koŗa Viesturs koncerts Konservatorijas zālē, 126 James St. S.

13. februārī — plkst. 8 vak. Hamiltonas DV nod. gadskārtējais „Karnevāls Pigbridžā" Connaught hoteļa Sheraton zālē.

SV. KATRINAS

6. februārī — plkst. 8 vak. DV nodaļas gadskārtējais karnevāls Atlanta kluba telpās.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

ALEKSANDRA KANBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
55 Perrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

TORONTO
LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED
izdara visus parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozītiem ... mājū hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā
491 College St., Toronto 4.
LATVIEŠU NAMĀ
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 12—8 vakarā.
Sestdienās no 9—1 pp.

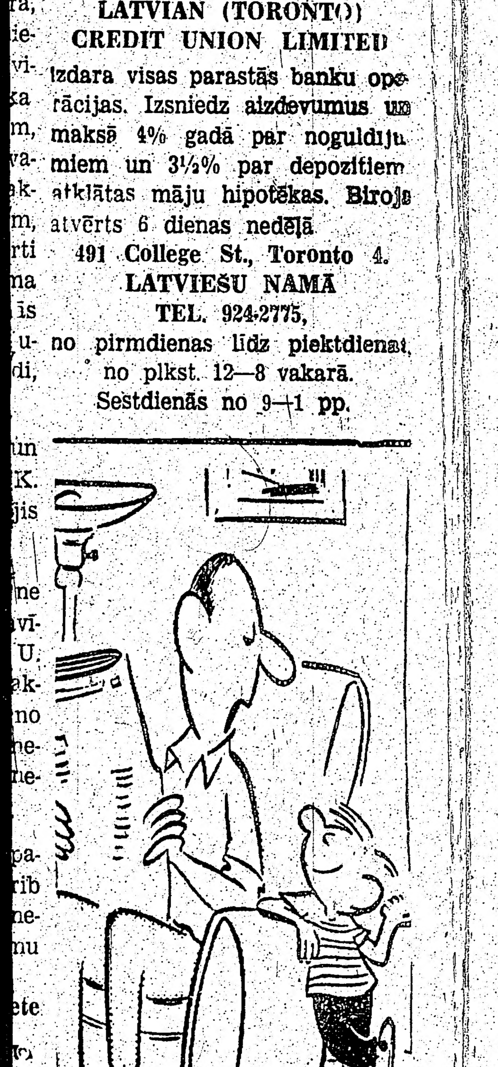

Voldiņš: „Papu, lūdzu rezervē Preses ballē sešus galdiņus arī mums – Mazputniņa lasītājiem!"

...kas mani atcerējušies ar Ziemas svētkos: ... Toronto nodaļas valdei, ... dāmu komitejai, Vanadžu ..., V. Skujas ģimenei, B. Lielpiesūtīt laikr... No sirds novēlu Jums ... bagātu 1965. gadu!
K. Riekstiņš.

...MU KALENDĀRS
20. februārī — pl. 7.30 Toronto latviešu katoļu vienības saviesīgs vakars Latviešu namā.
27. februārī, plkst. 6 vak., DV Lielā junda. Koncerts. Karavīru dziesmu un deju vakars Latviešu namā, 491 College ...
18. martā — plkst. 8.30 First Unitarian Church zālē Velta Stotta (soprāns), pie klavierēm Edīte Timermane. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.
21. martā — V. Melliņas garīgs koncerts 200 Balmoral Ave.
27. martā — pl. 8 vak. Latviešu namā Futbolistu vakars.
10. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes koris 13. gadskārtējais garīgās dziesmas koncerts.
22. aprīlī — plkst. 8.30 First Unitarian Church zālē pianists Hermanis Godess. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.
HAMILTONA
31. janvārī — plkst. 4.30 „Kurrpurrū," DV teātra izrāde Hamiltonas zālē. Rīko Hamiltonas latv. draudze un DV nod.
6. februārī — pl. 7.30 vīru kora Viesturs koncerts Konservatorijas zālē, 126 James St. S.
13. februārī — plkst. 8 vak. Hamiltonas DV nod. gadskārtējais „Karnevāls Pīgbrīdā" Connaught hoteļa Sheraton zālē.
SV. KATRĪNAS
5. februārī — plkst. 8 vak. DV nodaļas gadskārtējais karnevāls Atlanta kluba telpās.

Dzīve Savienotās Valstīs

LATVIEŠU SPĒJAS UN SASNIEGUMI

Saruna ar slimnīcas, medicīnisko direktoru Dr. med. M. Vītolu.

Ieejot Ziemeļkarolainas Cherry slimnīcā, jūs pārsteidz lielā spodrība un kārtība. Jūs ķerat sevi pie domām: — Gandrīz tā pat kā Vašingtonā, kur jūs šoruden apmeklējāt kādu slimnieku pēc acu operācijas.— To izsakot vārdos kādam no šīs slimnīcas ārstiem, kas te strādā jau vairāk kā 10 gadu, tas atbild: „Jā, tagad te tiešām ir liela kārtība, bet agrāk ne viss bija tā, kā vajadzētu būt."

„Jūs gribat teikt, ka te ir notikušas lielas pārmaiņas sakarā ar direktoru maiņu?"

„Jā, tā tas tiešām ir."

„Un tie būtu Dr. med. Mintauta Vītola nopelni?"

„Jā, viņa un Dr. med. Edītes Vītolas nepelni."

Apskatot slimnīcu svētku laikā, jūs patiesi varējāt priecāties arī par gaumīgo dekorējumu krāsās un rotājumos, ko pēc norādījumiem izgatavojuši veselākie slimnieki.

Gadījās noklausīties psīchiski slimo kriminālistu dubultkvarteta Ziemsvētku korāļu dziedāšanu. Bija neparasti dzirdēt smagus noziedzniekus dziedam svētos vārdus. Balsis skanēja labi. Vairums dziedāja ar aizrautību, bet dažs ne labprāt vēra muti — tam ļaunums vēl neļāva saņemt vēsti par Kristus atnākšanu. Tomēr pārsvarā iespaids aizkustināja: gribējās, lai ir tie, kas dzied, ir tie, kas klausās (bija sapulcināti citi slimnieki), izjustu Ziemsvētku prieku un sagaidītu atveseļošanos.

Pēc visa redzētā un dzirdētā radās vēlēšanās no pirmavota uzzināt, kā viss tas sasniegts, kādēļ direktoram Dr. med. M. Vītolam lūdzu interviju, un viņš mani pieņēma savā kabinetā, kur atbildēja uz maniem jautājumiem:

Cik ilgi strādājat šai slimnīcā?

No 1956. gada jūnija mēneša. Darba sākumā šeit biju klīniskais direktors, kas vada ārstēšanu, bet pēc pāris nedēļām mani iecēla par slimnīcas galveno medicīnisko direktoru.

Kur gatavojāties ārstniecībai?

Latvijas universitātē Rīgā studēju 4 gadus. Studijas pārtrauca boļševiku iebrukums, un divus pēdējos gadus studēju Hamburgas universitātē (Vācijā) kuru beidzu 1947. gadā ar Dr. med. gradu.

1949. g. kopā ar dzīvesbiedri Dr. med. Editi Vītolu ierados ASV Ziemeļkarolainas valstī.

Lai iegūtu tiesības praktizēt Sav. Valstīs, mana dzīvesbiedre iestājās Duke universitātē, kur viena gada laikā sasniedza savu mērķi.

Es studēju Ziemeļkarolainas universitātē un ieguvu otru Dr. med. gradu. Pārnākot uz Goldsboro, pieņēmu minēto vietu ar noteikumu, ka varēšu turpināt studijas, lai iegūtu speciālitāti psīchiatrijā. 1962. g. noliku pārbaudījumus Sanfrancisko un ieguvu speciālitāti psīchiatrijā visu Savienoto Valstu mērogā.

Tai pašā gadā Ziemeļkarolainas universitāte, kur biju asistents, mani izraudzīja par klīnisko profesoru psīchiatrijā.

Čikāgas universitātē nobeidzu speciālu kursu slimnīcu direktoriem.

Kādi bija apstākļi slimnīcā, kad jūs šeit sākāt darbu?

Diemžēl, slimnīcas stāvoklis nekādā ziņā neatbilda pat vidusmēra prasībām. Medicīniskais personāls bija pārāk mazs un nepietiekami atalgots.

Medicīniskā un psīchiatriskā aprūpe bija vāja. Pacienti bija ļoti trokšņaini. Slimnieki bija slikti apģērbti. Viņi gulēja uz salmu maisiņiem un dažās ēkās pat uz grīdas izklātiem salmiem.

Kā jūs panācāt tagadējo stāvokli?

Mēs izmantojām visu, kas iespējams. Saku: mēs, jo darbā lieli nopelni Dr. med. Editei Vītolai, sevišķi laikā, kad gatavojos speciālitātei.

Vispirms pārorganizējām pamataprūpi slimniekiem. Ēkas tika iztīrītas. Pacienti dabūja labāku apģērbu, labāku uzturu, kārtīgas gultas. Pacientus sāka ārstēt psīchiatriski pēc jaunākajām medicīniskajām prasībām.

Ziemeļkarolainas valsts, redzēdama panākumus, piešķīra vairāk līdzekļu, piemēram, medikamentiem 1956. g. bija paredzēts $7000 gadā, tagad šim nolūkam ir $200.000 gadā.

Sakarā ar plašākiem līdzekļiem varēja paplašināt medic. personālu. Šī iespēja ir izmantota līdz pēdējam. Rezultātā uzceltas divas jaunas, plašas ēkas.

Ārstējam ne tikai jaunuzņemtos slimniekus, bet arī tos, kas te bijuši gadiem ilgi pirms mums. Neviens nav aizmirsts.

Nāves gadījumu sākumā bija daudz, tagad ne vairāk kā 7—8 proc. mēnesī.

Lietojam ne tikai visus modernos psīchiatriskos līdzekļus, bet ārstējam visas pārējās slimības. 1956. g. bija 250 akūti tbc slimnieki, tagad tādu ir septiņi.

Slimnīcā ir speciālisti visās nozarēs. Ārpus mūsu pašu slimnīcas mums ir nodaļa netālā Vilsona pilsētā.

Operāciju zāles mums apgādātas ar visiem moderniem medicīniskajiem aparātiem, to starpā ir aparāts ar kuŗu izmeklē smadzeņu viļņus, lai atklātu audzējus smadzenēs.

Pie slimnīcas darbojas medicīniskās izglītības nodaļa, kur zināšanās papildinās medicīniskais personāls. Kopējiem ir speciāla skola. Māsu skolā citu māsu skolu audzēknes papildinās psīchiatrijā. Šo iestādījumu vada Dr. med. Edite Vītola.

Mūsu slimnīcai ir ciešas saites ar Duke un Ziemeļkarolainas universitātēm: profesori nāk lasīt lekcijas, studenti nāk praktizēties.

Kas pēc jūsu domām ir lielākais sasniegums jūsu darbības laikā?

Slimnīca no vāji nostādītas ir kļuvusi pirmšķirīga.

Slimniekiem, kuŗu veselība uzlabojas, māca amatus: galdniecību, mechaniku, mājsaimniecību un biroja darbus. Tā slimnieki, izejot no slimnīcas, var justies par pilnvērtīgiem sabiedrības locekļiem.

Medicīniskā personāla morālais stāvoklis ir priekšzīmīgs: ikviens te apzinās, kas ir viņa pienākums un darbs, — sarunu nobeidz direktors, lai dotos uz savu privātprakses kabinetu pilsētā.

Šīs tiesības Dr. med. M. Vītolam piešķīrusi Ziemeļkarolainas valdība 1962. gadā, kad viņš gribējis aiziet no slimnīcas uz Dienvidkarolainu. Bez tam Dr. med. M. Vītols ir konsultants psīchiatrisko slimību jautājumos ASV Gaisa spēku bazē Goldsboro.

Dr. med. M. Vītolam daudz zinātnisku darbu.

Ka amerikāņi augsti vērtē latviešu doktoru sasniegumus, liecina arī citi fakti: abi Dr. med. M. un E. Vītoli no 1961. gada ir Ziemeļkarolainas goda pilsoņi par nopelniem šīs valsts labā, un pagājušajā gadā Goldsboro pilsēta min. latviešu medikus pateicībā par veikto ir izraudzījusi par saviem goda pilsoņiem.

Ang. Gailīte

LATVIEŠU STRĒLNIEKU VAROŅIGO CĪŅU ATCERE MINEAPOLĒ

1965. gads ir latviešu strēlnieku tapšanas un lielo izšķirīgo kauju atceres gads. No šo vareno notikumu sākuma šogad paiet 50 gadi. Jau lielā atceres gada sākumā zvaigžņoto pulku pārstāvji sasaucās no krasta uz krastu. Un ja kāds vaicātu vecajiem strēlniekiem, kāpēc viņi tik ļoti mīl atskatīties pagātnē, tad tie bez apdomāšanās atbildētu: „Tāpēc, ka strēlnieku laiks latviešu tautai bija ne vien jauns, bet arī brīnišķīgi skaists; latviešu strēlnieku laiks bija tas laiks, kad piepildījās latviešu tautas sapnis par brīvību. Atceres gadu ievadīja jau 1964. gadā Čikāgas latviešu strēlnieku kopas izdotais žurnāls Strēlnieks, atcerēdamies, kā strēlnieki pārvērta Nāves salu Dzīvības salā, un kā viņi iecēla slavas saulē toreiz pasaulē vēl maz pazīstamu sapņotāju ciltī. Šim atceres ievadam tagad seko strēlnieku atceres brīži un svinīgi akti visās brīvajās zemēs. Svētdien, 10. janvārī, šāds strēlnieku laika atceres sarīkojums notika arī Mineapoles un St. Paulā, latviešu strēlnieku kopai Mineapolē, kuras robežās pašreiz dzīvo 18 latviešu strēlnieku.

Atceres sarīkojumu ievadīja dievkalpojums Mineapoles un St. Paulas latviešu ev. lut. draudzes dievnamā, piedaloties draudzes mācītājam Pēterim Langinam. Dievkalpojumu ar dziesmām kuplināja DV apvienības Minesotā diriģenta Zorža Šmita vadībā. Sōlo dziedājumu veica Dr. Raimunds Zemjānis Rutas Kalniņas ērģeļu pavadījumā. Vecie strēlnieki dievnamā iesoļoja ar ASV, Latvijas un DV apv. Minesotā karogiem priekšgalā. Karogus ienesa un goda sardzē pie tiem stāvēja jaunatnes un draudzes pārstāvji — gidas, skauti un bij. leģionāri.

Svinīgajam dievkalpojumam sekoja laicīgais akts draudzes nama lielajā zālē. Pie DV apvienības Minesotā pr-ka Nikolaja Rasiņa uzrunas sekoja bij. strēlnieka Andreja Leiles referāts par strēlnieku laimetu, pakavējoties pie strēlnieku drāmatiskām cīņām un neatkarīgās Latvijas un latviešu tautas brīvības rītausmas. — Pēc referāta jaunās paaudzes pianiste Guna Kalmīte atskaņoja L. v. Bethovena Sonata Op. 110.

Sarīkojuma trešā daļa risinājās draudzes nama pagraba zālē, pie Daugavas Vanadžu klāta kafijas galda. Režisors Jēkabs Vērenieks lejutīgi deklamēja dzejas par latviešu strēlniekiem un strēlnieku cīņām, saņemot aplausus un ziedu velti. Arī ikviens no vecajiem strēlniekiem saņēma pa ziedam. Strēlnieku kopas priekšnieks Andrejs Leiše nosauca apsveikumus. No Mineapoles un St. Paulas latviešu draudzes un draudzes priekšnieka sveicināja māc. P. Langins, no Jēzus draudzes — Valters, no draudzes dāmu komitejas Zintniece. A. Leiše ziņoja, ka strēlnieki no saviem līdzekļiem sakollektējuši 50 dol. vienas Mineapoles latviešu nama pajas iegādei un pateicas visiem, kas kuplinājuši šo sarīkojumu.

Edv. Tūters

GRAND RAPIDI (MIČ.)

Grand Rapidu latviešu jaunais biedrības nams savu nozīmi kā latviešu pulcēšanās centrs pierādījis, aizvadot Veco gadu un sagaidot Jauno. Šai reizē oficiālā lietošanā nodeva arī biedrības nama apakšējo zāli.

Gadu mijā uzrunu teica biedrības priekšnieks agr. A. Meiers, novēlot ikvienam sekmes un panākumus Jaunajā gadā, bet K. Tālbergs klātesošos pasmīdināja ar humoristiska satura tēlojumu par dzīvi vecajā biedrības namā un pārcelšanu uz jauno.

⊕ Latviešu kredītsabiedrība Gr. Rapidos sadala saviem biedriem bez maksas no Kanadas piesūtīto „Latviešu bankas kalendāru." Tas dabūjams Latviešu biedrības namā piektdienās un sestdienās pie kredītsabiedrības valdes locekļiem.

⊕ Latviešu veco strēlnieku kopas priekšnieks Ansis Eversons ar sievu Jaungada saslimis un ievietots Bladžeta slimnīcā, kur viņam paredzēta operācija. Tā izdevies labi, un slimnieks drīzumā cer slimnīcu atstāt.

⊕ Skrundas skautu vienībā šajā gadā par vienības priekšnieku un mazskautu pulciņa vecāko darbosies Ed. Avots, mazskautu darbā palīdzēs S. Daukša un V. Valdmane. Skautu pulciņa vecākais A. Rieksts, pal. T. Celmiņš. Dižskautu pulciņa vecākais V. Mateus. Vienībā šajā gadā 6 vadītāji, 11 mazskauti, 15 skauti, 9 dižskauti un 3 roveri. Zēnus, kam interese par skautismu, lūdz pieteikties pie vadītājiem.

Jaungada nedēļas nogalē skautu pulciņš izbrauca ziemas nometnē uz „Camp Lion".

⊕ Skrundas gaidu un skautu eglītes vakars latv. biedrības telpās 27. dec. bija pulcinājis kuplu apmeklētāju skaitu. Vakaru ievadīja māc. K. Hermanis ar svētrunu, pēc kam risinājās gaidu un skautu labi sagatavotie priekšnesumi.

⊕ Latviešu katoļu draudzes eglītes vakars notika latv. biedrības namā. To atklāja draudzes vecākais Dr. Z. Zadvinskis. Bīskaps J. Rancāns stāstīja par pieredzējumiem Romā un savu Eiropas ceļojumu.

Bija arī jauniešu priekšnesumi un saviesīgs vakars. V. Z.

153.5 AKRI UN 68 ĒKAS PAR 115.000 DOLARIEM

Mūsu jaunās paaudzes ieaudzināšana nacionāli latviskā un kristīgi ētiskā pasaulē ir viens no galvenajiem latviešu ev. lut. draudžu uzdevumiem. Draudžu svētdienas skolas šinī laukā ir viens no galvenajiem pamatiem, bet vasaras posmā neatsveŗamas ir jauniešu nometnes, nedēļas nogaļu izbraukumi, kursi, konferences, sporta nodarbības —viss, kas jaunatni saista un interesē. Diemžēl, praktiskajā pieredzē jau vairākkārt rūgti pierādījies, ka grūti — un nereti pat neiespējami — atrast telpas un vasarā īrēt nometnes, kas būtu dabūjamas un piemērotas.

Šo problēmu atrisināšanai ASV vidējās valstīs jau ilgāku laiku darbojas vidienes apgabala latviešu ev. lut. draudžu kopējas nometnes iegādes komisija, kas arī jau atradusi piemērotu pirkumu — Gaŗezera (Long Lake) nometni pie Trijupes (Three Rivers), Mičigānā.

Šinī īpašumā ir 153.5 akri (apm. 70 hektari), tas ir pakalnains, augstākajam punktam sasniedzot 120 pēdas virs Gaŗezera līmeņa. Lielāko daļu īpašuma klāj lapkoku mežs. Asfaltētais Lucas Road un grantētais Lone Tree Road īpašumu sadala 3 daļās: Ezerzemē (apm. 60 akri), kas atrodas starp abiem ceļiem un Gaŗezeru, ar 2600 pēdu gaŗu lēzenu, smilšainu pludmali, Vēju kalnā (apm. 30 akri) un Ziemeļmežā (apm. 65 akri).

Pats Gaŗezers ir apm. 1.2 jūdzes gaŗš un 0.4 līdz 0.1 jūdzes plats. Nometne atrodas pie ziemeļaustrumu gala. Arī ezera lielums ir izdevīgs — ne pārāk mazs, nedz arī tik liels, ka viļņu dēļ nebūtu drošs bērniem kanu un buŗu laiviņās.

Nometnes centrs un vairums ēku atrodas Ezerzemē. Šeit ir ēdamzāle ar kamīnu un virtuvi, kur var vienā laikā paēdināt 300 personas.

Kopskaitā nometnē pašlaik ir 68 dažāda lieluma un dažāda vecuma ēkas. Pēc nometnes iegādes komisijas pieaicinātā latviešu būvinženieŗa R. Junkuļa aprēķina nometnes pašreizējās ēdamzāles un virtuves būve šodien maksātu apm. 30.000 dolaru. Pārējo ēku kokmateriāli vien būtu apm. 20.000 dolaru vērtībā. Šo nometni vairāk nekā 20 gadus lietojušas un pakāpeniski izbūvējušas Oak Parka, Illinoisā, amerikāņu gaidas. Visas nometnes ēkas un labierīcības ir inspicējis Mičigānas pavalsts Veselības departaments un atzinis par piemērotām bērnu nometnes vajadzībām.

Nometnes cena ir 115.000 dolaru. Pirmajā brīdī tā liekas milzu summa, bet tikko jau minēts, ka ēku vērtība vien ir apm. 50.000 dolaru. Pēc Associated Service, Three Rivers, Michigan, 1961. gada 20. novembŗa aprēķina zeme vien — bez ēkām — ir vērta jau 113.900 dolaru!

ASV vidienes apgabalā, noapaļojot uz leju, ir 8700 iesvētītu draudzes locekļu un 2500 bērnu. Nometnes izdevīgā ģeografiskā vieta dod praktiski pieejamas iespējas visiem šiem tautiešiem.

Nometnes iegādes komisija uzmetusi galvenās īpašuma izmantošanas iespējas. Pirmā un pati galvenā būtu bērnu un jauniešu vasaras nometne. Jau šī gada vasarā tanī varētu novietot reizē 150 bērnu un audzinātājus. Aplēšot tikai 8 nedēļu sezonu un katrai grupai vienu nedēļu, nometnē pa vienai nedēļai varētu pavadīt 1200 bērnu un jauniešu. Uzceļot vēl dažas kabīnes, šo skaitu varētu viegli pēc vajadzības palielināt, pat dubultot.

Šis kopējais īpašums pavērtu plašas iespējas draudžu, jaunatnes organizāciju un visu kristīgo un latvisko pasākumu veicināšanai.

Ko par šo iespēju saka mūsu ev. lut. baznīcas vadība? Latvijas ev. lut. baznīcas archibīskaps K. Kundziņš nometnes iegādes komisijai raksta: „Lasot par šo izdevību mūsu latviešu presē, ne vien man, bet arī daudziem citiem mūsu jaunatnes un baznīcas draugiem tūliņ radās doma: šo reto izdevību nevajadzētu palaist gaŗām neizmantotu."

Izšķirīgais vārds, protams, piederēs pašām ASV vidējo valstu ev. lut. draudzēm. Kāds būs to lēmums? Lai īpašumu varētu iegādāties un izmantot jau šī gada vasarā, laika vairs nav atlicis pārāk daudz.

Gundārs Grīslītis

AR PĪPI UZ JUMTA

Lielākā daļa cilvēku varbūt priecātos par negaidītu, neparedzēti iegādātas lozes laimestu. Liekas, viņi arī sekotu publicētiem laimestu sarakstiem. Tau tieši Latviešu Preses biedrības lozes bija iegādājušies ne tikai lielos un mazos centros ASV, bet arī Kanadā; kanadieši arī saņēma daļu laimestu. Pēc laimestu izsūtīšanas atklājās, ka vai nu latvieši laikrakstus nelasa, vai tos lasa pavirši un savai laimei līdzi neseko. Kaut arī laimestu saraksts bija publicēts abos šī kontinenta laikrakstos, vismaz desmitā daļa no laimētājiem nezināja, ka viņi laimējuši. Daži atsūtīja laimestus atpakaļ un tikai pēc paziņojuma, ka šo laimestu godīgi nopelnījuši, iegādājoties Preses Biedrības lozes, laimestu atkal pieprasīja. Cits atsūtīja vēstuli, prasot, kāpēc viņam grāmata piesūtīta; atkal bija jāatgādina viņa nopelni ložu pirkšanā. Tikai viens laimētājs bija nepacietīgs un pieprasīja savu laimestu, pirms tas bija izsūtīts. Šie atgadījumi rāda, ka latviešiem nav laika avīzes lasīt, vai arī redaktoriem jārūpējas, lai rakstus iespiestu lielākiem burtiem.

Ņujorkas pavalsts departamentam atkal citas rūpes. Līdz ar šī gada jauno mašīnas numura atjaunošanas atļauju katrs auto braucējs saņēma arī norādījumus, kā rīkoties atomu uzbrukuma gadījumā. Norādījumā teikts, ka iespējami drīzā laikā pēc uzbrukuma uz ceļiem novietos zīmes. Tās norādīs rajonus, kas slēgti satiksmei, jo atomi to padarījuši bīstamu; rādīs apstāšanās vietas kontroles punktos, aicinās lietot pēc iespējas lielāko drošo braukšanas ātrumu, lai radio aktīvitāte mazāk braucējus ietekmētu. Šīs zīmes prasa arī caurlaides atļaujas un rāda palīdzības sniegšanas centrus. Norādījumos tomēr nekas nav rakstīts par to, kā ņujorkieši izkļūs no pilsētas atomu uzbrukuma laikā, ja pat normālos miera laika aptākļos mašīnas aizsprosto visus ceļus un dažreiz kājām ejot var tikt ātrāk uz priekšu. Varbūt visus brīdinājumus ņujorkieši saņems par vēlu, jo nebūs vairs to, kas spēj atstāt pilsētu.

Ezītis

ŅUJORKA

⊕ Ņujorkas latviešu biedrības 72 gadu pastāvības ballē 9. janvārī priekšnesumu daļā piedalījās S. Prince, M. Piekalnīte un A. Dzirkale - Cenne ar dziesmām, deklamācijām un klavieŗu pavadījumu, kā arī veclatviešu aktrise Mīce Niedze ar priekšnesumiem. Pēc tam viesi pakavējās dejojot un dziedot kopējas tautas dziesmas. Balles apmeklētāju skaits ap 120.

⊕ Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes Bronksas rajona nekustama īpašuma komitejas sēdē 10. janvārī savākts skaidrā naudā 45.000 dolaru. Komiteja nolēma sākt līdzekļu paplašinātu vākšanu februārī, apstaigājot Bronksas rajona draudzes locekļus mājās. Pēc sēdes apskatīja pirkšanai piedāvāto baznīcu Valentine Lane, Jonkeros, divus blokus ārpus Bronksas rajona robežām, kas atrodas publiskiem satiksmes līdzekļiem labi pieejamā vietā. Komitejas locekļi atzina, ka piedāvātais īpašums būtu piemērots rajona vajadzībām un tā iegāde pārspriežama. I.

ELIZABETE, N. J.

Elizabetes — Nuarkas latviešu ev. lut draudze š. g. 23. janvārī, plkst. 7.30 vak. Sv. Marka baznīcas sarīkojumu zālē rīko Draudzīgā aicinājuma atceri ar rakstnieku parādi: literātūrvēsturnieka Jāņa Bičoļa referāts, kā arī piedalīsies rakstnieki, dzejnieki Nik Kalniņš, Elza Ķezbere, Karola Dāle un Klāra Zāle. Ieeja brīva, bet kopēja galda klāšanai jāņem līdzi groziņi, kas nododami dāmu kom. pr-cei L. Hibnerei un vakara saimniecei D. Kalniņai. Pēc priekšnesumiem paredzēts saviesīgs vakars ar deju mūziku. Visi laipni ielūgti.

⊕ Draudzes locekļiem Ņudžersijas latviešu b-bas deju kopas vadītājiem Pēterim un Guņai Ozoliņiem Ziemsvētku laikā kristīta meita Ieva-Maruta, dzim. 1964. g. 28. janv.

Tai pašā laikā draudzes čaklajiem darbiniekiem Ilmāram un Ainai Stiebriem kristīts dēls Arvīds-Jānis, kas dzimis 1964. g. 17. nov.

Draudzes dievkalpojumā Elizabetē Sv. Marka baznīcā māc. A. Kiršfelds iesvētīja sudraba kristāmo trauku, ko draudzei dāvināja A. Brauska, J. Stiebra un K. Lielmaņa ģimenes. Dāvāto kristāmo trauku pirmo reizi lietoja Arvīda-Jāņa Stiebra kristīšanai. Mīļš paldies devējiem par jauko dāvanu. Tā ir jauka paraža, ko vajadzētu kultivēt, jo tā ir reizē dāvana Dieva darbam.

⊕ Draudzes locekle Emīlija Lielgalve 81 g. vecumā aizgāja Dieva mierā pēc ilgstošām ciešanām Madisonā, N. J. 30. dec. Izvadīšanas ceremoniju vadīja māc. A. Kiršfelds š. g. 2. janvārī, piedaloties lielam pavadītāju pulkam. Par aizgājēju sēro meita Austra Ozoliņa ar savu ģimeni.

⊕ Draudzes dāmu komitejas sapulci pēc dievkalpojuma Sv. Marka dr. telpās ar lūgšanu ievadīja māc. A. Kiršfelds, to vadīja p-ce L. Hibnere, bet protokolēja sekr. A. Stiebre, gada pārskatu deva pr-ce un sekretāre, bet par kasi ziņoja kasiere A. Gāle — kasē uz š. g. 1. janv. $303.43. Par slimnieku apmeklēšanu ziņoja A. Neimane — slimnieki apmeklēti 21 gadījumā.

Dāmu kom. noturējusi 5 sanāksmes, uzņēmušās saimniecisko gādību 6 draudzes sarīkojumos un arī 5 diskusiju vakaros, nosūtīti 55 dzimšanas dienu apsveikumi dr. loc., kas sasnieguši apaļus gada skaitļus — 50, 60 u. t. t.

Tā kā sapulcē slikto laika apstākļu dēļ piedalījās samērā maz dāmu, vēlēšanas nenotika, bet sapulci nolēma noturēt š. g. 14. febr., tūlīt pēc dievkalpojuma Sv. Marka baznīcas telpās, gaidot jo kuplu dāmu piedalīšanos. V. N.

Iznākusi O. KROLLA
DAUGAVA LATVJU DAINĀS
Maksā $ 1,-.
Pasūtinot izdevniecībā: 75 ¢.
Rakstīt: O. Krolls, 12 Harrison St., Oak Park, Illinois 60304, USA.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

17. janvārī dievkalpojums pl. 2 Betlemes baznīcā, māc. A. Anševics; pl. 2.30 Īstoranžā, (East Orange, N. J.) Pirmā luterāņu baznīcā, māc. R. Zariņš, pēc tam sapulce; pl. 5 Bronksas Sv. Toma baznīcā, māc. A. Ozols.

24. janvārī dievkalpojumi — pl. 2 Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš; pl. 2 Fārmingdēlē, Sv. Lūka baznīcā, māc. O. Gulbis, pēc tam sapulce; pl. 5 Bronksas Sv. Toma baznīcā, māc. A. Ozols; pl. 5.15 Džamaikā, Mūsu Pestītāja baznīcā, māc. R. Zariņš, pēc tam sapulce.

Iesvētes mācība sāksies sestdien, 23. janvārī, pl. 10 draudzes namā Bruklinā. Jauniešiem jāpiesakās pie mācītāja. Iesvētīšana Pūpolu svētdienā, 11. aprīlī.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Līventāls, tālr. WE 3-9326.

17. janvārī dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes valdes sēde.

24. janvārī dievkalpojums. Soliste L. Gleške.

7. februārī dievkalpojums. Soliste: N. Ramba.

Pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Melvudā. Mācītājs Pāvils Ķeŗzons, tel. FI 3-2429.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 1360 Pauline Blvd.

31. janvārī, plkst. 3.30 dievkalpojums.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

17. janvārī, pl. 11 dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Losandželosā, Dienvidkalifornijas latviešu ev. - lut. draudze, 2450 Griffin Ave., L. A. Mācītāja telefons PO 6-1191.

17. janv., plkst 11 dievkalpojums baznīcā. Māc. E. Caune.

22. — 24. janvārim draudzes Jauniešu Ziemas nometne ar dievkalpojumu svētdienā. Māc. E. Caune.

30. janvārī — māc. A. Grietena 25 gadu darba svētki San Diego.

31. janvārī, plkst 11 dievkalpojums ar dievgaldu, ko vadīs māc. Eduards Lamberts.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingamā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave

16. janvārī, plkst. 7 vakarā dievkalpojums.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45 un H ielā

24. janvārī, plkst. 11 dienā dievkalpojums.

1965. gada iesvētāmos lūdz pieteikties pie draudzes mācītāja.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

17. janvārī, plkst. 2 dievkalpojums.

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

31. janvārī, plkst. 3 dievkalpojums.

Bībeles studija ik nedēļas: Oklandē, Centrālās Luterāņu baznīcas telpās pirmdienās plkst. 7.30.

Burlingamā, 610 Bayswater Ave. piektdienās, plkst. 7.30 vak. Vecā un Jaunā derība.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto. HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTĪ ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 9 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, moderna apkure, dubultgarāža. Kopējā cena $16.000.-, iemaksa $3.500.-. Atlikums uz vienu atklātu 10 g. obligāciju.

Victoria Park — St. Clair: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar pagrabā izbūvētu 4 istabu dzīvokli. Moderna eļļas apkure, privāts iebraucamais ceļš. Kopējā cena $15.500.-.

Bloor — Bathurst: Atsevišķa divstāvu 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, ūdens - eļļas apkure, garāža. Iemaksa $3.000.-, atlikums uz vienu atklātu 10 gad. obligāciju.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Jonāss Miesnieks

Ritas Sviedes balles nakts

II

NOVELETE

Vai tas ir no Makbeta? Viņa jautā un redz, ka Arvīds Ķīvīte jau stāv viņas priekšā: neprātīgs un skaists kā jauns dievs.

„Reinfelda kungs, ejam dejot," viņa tomēr saka. Neganti saškobās Arvīda Ķīvītes seja, bet viņš savaldās un nogriežas sānis, kamēr Reinfelda sejā noplaiksnī prieks. Viņš ir uzvarējis, nu tiem seko vai viss galds. Vai viņi baidās, šie sazvērnieki, ka Ķīvīte dejas zālē iztaisīs skandalu. Nē vai jā? To viņa arī nezina.

„Vai jūs šo mežoni pazīstat?" jautā jau dejas zālē Reinfelds.

„Un jūs?" viņa atbild, kamēr ausīs zvana kā baigi zvani.

Gvīdo Reinfelds dejo par laimi tā, ka viņai nekas nav jādomā. Viņš to vada droši un skaisti. Vai tā nav lielākā laime justies drošās, nosvērtās rokās, nekā triekties cauri dzīvei, nezinot, kas notiks nākošā brīdī? Viņa jau domā drusku norimusi, bet turpat sirds saka: nupat, nupat tu samini visu savu dzīves laimi. Nupat . . . Nupat tu nogāzi viņu lejā, tumsā, nezināmā akā. Nupat . . .

„Kādēļ, Ritas jaunkundze, jūs tik sērīga?" viņa dzird kā pa murgiem partnera balsi, cietu un skaidru.

„Mans kungs, es dejoju uz bezdibeņa," viņa atbild, bet turpat pie sevis čukst: „Turies, mans mīļais, turies! Gan jau viss būs labi. Ja ne dzīvē, tad kapu lejā. Tur mēs satiksimies."

Rita Sviede nerunā vairs. Viņa tik dejo, dejo baigā un reizē vilinošā balles noskaņu reibu[illegible] priekā un sērās [illegible] eglītes vakara [illegible] izkārtojusi [illegible] visa šī balles ļaužu drūzma. Vai tad nenāk gals ne tikai man, bet visiem? Nē, es neesmu nelaimīga viena. Nē. Visi ir nelaimīgi, tikai to neizrāda, gluži kā es to nedaru. Visi maskējas, izliekas. Es un ikviens, mēs te liksmojamies kā uz nelaimi. Ak! Ikviens to zina, un arī es. Mana mīlestība aiziet bojā šai naktī, to citu dzīvē — rītā. Vienīgi Arvīds Ķīvīte to neaptver. Es to redzu no viņa sejas, kurai aizdejoju garām. Viņš skatās manī kā mānā, nezinot, ka viņš pats ir gluži tāds pats māns. Ak! Un tā ir tava nelaime, mans visumīļais! Rēgs tu!

Un pēkšņi, vēl dārdot orķestra grāvieniem, viņa saka: „Beidzam!"

Un turpat nākošā mirklī viņa nostāj dejot un aizrauj Gvīdo Reinfeldu cauri ļaužu drūzmai (viņi visi maskās!) uz blakus istabu, uz dzīru galdu. Tas ir tukšs, pamests, visu atstāts, izskatās kā izpostīts.

„Briesmīgi!" viņa izsaucas, lai turpat atkal uzrautos kājās.

„Braucam!" viņa saka, un viņš, Gvīdo Reinfelds, tai nepretojas. Viņa ir tik skaista šai mirklī kā pati nelaime.

Sēdēdams uz garderobas letas, kāds jauns virsnieks, iegriezies no sava kluba, kur notiek balle, šūpojas ar visu augumu un, noraudzīdamies viņos, kā tie saģērbjas, dungo:

„Balta ķēve, skaista sieva, tā bij' vīru nelaimīte:

Balta ķēve mazgājama, skaista sieva glabājama."

[illegible] Sviede un [illegible] metas ārā no kluba. Viņa mēmi ieslīd mašīnā viena, aizver acis un gaida, kamēr Gvīdo Reinfelds nosēdīsies mašīnas priekšā pie stūres un iedarbinās motoru. Tad tik viņa atvērs savas acis, tad tik. Dzīve ir reizē krāšņa un briesmīga. „Varbūt — kā es pati," viņa nosaka.

☆

Ne tikai Rita dzīvoja Sviežu maizē, bet arī Ritas un paša Kārļa Sviedes jaunākais brālis Jānis Sviede, leitnants. Viņš bija izstājies no armijas un taisījās uz Somiju. Tikai tādēļ, ka Latvija kavējās doties līdz ar Igauniju un Lietuvu palīgā Somijai, viņš to bija izdarījis. Nu viņš bija izlēmis atstāt šo namu, kur viņus brāļa sieva uzturēja ne aiz mīlestības, bet spīta, rādīdama pasaulei un vecajiem Sviedēm, cik viņa cēla. Jānim Sviedem tas ķērās pie sirds. Reiz bija jādara tas. Reiz. Un nozust, tas bija tik labi pašreiz kā nekad. Viņi abi bija dvīņi, un nebija viegli šķirties no Ritas, ar kuru kopā bija pagājuši 23 viņu dzīvības gadi. Tas sāpēja, un, lai šīs sāpes vismaz Ritai būtu mazākas, Jānis Sviede šai naktī izlēma.

„Vai tu patiesi dosies uz Somiju?" jautāja Kārlis Sviede. „Tas ir neprāts," viņš piebilda.

„Nekāds neprāts tas nav," Jānis atbildēja. „Es negribu sagaidīt, kamēr man uzmet cilpu. Vai tad tu domā, ka krievi mūžīgi sēdēs savās bāzēs? Ek, ja dzīves nav, lai tās nav, un šī nakts ir taisni tā."

„Vai tad tev nemaz nav bailes no nāves?" jautāja Irina.

„Kad viņa būs, manis vairs nebūs. Mēs nekad nesatiksimies," Jānis Sviede atbildēja. „Cik ilgi lai vilcinos? Reiz ir jāizšķiras. Nu tas ir noticis. Nav nekā vērtīga vairs cita, kā tikai šī izšķiršanās, un esmu priecīgs, ka tas nu ir noticis. Tāds ir šis laiks, kad patiesi jānes upuri. Lai cik viņš nejauks, viņš to prasa."

„To nu gan es nedomāju, ka tu, Jāni, to darīsi. Vai es esmu tev tik slikta bijusi?" jautāja Irina, brāļa sieva.

„Nē," atbildēja Jānis, „bet vai es aizgāju no latviešu armijas cita dēļ. Nē, es braucu uz Somiju, un kad tas gan ir vēl labāk kā naktī?"

„Tad nu mēs vairs nesatiksimies," sacīja Kārlis Sviede. „Ja nekritīsi karā Somijā, neatgriezī sies vairs. Paliksi ārzemēs."

„Atgriezīšos."

„Žēl, ka tu gribi taisni šonakt. Es tevi aizvestu ar auto uz staciju. Bet tas nu ir Reinfelda rokās."

„Varēji nu pagaidīt. Cik ilgi nu viņi paliks ballē," piebilda Irina Sviede.

„Nē, kam tad ir tramvajs, kas skrien gar jūsu namu?"

„Nu, tad mēs tevi pavadīsim vismaz līdz parādes durvīm," sacīja Kārlis Sviede, paskatīdamies uz sievu.

„Pats par sevi saprotams," atbildēja Irina.

Viņi sakāpa liftā.

„Zini, Kārli," sacīja Irina Sviede, „mūsu lifts nedarbojas vairs pareizi. Vai nekāpsim lejā pa kāpnēm?"

„Kā? Nedarbojas? Muļķības," atbildēja Kārlis Sviede.

„Nemaz nav muļķības. Īrnieki jau žēlojās par to," atbildēja Irina.

Viņi nobrauca lejā, un Irina atslēdza ārdurvis. Tas jau bija viņas īres nams. Ne Kārļa Sviedes. Kā par laimi vai nelaimi tur jau nāca tramvajs, dārdēdams un dziedādams: vesels skrejošas gaismas kūlis tumšā ziemas naktī, spožs nezvērs.

„Nu redzat, vai es neesmu laimīgs?" sacīja Jānis Sviede. „Kā es ārā, tā tramvajs klāt."

„Kas ir laime?" atbildēja Kārlis Sviede. „Vai es esmu laimīgs? Varbūt patiesi tu pašreiz izbēdz no tā posta, kas nāk mums virsū."

„Nu, tādēļ es nebraucu, brāli, uz Somiju."

„Kādēļ tad tu brauc?" jautāja Irina Sviede. „Uzupurēties? Smieklīgi!"

Nē, Jānis Sviede neatbildēja, viņš jau lēca tramvajā.

Tramvajs bija tukšs, un viņi redzēja, ka Jānis Sviede tajā apsēžas. Vēl rokas mājiens gaismas kūlī, un tramvajs sāka braukt. Nē, vēl rokas mājiens.

„Vai viņš nicina nāvi?" jautāja sieva.

„Nezinu," atbildēja vīrs. Tad viņš jautāja:

„Vai tev, [illegible] ir parādes durvju atslēga?"

„Vai tad es neatslēdzu durvis? Cik tu, Kārli, esi kļuvis izklaidīgs."

„Man salst," sacīja Kārlis Sviede. „Es eju liftā un braucu augšā."

„Ej, bet sūti liftu pēc tam lejā."

„Kādēļ es?" brīnījās Kārlis Sviede. „Vai tu nevari piespiest tepat lejā pogu. Lifts pats nonāks."

„Tur nekas neiznāks. Vai es neteicu, ka mūsu lifts ir samaitājies? Es to pati jau pārbaudīju. Viss put."

„Labi, atbildēja Kārlis Sviede, un bija jau liftā. Likās, ka viņš bēgtu kā kurmis alā, kad tuvojas briesmas. Irina Sviede noslēdza parādes durvis, bet lifts nenāca vēl zemē, un Sviedes kundze palika viena. Viņas seja bija pats nicinājums.

Aizmirsis? Nu, kad viņš ieies istabā, atcerēsies. Kas par cilvēku! Vai viņš jau tagad ir nobijies, kamēr Jānis aizbrauc uz karu?

Irina Sviede sāka gaidīt, bet lai viņa kā spieda lifta pogu, lifts nenāca lejā. Nejēdzīgi. Kāp nu 7-tā stāvā!

☆

Atvērusi acis, Rita Sviede ieraudzīja pa auto logu, ka blakus mašīnai gar Strēlnieku dārza sētu skrien cilvēks, it kā sacenzdamies ar automobili. Viņa nodrebēja. Smokingā, bez mēteļa un cepures, sajukušiem matiem ziemas naktī viņš skrēja kā suns vai vergs līdztekus mašīnai ar tādu negantu spēku, kā vien var skriet meža zvērs. Likās, viņš gribēja mašīnu noskriet. Viņš laidās kā putns, kamēr Rita Sviede kā negudra urbās stiklā. Lai gan laternas no bulvāra otras puses nevarēja diezcik tālu izlauzties dārza koku un augstā sētas ēnās, Rita Sviede pazina: skrējējs bija Arvīds Ķīvīte. Un, tikko viņa pazina to, viņa iekrita no muguras Reinfelda plecos, viņa apkaklē. Nē, viņa to apkampa no muguras.

„Apturiet mašīnu! Apturiet mašīnu!" viņa kliedza.

Nekādas atbildes. Mašīna, ko vadīja Reinfelds, sāka skriet vēl ātrāk. Bet Ķīvīte neatlaidās. Tā bija kā cilvēka un mašīnas sacīkste, traka un neganta, krāšņa un nežēlīga, uz dzīvību un nāvi. Velti Rita Sviede grandīja Reinfelda plecus un kliedza. Mašīna turpināja skriet. „Kas notiks?" šāvās Ritai Sviedei caur galvu. Lekt ārā no mašīnas? Nē. Tad viņa nositīsies. Un nemaz tas nebija iespējams tādā ātrumā.

(Nobeigums sekos)

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowne.
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶĀS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMUS.
Turpat dabūjami BILŽU LOGATI.

VECTĒVA ZINTIS

Par atcerēšanos un pieminēšanas svētību

„Mēs tevi atceramies — aizvien, aizvien atceramies." Šos vārdus man raksta no citas pasaules malas mīļi, tuvi cilvēki. Es zinu, viņiem klājas grūti, bet es tomēr esmu priecīgs; esmu priecīgs par to, ka viņi atceras mani. Pieminēšana ir kā svētība: ziņa par to, ka kāds mani atcerās un par mani domā,— dod man spēkus dzīvošanai un dos man spēku arī nomiršanai. Dzīvot un nomirt ir grūti tikai tādam, kam nav vairs neviena,— neviena, kas viņu pieminētu un atcerētos.

Par tikumiem un paražām

Vai nav tā, ka ikviena tautas, senču un ģimenes paraža, ja vien protam to turēt cieņā un godbijīgā spožumā,— bagātina mūsu garīgās dzīves apvāršņus un piešķir mūsu ikdienai tīkamu un jauku kolorītu?

Tie, kuri sūdzas par dzīves vienmuļību un pelēcību, bieži vien šos labos tikumus un paražas vai nu nekad nav iemācījušies turēt cieņā vai arī — ir jau aizmirsuši.

Par padomu un mīļu vārdu

Dzejnieks Rainis kādreiz teica: „Padoms ne vienmēr palīdz; mīļš vārds vienmēr." Un Rainim taisnība: mūsu dotais padoms var izrādīties lieks jau tamdēļ vien, ka mēs nemaz nezinām, vai kaimiņam tas nepieciešams un pieņemams; mīļš un labs vārds turpretim priecinās un stiprinās ikvienu.

Par patiesības meklēšanu

Esmu dzirdējis sakām, ka patiesība esot vienīgā lieta, kas visgrūtāk atrodama.— Bet vai nav tā, ka patiesību meklē nepareizā virzienā un ka tādēļ tās atraša na liekas tik grūta un neiespējama?

Tiem, kas patiesības meklēšanu iesāks paši ar sevi, ar savu sirdi,— ir vislabākās izredzes sadzīt tai pēdas...

Par līksmību un ciešanām

Ja tev ir par ko īsti un nopietni līksmoties, tad dari šo savu līksmību pieejamu arī citiem cilvēkiem, lai tā kādam sniegtu zināmu pārdzīvojumu. Tāpat nevairies parādīt arī savas ciešanas; saskatot tās, kāda dvēsele var noskaņoties svētīgām pārdomām; pārdomām par savas esības uzdevumiem. Kā skaidra līksmība, tā īstas ciešanas var padarīt cilvēku labāku, šķīstāku. Ja tas tā nebūtu,— tad arī līksmībai un ciešanām nebūtu nekādas jēgas.

Par to, kā iegūt Dieva žēlastību

Maldās tie, kas domā, ka ar lūgšanām vien iespējams iegūt Dieva žēlastību. Lūgšana var tikai izteikt mūsu vēlmes, kuras Dievs var arī noraidīt. Ja mūsu lūgšanas un vēlmes nav pamatotas mūsu morāliskā stājā — mūsu mīlestībā un mūsu labajos darbos,— tad Dievs var arī tās nesadzirdēt...

Par skatīšanos un ieskatīšanu

Vai nav tā, ka dažreiz divi cilvēki skatās vienā virzienā un tomēr viens no viņiem neredz to, ko otrs saskata? — Izskaidrojums te diezgan vienkāršs: viens no viņiem būs meklējis un skatījis ikdienišķo īstenību, bet otrs —augstāko jeb mūžīgo īstenību.

Edvarts Tūters

Nama mātei

Vairs tikai dažas dienas šķir mūs no Preses balles — kāpēc šodien pamielosimies ar „literāru saldo" —

PLETTENPUDDING,

kas minēts Tomāsa Manna Budenbroku 1. daļā.

6 personām ņem:
3 olas
1/4 mēra tases cukura
2 mēra tases karsēta svaiga krējuma
1/2 tējkaroti mandeļu garšas
1/4 mārciņas kēksa
1/2 tasi aveņu ievārījuma
1/4 mārciņu mandeļu cepumu (macaroons)
1/4 tases salda šerija
1 1/2 tases svaigu aveņu vai saldētu aveņu bez sīrupa
1 tasi putu krējuma

Bļodā virs karsta ūdens saputo olas, ieputo cukuru un palēnām iemaisa sakarsēto krējumu, pastāvīgi maisot karsē, līdz masa sabiezē. Pieliek mandeļu garšu un olu krēmu atvēsina. Saldēdiena trauku (Budenbrokos šo gardumu sniedza galdā kristalla bļodā) izklāj ar standziņās sagrieztu kēksu, pārklāj ar ievārījumu un apkaisa ar sadrumstalotiem mandeļu cepumiem. Pārlej ar šeriju un lauj stāvēt 15 minūtes.

Visu pārlej ar atvēsināto olu krēmu, uzliek 1 tasi aveņu un saputoto krējumu. Izdekorē ar pārējām avenēm un pirms galdā likšanas pāris stundas atstāj ledus skapī.

Pelēns ar pavāmīcu.

Kad pastnieks jums pienes ienākumu nodokļa veidlapu, mēģiniet smaidīt.

Šī ir numurēta ienākumu nodokļa veidlapa, tas nozīmē ātrāku aizpildīšanu un veicīgāku apstrādāšanu.

Tā ir piemērota tieši jums. Tātad, smaidiet.

Šogad Otavā apstrādās apm. 6.500.000 ienākumu nodokļa veidlapas.

Ik gadus tūkstošiem jaunu nodokļu maksātāju paaugstina veidlapu apstrādāšanas izmaksu, kā arī pagarina izvērtēšanas laiku.

Bet tagad mums ir jauna sistēma, kā to izdarīt ātrāk un veiksmīgāk.

Tas notiek tā:

Jūs saņemsit tieši, bez darba devēja starpniecības, sev piemēroto ienākumu nodokļa veidlapu. (Tas jums ir ērtāk un prasa mums mazāk laika.) Šai jaunajai ienākumu nodokļa veidlapai būs jūsu personīgais identifikācijas numurs. Pēc numuriem iespējams ātrāk un pareizāk identificēt nekā pēc vārdiem. Padomājiet kaut vai to, ka Kanadā ir 41.000 Šmitu.

Arī jūs varat šīs sistēmas labā darīt savu. Aizpildiet un nosūtiet savu ienākumu nodokļa veidlapu nekavējoties. Tad arī mums būs par ko labpatikā smaidīt.

VALSTS NODOKĻU DEPARTAMENTS
E. J. Benson, ministrs.

To piesūtīs jums. Jūs to aizpildiet un atsūtiet atpakaļ.

Visus marku krājēju nodaļai domātos rakstus lūgums sūtīt šīs nodaļas red. M. Zichmanim, 161 Olive Ave., Willowdale, Ont., Canada.

LATVIJA — AFRIKA MARKU CENAS TIRGŪ

(V) Vērtējot tirgus cenas dažādu valstu pastmarkām, amerikāņu filatelistu žurnāls Stamp 2. janvārī norāda, ka 1933. g. Latvija bija neatkarīga republika. Šinī gadā bijis noorganizēts lidojums no Rīgas uz Gambiju un izdots šim gadījumam veltīts marku izdevums, Scott Nr. C9—C13. Lidojums beidzies ar lidmašīnas avariju, bet markas tiek centīgi krātas. Markas esot 1921. g. izdevuma, kā šeit kļūdaini norādīts, atkal pieturoties pie Scotta kataloga kļūdainās ziņas, jo patiesībā markas ir izdotas 1931. gadā ar pārdruku divās līnijās: „Latvija — Afrika 1933.". Šīs nerobotās markas cenotas 1964. g. par $57.50, ar cenas paaugstinājumu 1965. gadā ar $79.50. Kāds nesen izdots vairuma tirdzniecības cenrādis šīm markām cenu uzrāda $37.50. Jāparedz cenas palielinājums nākošam gadam.

KOLLEKCIONĀRA 20. NR.

(Z) Redakcijai piesūtīts žurnāla Kollekcionārs 20. nrs. Vāka zīmējums ir jauns un izveidots pēc Kurzemes atbrīvošanas markām brūnā un sarkanā krāsā. Saturs ir bagāts. Ievadā A. Petrēvics raksta par latviskām pastkartēm. Pievienotas daudzas illustrācijas. Seko A. Vēveŗa raksts par zīmogojumiem un Latvijas pirmās pastmarkas. Starp citiem autoriem jāmin vēl Aļjena raksta turpinājums par aicinājumu spiedogiem, A. Nuškas pārskats par Bermonta pastmarku izlaidumu un to viltojumiem. A. Platbārdis analizē Latvijas naudas vēsturi 1500.—1700 g. Vēl līdz šim nekur neapskatīts temats ir A. Petrevica raksts par privātām reklāmas markām neatkarīgajā Latvijā. Šim Koll. numuram vēl daudz interesantu tematu, kas saista filatelistus.

LOTUS PUĶU VEIKA[...]
AR KANADAS LATVIEŠU DA[...]
SALONU
pārcēlies
uz 858 Bathurst St., vienu bl[...]
no Bloor St.
TĀLRUNIS LIDZŠINĒJAIS — [...]

AUSTRA ŠMI[...]
DĀMU FRIZIERSALON[...]
737 Bloor St., W., pie Grace, Toront[...]

A. EGLĪTIS —
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals[...]
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 v[...]
no pl. 1 līdz 6 vakarā.
IZĪRE TV par $ 8,- MĒNESĪ[...]
161A Roncesvalles Ave., Toronto, te[...]

VALUTE
LATVISKAS R[...]
DIMANTI - PU[...]
Zeltka[...]
Antona ĶĪVL[...]
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964 Bloor S[...]
Ont., 533—2837 Tautieši e[...]

Nule saņemtas grāmatas
E. Dunsdorfs un A. Spekke — LATVIJAS V[...] 1500 — 1600
Z. A. Ozols — LATVIA — A Selected Biblio[...]
CEĻI — Literatūras zinātne — rakstu krāju[...]
DV grāmatnīcā,
491 College Street, Toronto 4[...]

JAUNĀKIE IZDEV[...]
P. Klāns — SAFARI
V. Kārkliņš — KURZEME, rom.
R. Blaumanis — DRĀMA UN KOMED[...]
V. Mobergs — TAVS LAIKS VIRS ZE[...]
K. Pētersons — TĀLES TUVIŅA
A. Lūsis — REDZIET, KĀDS CILVĒKS[...] KĀDS DIEVS!
J. Mediņš — TONI UN PUSTONI
R. Skujiņa — VISS ELPO ZEM SAUL[...]
J. Širmanis — ĢELZIS UN MISIŅŠ
A. Grīns — TOBAGO, romāns
DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College St., Toronto
tel. 921—7121.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
12 Richmond Street East,
Toronto 1, Ontario,
Tel. EM 6-5948.
Suite 107
RO 6-8354 (mājās).

Izdaru visāda veida APMETUMU DARBUS
iekšpusē un ārpusē.
Lieku grīdu plates (tiles).
Darbs garantēts.
BRUNO LIELBĀRDIS
769-8280, Toronto.

TAUTIEŠ[...]
pirms nododat iespiešanai s[...]
iespiedumdarbus citur, sazi[...]
LATVIJA - AMERIKĀ - SP[...]
Mēs iespiežam
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪG[...]
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VA[...]
KONCERTU PROGRAMMAS[...]
SARĪKOJUMU BILETES
PLAKATUS, DZIESMU L[...]
VĒSTUĻU VEIDLAPAS,[...]
GRĀMATAS, ŽURNĀ[...]
Labs darbs. Mērenas [...]
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODO[...]
491 College St., Toronto
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

LOTUS PUĶU VEIKALS
AR KANADAS LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU SALONU
pārcēlies
uz 858 Bathurst St., vienu bloku ziemeļos no Bloor St.
TĀLRUNIS LĪDZŠINĒJAIS — LE 3-3886
ARVĪDS TIRUMS
LOTUS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace. Toronto. LE 5-6792

A. EGLĪTIS —
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 vak., sestdienās no pl. 1 līdz 6 vakarā.
IZĪRĒ TV par $ 8,- MĒNESĪ.
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

VALUTE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI · PULKSTEŅI
Zeltkaļa
Antona KIVLENIEKA
VEIKALS UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., 533—2837
Tautiešiem atlaide

Nule saņemtas grāmatas
E. Dunsdorfs un A. Spekke — LATVIJAS VĒSTURE 1500 — 1600 .... $ 15.00
Z. A. Ozols — LATVIA — A Selected Bibliography .... $ 2.15
CEĻI — Literātūras zinātne — rakstu krājums .... $ 3.20
DV grāmatnīcā,
491 College Street, Toronto 4, Ont.

JAUNĀKIE IZDEVUMI
P. Klāns — SAFARI .... $ 5.70
V. Kārkliņš — KURZEME, rom. .... $ 4.50
R. Blaumanis — DRĀMA UN KOMĒDIJA $12.60
V. Mobergs — TAVS LAIKS VIRS ZEMES .... $ 4.00
K. Pētersons — TĀLES TUVINA .... $ 6.50
A. Lūsis — REDZIET, KĀDS CILVĒKS — KĀDS DIEVS! .... $ 3.25
J. Mediņš — TOŅI UN PUSTOŅI .... $ 6.00
R. Skujiņa — VISS ELPO ZEM SAULES, dzeja .... $ 3.60
J. Širmanis — ĢELZIS UN MISIŅŠ .... $ 3.80
A. Grīns — TOBAGO, romāns .... $ 4.50
DV GRĀMATNĪCA,
491 College St., Toronto 4,
tel. 921—7121.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
12 Richmond Street East,
Toronto 1, Ontario,
Tel. EM 6-5948.
Suite 107
RO 6-8354 (mājās).

Izdaru visāda veida
APMETUMU DARBUS
iekšpusē un ārpusē.
Lieku grīdu plates (tiles).
Darbs garantēts.
BRUNO LIELBĀRDIS
769-8280, Toronto.

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

TAUTIEŠI,
pirms nododat iespiešanai savus iespiedumdarbus citur, sazinieties ar
LATVIJA - AMERIKĀ - SPIESTUVI
Mēs iespiežam
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
KONCERTU PROGRAMMAS
SARĪKOJUMU BIĻETES
PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
Labs darbs. Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

Aiznaglotie vārti

(Pārnesums no 5 lpp.)

Tā nu Cīlijas Ingarūtes dzīvokļa durvis šai drūmajā laikā bija vienmēr atvērtas, vai viņa bija mājās vai ne. Pa tām nāca un gāja bijušie cilvēki, nesdami līdz savas skumjās, pagurušās, vai pat īgnā trulumā vīstošās dvēseles. Tur ieskanējās dažreiz apirauti īsi miekli. Tas bija brīžos, kad Cīlija lika uz galda sagādātās maizītes, un drastiski vīri, sevi zobodami, klusībā lādēja dzīvi — nolādēja kaunā, ka nu viņi bija vērtušies vajātā briedī un stirnā, kam pazagšus jānāk un jāsaņem barība no šīm maigajām, trauslajām rokām. Bet Cīlijas vaigā tad staroja gaiša blāzma, un viņas skatiem bija kā svēts sveču liesmas plandojums dievlūdzēju pulkam. Tādās reizēs viņa jautāja:

„Ir taču taisnība, vai nē? Ir taisnība — kas reiz mirdzējis svētā spožumā, tas ceļas reiz augšām? Ir taču taisnība — kas bijis reiz ciešanu krāšņumā, tas nezūd ne kapos, ne aizsaulē? Un ir taču taisnība, kas savas pagātnes svētumu noslēpis sirdī, tas nezūd ne nāvē, ne ciešanās?..."

Un nogurušo, dīvaino, itkā dievgaldnieku pulkā tad iespīdēja kā saule, mirdzot acīm un skumjām dvēselēm ceļoties priekā un spītā. Bijušie vīri atkal juta asiņu straumi dzīslās, ticības spožumu sirdīs un cīņas zobena spīdumu sejās. Tad viņa cēlās un gāja, nebūdami vairs vajāti brieži un stirnas, jo viņu dzīslās asiņu mulsa auga un teiksmainas domas tiem lika sajust sevī vingras lāču mātes sen dotu spēku. Un vīri zuda mežos un ostās, reizēm pulcēdamies un sasaukdamies, šad tad uz mirkli parādīdamies Cīlijas tuvumā, lai tūdaļ nozustu meklēt savu krāšņo pagātni.

☆

Bija atkal pienākusi Cīlijas svētā diena

Šai novembŗa pievakarē, kad tālu aiz Rīgas smilšu kalniem, Babītes klajuma un kāpu priedēm, saule grima jūŗā, no apvāršņa augup cēlušās maigo, bālgano strūklu ēnas virs Rīgas torņiem sarecēja melnākas par ogli un smagākas kā svins, vērtušās asaru straumēs. lija Brīvības tēla augšup celtajās delnās. Visa pilsēta bija viena melna asaru palts, tikai straumju tecējums slīdēja tik viegli gaŗām augšup celtajām trim brīvības zvaigznēm, kas turpināja izstarot trauslu zelta gaismu visiem, kas to gribēja redzēt un just.

Nekad tāda tumsa nebija redzēta pie pieminekļa pakāpēm kā šajā novembŗa dienā, kuŗā citkārt, ļaudīm līdz priecādamies debesu pajumes zvaigznāji bija rotaļājušies virs Rīgas, bārstīdami dimanta dzirkstis.

Ielās šaudījās melnas, lielas mašīnas, kā murgu nezvēri, saplūzdamas ar tumsu, kā saplūst ļauna līdaka ar viltīgu straumi, tvarstot sev medījumu.

Cīlija sēdēja viena savā dzīvoklītī, un cietais miers viņas sejā bija lielā sirds nemiera varenības atbalss.

Viņa klausījās — vai nesitīs pulkstenis?

Bet laiks bija apstājies.

Un Cīlija klausījās — vai neiešvīkstēsies kāpnēs soļi, vai neradīsies kāds; kas būtu paguris šai drūmajā svētvakarā? Vai viņai vienai būs iet apsveikt savu gulētāju, kas viņai un visiem pagurušiem bija devis tik nesalaužamu spēku.

Bet kāpnēs bija klusums.

Vai viņu neviens neatceras viņas lielajā skumju dienā?

Bet tad viņa dzirdēja ielās aizdūcam lielas mašīnas un spalgas sargu svilpes namu pagalmos, un Cīlija pasmaidīja bargi, nežēlīgi — jaunais laiks staigāja pa Rīgu. Cīlijas vīriem nebija svētvakara: mežos uz cietām priežu saknēm tie asināja zobenus.

„Es lūgšu par jums visiem! Es sveicināšu no jums visiem," viņa klusi čukstēja un paņēmusi baltu līliju klēpi rokās, viņa devās ārā pilsētā, kuŗā murdēja tikai melnās lielās mašīnas un klusēja dzīvība. Viņas domas skrēja ātriem soļiem līdzi pagātnē, kur viņa redzēja priecīgas gaismas pievizmotu, drūzmainus svētceļnieku barus, kas lāpu mirdzumā kustējās tur, kur viņa tagad gāja, iedegt svēto ugunskuru.

„Šīs līlijas šovakar degs jums, mani gulētāji — degs gaišāk kā liesmas," viņa domāja, iegriezdamās alejā, kuŗas galā milzu vārtus sargāja, varenos zirgos sēdēdami, ievainotie akmens jātnieki. Un jo tuvāk viņa gāja, jo mulsākas kļuva viņas domas, degdamas tā, kā kādreiz aiz platajiem vārtiem bija dedzis svētais ugunskurs. Un jo tuvāk viņa nāca, jo ātrāks bija viņas solis, it kā visi gulētāji tur zem palsajām trejziedu līlijām būtu piecēlušies kājās un viņu aicinātu. Straujā skrējienā viņa traucās uz vārtiem. Melna tumsa bija zem kokiem un vārtos, tik melna, it kā visa mežotne būtu sabrukusi pāri krustu dārzam.

Cīlija izstiepa roku. Spēra vēl soli uz priekšu un pēkšņi sastinga šausmās: vārti — šie vārti uz krāšņāko pagātni bija krustoti milzu dēļiem.

„Aiznagloti! Aiznagloti!" viņa dvesa un pēkšņā niknumā iekērās pirkstiem skabargainajā kokā un plēsa to saviem vājajiem, maigiem nagiem. Līlijas izbira melnajos dubļos, bet sieviete plēsa sev ceļu uz pagātni, raudādama un vaimanādama.

Pēkšņi tumsa sakustējās. Kā melns nezvērs bez trokšņa pieslīdēja milzīga melna mašīna. Lielas rokas sagrāba Cīliju, un mašīna atkal nozuda tumsā.

Viss bija kluss. Mežotne kaut ko tikko dzirdami čukstēja naktī. Tur, kur bija Cīlijas gulētāja mazais kaps, pēkšņi pacēlās kāda ēna un lēni aizslīdēja uz vārtu pusi. Vārtos iesvīda bālgana gaisma. Tumsā neredzamas rokas pacēla līliju kaudzi un ielika ievainotā vairogā. Jātnieks nodrebēja, un līlijas sāka priecīgi liesmot.

ŠAUSMU FILMAS

(Pārnesums no 2. lpp.)

savādākā variācijā. Interesanti, ka franču „jaunā viļņa" filmu darinātāji, kurus Savienotajās Valstīs bieži uzlūko par ļoti oriģināliem un izsmalcinātiem, vairāk par visiem Holivudas režisoriem cildina tieši Aldriku, no kuŗa „filmiskās" pieejas viņi esot daudz mācījušies.

Ja par filmiskumu uzlūko prasmi veidot saspringdinājumu, tad „Hush, Hush Sweet Charlotte" ir techniski iespaidīgs sasniegums. Visi notikumi rūpīgi iežigli [?] vēroti. Parastais „psīcholoģisko" šokētāju lokāls — milzīgs, pusapdzīvots, veclaicīgi tumšs un spocīgi apmēbelēts „kungu nams" vientuļā nolaistā, dārzā, ir fotografēts interesanti un efektīvi, pēc iespējas izvēloties neparastus aspektus. Šķietami labās māsīcas nolūks ir padarīt šķietami ļauno māsīcu traku, lai viņu varētu ievietot slimnīcā un pārņemt mantojumu. Režijas triki un „pārsteigumi": durvju baiga vārstīšanās tukšās telpās, personu negaidīta iznīršana no tumsas, kā arī sarežģītie baidīšanas inscenējumi tiek radīti dažkārt itin atjautīgi. Aktieŗu tēlojums, par cik psīcholoģiskais samākslojums to atļauj, ir meistarisks. Bete Devisa kā šķietamā ļaunā un Dehevilenda kā šķietamā labā māsīca veido iespaidīgus pretstatus. Virtuozajai Devisai ir bagāti izteiksmes līdzekļi; tikai viņa diezgan bieži pārspēlē savu lomu tieši tāpēc, ka cenšas mīmiku par katru cenu dažādot. Abu smalko dāmu ērmīgi neveiklo un prasto kalponi tēlo lieliska aktrise — daudzu filmu un skatuves uzdevumu veterāne Agnese Mūrheda (Moorhead), sniegdama filmas groteskāko [?], spilgtāko un arī psīcholoģiski ticamāko tēlu. Sekojot pārvērtību spēlei arī Mūrhedai jātēlo itin kā ļauna, neganta sieva, kas beigās tomēr izrādās vienīgā saprātīgā un krietnā persona visā filmā! Arī vīriešu lomās redzami rutinēti aktieŗi: daudzu filmu premjērs Džozefs Kotens (Cotten), kuŗa spožā karjera pirms kāda laika šādu vai tādu iemeslu dēļ apsīka, un samērā nesens „atradums" — masīva auguma aktieris Viktors Buono, kas ar vienādu veiksmi spēj tēlot gan komiskas, gan ļaunu varmāku lomas. Arī sīkāko lomu tēlotāji izraudzīti piemēroti; mazāk nozīmīgi epizodi izstrādāti [?] jo rūpīgi. Pastāv visi nosacījumi, lai veidotos teicama izrāde, bet — tiklīdz kritiskāks skatītājs apjauš, ka ikviens filmas skats kalpo tikai mulsināšanai, draušmu un rēgainās bezdievīgas [?] gaisotnes kāpināšanai, tam zūd interese dzīvot norisēm līdz. Tas gaida tikai beigas, lai redzētu, kāds īsteni sods ķers vainīgos, lai tad drīzāk aizmirstu visu šo murgu. Žēl, ka tik daudz techniskas prasmes un tik teicami aktieŗi nav izmantoti mākslinieciski cēlākiem uzdevumiem.

PĀRSŪTĀM NAUDU
uz
LATVIJU.
(US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.
Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-
pārējām summām 10%
Saņemšana 14—21 dienu laikā.
Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIEKU NODAĻA,
491 COLLEGE ST.,
TORONTO 4. ONT.

I. KREIĻA
FOTO STUDIJA
izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieŗu filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.
HO 6-3800
445 Pape Ave., Toronto.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

NOTARS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto.

Ir liela starpība [illegible] apdrošināšanā

VALD. BEBRIS
liek
Jūsu intereses
pirmā vietā.
PL 9-0266.

KLĀJ
VIESĪBU GALDUS
piegādā mājās.
E. JIRGENS,
tel. RO 7-6044, Toronto

IZĪRĒJAMA
ISTABA
ar vai bez mēbelēm 2. stāvā. Laba satiksme. Apskatāma katrā laikā 39 Playter Blvd., pirmā tramvaja piestātne no Broadview uz ritiem.
Tel. HO 5—6505 Toronto.

H. Rosar
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANAS BIROJS
467 Sherbourne St.,
Toronto,
Tel. WA 4-1408,
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
UN MĀKSLAS SALONS CALLA
727 Danforth Ave., Toronto.
HO 6-9911. (Arī pēc darba)
SKAISTĀKIE UN SVAIGĀKIE GRIEZTIE ZIEDI. KRĀŠŅI PUĶU SAKĀRTOJUMI LAULĪBĀM UN CITIEM GADĪJUMIEM.
Dāvanām bagātā izvēlē tautiskas rotas lietas, ādas un koka izstrādājumi, audumi, skulptūras, eļļas gleznas u.c.
KĀRLIS SVEILIS

Toronto Window MFC Co. Ltd.
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS
darbā 285-1471, mājās BA 5-5314.

VENUS PUĶU VEIKALS
Ziedi un ziedu sakārtojumi visādām vajadzībām.
Latviešu keramika.
Ādas izstrādājumi.
231 Roncesvalles Ave., Toronto.
LE 4-4645; LE 3-4037 pēc darba
A. PUTNIŅŠ

KAS? KUR? KO?
TORONTO

DCS
Drapery Contract Services 789 - 2211
IMANTS E. KRŪZE 789-4455
521 OAKWOOD AVE. Mājās BA 5-9292
Nesaistoša informācija un lietpratēja padomi jūsu mājas iekšienes izdaiļošanai. Aizkari, grīdsegas, drapērijas u.c.

PARTIKA - DELIKATESES

BROADVIEW [illegible] VEIKALS
DELIKATESU [illegible]
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Adolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

LATVIEŠU UZŅĒMUMS
ALEX DOORS
pagatavo un pārdod tautiešiem koka durvis visādos lielumos un veidos, pēc vēlēšanās izgrezno vai labo arī vecās.
VEIC PĀRĒJOS KOKA DARBUS.
Tel. 769-2156, Toronto. A. BEIZAKS.

DAŽĀDI

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8467
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos,
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

Everlast Heating Co. LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures iekārtas.
Īpašn. A. RASA Tālr. mājās HO 5-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491
667 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. Latviešu mākslinieku gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIE

JOHN H. HETHERINGTON, Q.C. un
GEORGE A. FALLIS, Q.C.
ar prieku paziņo, ka
W. L. S. TRIVETT un ADO PARK
ir apvienojušies praktizēt tieslietās ar firmas vārdu
HOUGH, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK
365 Bay Street, Toronto 1, Ont. Telefons EM 3-4451

Krāsu un baltmelnās filmas
attīstīšana palielinājumi
duplikāti un citi darbi ar izcilu kvalitāti
atlaide
BENJAMIN Film Laboratories
51 Duchess St. EM 3-6496

VĀCIJAS LATVIEŠU KATOĻU DIENAS KĒNIGŠTEINĀ

Latviešu katoļu studentu apvienības „Dzintars" Vācijas vienība kopā ar Latviešu katoļu biedrību Vācijā „Druva" rīkoja Kēnigšteinā, pie Frankfurtes, no 27.—30. decembrim Vācijas latviešu katoļu dienas. Abas organizācijas savas sanāksmes rīko kopīgi, jo dzintarieši gandrīz visi ir arī „Druvas" biedri. Šajā laikā „Druva" noturēja savu gadskārtējo pilnsapulci un dzintarieši konventu. Sanāksmei deva nosaukumu „katoļu dienas," jo tā domāta ne tikai abu organizāciju problēmu kārtošanai, bet arī visu latviešu katoļu sadzīves, garīgās aprūpes un audzināšanas vajadzībām.

LKBV „Druva" uzsāk ceturto darbības gadu. Biedrības pilnsapulci atklāja valdes priekšsēdis inž. A. Homka, piedalījās 23 biedri; liela daļa biedru nevarēja ierasties ziemas ceļa grūtību dēļ. Biedrība cenšas apzināt visus latviešu katoļus Vācijā, palīdzēt tiem garīgā un materiālā plāksnē. Pilnsapulcē vienojās apzināt latviešu katoļu aizmirstos kapus, lai tos apkoptu un uzturētu kārtībā. Tautieši, kas zina aizmirstus kapus, lūgti tos pieteikt biedrības valdei vai kādam priesterim. Biedrība atbalstīs laikraksta Māras Zeme izdošanu un izplatīšanu un arī sekmēs mēnešraksta Dzimtenes Balss iznākšanu Nujorkā pr. Trepšas vadībā. Nākošā pilnsapulce augusta mēneša sākumā, kad paredzēts kongress „Kirche in Not" Kēnigšteinā, jo vairums biedru izteicās, ka vasarā tomēr izdevīgāka sabraukšana un pati braukšana drošāka. Biedrība rīko šovasar svētceļojumu uz Lurdu, interesenti var pieteikties pie biedrības priekšnieka vai priesteriem. Biedrība izdod apkārtrakstu 2—4 lapu apmērā 6 reizes gadā, interesenti to var saņemt bez maksas, uzdodot adresi biedrības valdei.

Katoļu dienās bija paredzēti vairāki referāti, bet paspēja noklausīties tikai 3, jo pēc katra referāta bija ļoti spraigas un ilgas diskusijas. Katoļu dienu dalībniekus 29. decembra vakarā ļoti iepriecināja jaunā vijolnieku [illegible] eglītes vakara programmā paredzētais [illegible] Mairitas un Gunāra Larsenu koncerts, [illegible] Vīnes bija iebraukuši svētkus pavadīt Vācijā. Koncerta programmā bija gan latviešu, gan citu tautu komponistu darbi. Kā pirmatskaņojums Eiropā bija abiem vijolniekiem Jāņa Mediņa veltītais Concertino, kas visiem labi patika teicamā izpildījumā. Abus jaunos, bet jau slavenos vijolniekus, kas pašreiz papildinās vijoles spēles mācībā pie prof. L. Dāvida Vīnē, pie klavierēm pavadīja viņu māte pianiste Alita Larsena. Kā jauka piedeva katoļu dienu laikā bija plaša Benjamiņa Ancāna mākslas darbu izstāde un vairāku tautiešu lietiskās mākslas darbu skate.

Referents A. Spoģis apskatīja tematu Vai literatūrai jābūt konfesionālai? Pēc spraigām debatēm visi pievienojās referenta domām, ka literatūrai būtu jāsaskaņas ar kristīgām patiesībām, jo kristīgās vērtības dod zināmas eksistenciālās atziņas. Nākošais referents Dr. N. Picka klausītājus interesanti ievadīja jūtu psichologijas izpratnē, kam ļoti svarīga nozīme visās dzīves, zinātņu nozarēs un mākslās. Un pēdējais referents bija Ignats Blaževics; viņš ļoti dzīvi attēloja pēdējo gadu politiskos notikumus un cilvēces pašreizējo politisko situāciju. Brīvā pasaule atrodas vēl nekad nebijušu briesmu stadijā, jo komūnisms ir mainījis cīņas metodes un tagad nemanāmi iespiežas demokratisko valstu sadzīves iekārtās.

Kopējās draudzības dienas rītos iesākās ar dievkalpojumu, kur piedalījās arī latviešu katoļu garīgās aprūpes vadītājs Eiropā Msgr. Dr. K. Ručs no Beļģijas. Debatēs, diskusijās, draudzīgās pārrunās un dziesmās nemanot pagāja šis pāris dienas, kas deva jaunu ievirzi citādi vienmuļā trimdas dzīvē. Uz redzēšanos šovasar atkal Kēnigšteinā plašākā pulkā! —ģis.

L A T V I E Š U . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

būtu pārņēmuši sevī tā savas tautas sirds pukstu sajūtu, kā to ir liktenis piešķīris latviešu karavīram. Tikai samērā īsu brīdi valsts laikā latviešu karavīrs varēja ielieties jau pastāvošā, izveidotā gultnē, totiesu visos lielajos pārbaudījumu brīžos viņam ir piekritis uzdevums pašam uzminēt kā savas uzstāšanās, tā noorganizēšanās nepieciešamību un brīdi. Pie tam gandrīz vienmēr laikmetos, kad tautas organisms ir novājināts un paguris tā, ka to pašu vajaga uzmundrināt un spēcināt. Jo savos pamatos arī mūsu nacionālā armija mūsu valsts laikā ir radusies tā iekšējā aicinājuma sekās, kā līdz liktenīgās izšķiršanās brīdim cauri gadu simteņiem bija vēl palicis un saglabājies dedzīgākos un drošākos latviešos.

KUNGS, VIENINIEKS,

MEKLĒ

lielu gaišu istabu ar virtuves lietošanu.

Zvanīt katrā laikā. 535—7075

GRAMERCY SHIPPING Inc.
(Dib. 1916.)
Pārsūta naudu uz USSR.
Pilnīga garantija. Licenzēta no Department Banking un nodrošināta ar $20.000.00
MĒS ESAM VIENĪGĀ FIRMA, KAS PIESOTA SAŅĒMĒJA PARAKSTĪTAS KVĪTIS.
Piegāde 2 nedēļu laikā. Tiešais pārstāvis bankai ārzemju tirgum Maskavā.
Pēc kursa: 9 rubļi par US $10.00. Nodevas: līdz $30.- $2.75, virs $30.- 10%.
GRAMERCY SHIPPING Co. Inc.
744 Broad St., Newark, N.J.
MU 2-0698.

SPORTS

Visu sporta nodaļai domāto informāciju lūgums sūtīt šīs nodaļas red. Ž. Zentiņam. 46 Lund Ave., Toronto 3, Ont. Tālrunis LE 5-1470

PĀRSTEIGUMI LATVIEŠU BASKETBOLA MEISTARĪBĀ KANADĀ

Pirmo pārsteigumu aizvadītajā sezonā sagādāja Toronto Latviešu YMCA, kas izcīnīja meistara godu.

Šī gada meistarībā, kas nesen sākās, par jaunu pārsteigumu gādāja TLSK, kas negaidīti uzvarēja otrās kārtas spēlē YMCAs vienību. TLSK jau pirmo puslaiku beidza savā labā ar 28:27, bet YMCA it kā negribēja ticēt, ka klubs būtu nopietns pretinieks, nespēlēja pietiekami enerģiski, bet centās panākumus gūt ar paviršiem tāliem metieniem vai individuāliem caurgājieniem. Rezultātā klubs punktu starpību vēl paaugstināja, galvenokārt pateicoties V. Ozoliņa labajai spēlei un metieniem. Labs bija arī J. Āboliņš. Pēdējā izdevība bija Pilskalnietim pēdējās pusotra minūtēs, kad viņa sods varēja [illegible] groza neiekrita. Tālākā spēlē klubs bumbu pieturēja, bet YMCa, cīnoties pēc bumbas, izpelnījās sodus un zaudēja ar 61:65.

TLSK spēlēja: V. Ozoliņš — 30, J. Āboliņš — 11, V. Zvanītājs — 8, V. Priedītis — 3, V. Mazurs. J. Udrovs — 2, J. Grinbergs — 2, J. Simanovskis — 9, A. Kauliņš. YMCA: V. Kauliņš 27, M. Ozoliņš — 2, A. Liepa —7, J. Zentiņš—6 V. Akers — 4, E. Neimanis, V. Akers — 9, E. Pilskalnietis — 6.

JAUNATNES MEISTARĪBĀ YMCA UZVAR KLUBU 63:34

Kaut arī YMCAs jaunatnes pirmā vienība šogad zaudējusi vairākus spēlētājus, kas pārgājuši senioru klasē, taču jaunā maiņa turējās lieliski un deva meistaram pirmo uzvaru šā gada meistarībā. Jau pirmais puslaiks beidzās YMCAs labā ar 20:12, bet spēle ar 63:34. YMCA spēlēja: E. Pilskalnietis — 9, V. Akers — 10, T. Zvilna — 30, P. Zvilna — 8, E. Neimanis — 9, P. Mukts. TLSK: J. Udrovs — 1, G. Ozoliņš — 15, V. Kopštāls, J. Hausmanis — 5, M. Elksnītis — 10, E. Timermanis — 3, I. Teteris, J. Zvanītājs.

SVĒTDIENAS BASKETBOLA LĪGA TORONTO

DV senioru vienība piedalījušies Toronto svētdienas basketbola līgā kopš tās dibināšanas un arvien bijusi stiprāko vienību vidū. Šogad DV neveicās. Pa daļai tāpēc, ka ne vienmēr vienība ir labākā sastāvā. Jākonstatē, ka DV vienības sniegums šogad nav stabils, un tiri jaukai spēlei seko pavisam lielas neveiksmes. Tikai pēc sešiem zaudējumiem DV izdevās gūt pirmo uzvaru, un to nenācās viegli. Pirmajā spēlē DV spēja iegūt 357 punktus, bet pretinieki salasīja savā labā 451 punktu kopsummu.

Pirmajā vietā senioru līgā ir Tridents, bez zaudētas spēles, seko Andis ar 1 zaudējumu, Aušra ar 3 zaudējumiem, Kalevs ar 3 zaudējumiem, St. Vlads ar 6 zaudējumiem, atstājot pēdējā vietā DV. Jaunajā gadā pirmā DV uzvara dod tiem dalītu pēdējo vietu ar St. Vlads.

Jaunatnes grupā vislabāk veicies Tridentam un Latviešu YMCAi, kas ar 4 uzvarām un 1 zaudējumu dala pirmo vietu. YMCA pirmās 5 spēlēs ieguvusi 338, bet zaudējusi 272 punktus. Jāpiezīmē, ka YMCA punktu guvums būtu daudz lielāks, ja pret vājākiem pretiniekiem tā nelaistu laukumā savus rezerves spēlētājus.

Tā vien liekas, ka finālspēles galvenie pirmās vietas konkurenti būs latviešu YMCA [illegible] dents. [illegible] DV jaunatne 5 spēlēs guvusi 1 uzvaru, bet zaudējusi 5 [illegible], iegūstot 245, bet zaudējot 405 punktus.

G A T A V O J A S . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

Tuvāk pārrunāja paredzētās nodaļas pilnsapulces darba kārtību. Sapulce notiks svētdien, 31. janvārī, nodaļas namā, 123 Huron St. Sākums plkst. 12.30 pp., bet vēlēšanu noslēgšanas gadījumā tā būs tiesīga plkst 1 pp., lai cik dalībnieki ieradušies.

Ar pateicību pieņēma bij. nodaļas pr-ka Ilmāra Jankovska novēlēto 11 Toronto latviešu namu akciju pārstāvēšanu.

HAMILTONAS ROVERI UN LIELGAIDAS GODINA LATVIEŠU STRĒLNIEKUS

9. janvāra pēcpusdienā vairākas mašīnas no Hamiltonas ar roveriem un lielgaidām izbrauca uz Sidrabeni, kur Hamiltonas roveri bija rīkojuši latviešu strēlnieku piemiņas brīdi ar eglītes dedzināšanu.

Vakara dalībnieki sapulcējās studentu vienības Austrums mītnē, kur aizvadīja krēslas stundas pārrunās par latviešu karavīra cīņas jēgu, par brīvības nozīmi un nākotnes Latviju, kā arī par komūnistu nesto postu mūsu dzimtenei un beidzot īsumā pieskārās brīvās pasaules aktuālitātēm.

Nakts!.. Mēness auksti gaismoja Sidrabenes ielejas un kalnus; lielgaidas un roveri ar vadītājiem dodas uz latv. strēlnieku piemiņas brīdi Sidrabenes dievnama tuvumā. Kad visi sapulcējušies vienkopus, savas vietas ieņem roveri baltajos sniega tērpos, šautenēm bruņoti — strēlnieku simbols. Ik roka un sirds uzliek pa degošai svecītei zaļās eglītes zaros, tā tumšā nakts kļūst gaišāka un varbūt arī siltāka, jo tās pāris desmit svecītes ir aizdedzinājusi latviešu jaunatne ar sirdī nestu pateicību un lūgšanu mūsu sirmajiem varoņiem — strēlniekiem.

Klusi un svinīgi skan „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils!" Rovers A. Kalupnieks nodeklamē Virzas Nakts parādi. Vad. E. Dāvidsons īsumā piemin varonīgās Ziemsvētku kaujas. Zaigžņu pulkos aizsauktos strēlniekus klusās nakts dievlūdzēji piemin ar klusuma brīdi.

Lielgaidas un roveri vēl brīdi uzkavējas Austrumu mītnē, dziedot karavīru dziesmas un iebaudot lielgaidu gādāto azaidu. Kad jau vēla nakts, vad. Dāvidsons liek lielgaidām un roveriem atcerēties savu gaitu sākumu — guntiņas un mazsautus — un atmiņu gājumā sniegt līdz šim brīdim, kad ikviens ir apzinīgs rovers un lielgaida, dodot ikvienam līdzi pārdomas rītdienai: „Latviešu roveri un lielgaida, nākotnes Latvija ir jūsu rokās!.."

Mums, vadītājiem, strēlnieku piemiņas brīdis atstāja pārdomas. Latv. strēlnieku laiki ir jau 50 gadus pagātnē, mēs dzīvojam svešā zemē, bet lielgaidas un skauti jau trešajā paaudzē ik gadus nes savu pateicību sirmajiem cīnītājiem.— Cik daudz nākamo paaudžu vienlaikus ekos?...

LNAK PADOMES VĒLĒŠANU KOMISIJA IZBEIGUSI DARBĪBU

Pēdējās sēdē vēlēšanu komisija konstatēja, ka līdz noteiktam terminam nav ienākušas sūdzības par vēlēšanu norisi; apstiprināja koprezultātu sarakstu, kas publicēts presē. Līdz ar to komisijas pilnvaras un darbība izbeidzas. Ienākušās aploksnes ar adresēm nodos LNAK kartotēkas adrešu papildināšanai, bet pārējos materiālus LNAK valdei. Līdz nākamai LNAK padomes sesijai, kas sanāks š. g. 13.—14. februārī, vēlēšanu materiālus uzglabās un nodos tās rīcībā. Pienākuši vairāki pieprasījumi pēc aplokšņu markām. Vienojās ieteikt LNAK valdei tās nodot ģen. Goppera fondam. Vēlēšanu komisijas priekšsēdis A. Svenne veltīja daudz atzinīgu vārdu komisijas darbiniekiem par čaklo darbu un labo sadarbību. „Ja nākamā vēlēšanu komisija būs tādā pašā sastāvā, esmu ar mieru atkal uzņemties šo lielo darbu," teica A. Svenne.

Nenogurstošs darbinieks bijis Austrumu ev. lut. draudzes pārst. M. Pētersons.

Komisijas darbinieku pateicību saņēma arī pats priekšsēdis. Vēlēšanu komisija izteica pateicību visām organizācijām, draudzēm un talciniekiem, kas atbalstījuši komisijas darbu. It īpaši čaklas bijušas gaidu un skautu organizācija. Balsu skaitīšanas darbā viņu talcinieki piedalījušies pat no citām latviešu kolonijām, piem., G. Upīte un Ed. Dāvidsons no Hamiltonas, M. Masīte ar D. Celmu un G. Lazdiņu no Sv. Katrīnām un Niagaras.

Lielu atsaucību parādījusi latviešu kredītsabiedrības darbiniece E. Rasiņa, LNAK biroja darbiniece I. Ratniece u. c.

M A Z A I S   J U B I L Ā R S

Mazputniņam seši gadi

Par jubilejām domas dalās. Karstgalvji mudina izmantot katru izdevību — sākt ar gadu. Prātīgie ieteic nesteigties. Ne agrāk par piecdesmit, septiņdesmit pieci vai pat simtu. Protams — 75 vai apaļš 100 ļoti efektīvi skaitļi, bet daudzi tādu godu nevar piedzīvot. Minēsim mazo lasītāju iemīļoto žurnālu Mazputniņu. Pēc septiņdesmit pieciem gadiem tas būs vai nu izaudzis par lielu putnu, vai arī nobeidzies dabiskā nāvē — lasītāju trūkuma dēļ. Kā vienas, tā otras varbūtības dēļ kavēšanās liekas nevietā. Vecie latvieši mēdza teikt: dzelzs jākaļ, kamēr tā karsta. Mazputniņam septiņdesmit divi lidojumi, 72 burtnīcas. Laika mēros seši gadi. Un šo sešu gadu noslēgumu tiešām vērts pieminēt.

Pirms sešiem gadiem Mazputniņa pirmajai burtnīcai Arnolda Sildega zīmētā vāka priekšplānā redzam latviešu dainās daudz pieminēto tautu meitu. Tā simboliski liecināja, kāda būs Mazputniņa stāja. Un laikam visīsāk to varēsim izteikt ar tautas dziesmas vārdiem:

Balta nāca tautu meita
Kā ar sniegu apsnigusi,
Nav ar sniegu apsnigusi,
Nāk ar savu tikumiņu.

Mums godīgi jāatzīst, ka Mazputniņa tikumi bijuši vērā liekami, jo bez tiem Mazputniņš nebūtu spējis veikt 72 lidojumus. Un lidojumu loki ar katru reizi kļuvuši garāki, slaidāki, gludāki. Tas liecina, ka Mazputniņa gaidītāju saime aug.

Mazputniņa tapšana, augšana un veidošanās nebija viegla, bet tikumiņi: pacietība, izturība, neatlaidība un entuziastu ticība nākotei — palīdzēja tikt pāri Grūtuma kalnam:

1. Saistīt pēc iespējas daudz illustrātoru un literāro darbu autoru, 2. iekarot lasītāju labvēlību un atsaucību.

Ja tagad pašķirstām Mazputniņa septiņdesmit divas burtnīcas, tad skaidri redzams, ka žurnāls veidots tā, lai pakalpotu vairākām, dažāda vecuma lasītāju grupām, lai kaut ko piemērotu atrastu kā lasīšanas iesācēji, tā vidējā un vecākā grupa. To nevar saukt par vieglu spēli, bet ja seši gadi godam aizvadīti, tā ir liecība, ka Mazputniņš, grūtumos rūdīts — grūtumu nebaidās.

Pirms dažiem gadiem man gadījās noklausīties vecāku un skolotāju pārrunās par latviešu skolu lasāmgrāmatām. Šo pārrunu pamatā bija jautājums: kas jādara, lai bērni gaidīt gaidītu nākamo skolas dienu. Daži ieteica saskaldīt lasāmgrāmatu četrās daļās, lai tā radītu katram ceturksnim jaunu lasāmvielu. Grāmatu, kas aprēķināta visam mācību gadam, centīgākie skolēni izlasot pirmajās pāris nedēļās, bet mazāk centīgajiem tā liekoties kā nepārkāpjams kalns. Ceturkšņu grāmatas toreiz visiem likās labākas, bet tā kā to sagādāšana saistīta ar lielākiem izdevumiem, tad ierosinājums apklusa. Protams — problēma par interesantu stundu bija, ir un būs. Šai sakarībā gribas pieminēt Mazputniņu. Laba papildviela. Un katru mēnesi jauna! Ņemot vērā lasāmvielas dažādību, Mazputniņš var noderēt katrā klasē.

Uzsākot žurnāla septīto gadu, redaktors Dr. L. Streips (Dr. Mazputniņš!) sola lasāmvielas dažādību vēl paplašināt. Maziem lasītājiem sākšot iespiest Mirdzas Timmas — Jēriņa piedzīvojumi. Šai darbā vārdu krājums piemērots 3—4 gadus veciem lasītājiem. Paplašinājums paredzēts arī Mazputniņa lasītāju vecākajai grupai ar N. Bojara piedzīvojumu romānu par Senlatviju, kas varētu noderēt kā papildviela vēstures stundām.

Patīkami vērot, ka Mazputniņš audzina sev jaunus līdzstrādniekus — Leons Kalējs, Tamāra Arāja, Nora Valtere u.c. Izvēle laba. Un gauži nepieciešama. Pašlaik Mazputniņā atrodam E. Kestnera stāstiņus, ko aizrautīgi lasa visi, patīk arī D. Lāna — pinkulītis, bet pamatā arvien paliks mērķis: latviešu autoru darbi — ne mazāk interesanti kā Kestneram.

Jānis Širmanis

Pēteris Ģipslis

dzimis 1881. gada 8. decembrī,
miris 1964. gada 31. decembrī Vankuverā.

SV. JĀŅA EV. - LUT. LATVIEŠU
DRAUDZES TORONTO
PALĪDZĪBAS FONDS.

Jūlija Kruzkops

dzimusi 1868. gada 21. jūnijā,
mirusi 1964. gada 28. decembrī Toronto.

SV. JĀŅA EV. - LUT. LATVIEŠU
DRAUDZES TORONTO
PALĪDZĪBAS FONDS.

Jūs esat vienmēr gaidīti pie
Robertson
CHEV — OLDS
1515 DANFORTH
Mūsu klientu un draugu rīcībā ir mūsu latviešu pārstāvis

Hans Plaude
HO 6 - 1131
Nevilcinieties piezvanīt Plaudes kungam gadījumā, ja jums rodas problēmas jauna vai lietota automobiļa pirkšanā vai tā finansēšanā.
AĢENTŪRA, KAS GADĀ PĀRDOD VAIRĀK KĀ 8000 SATIKSMES LĪDZEKĻU
Robertson
Chevrolet
Oldsmobile
25 gadus vienā vietā
1515 Danforth
HO 6—1131
Noteikti griežaties pie HANSA PLAUDES, lai parāda 1965. gada Chevrolet un Oldsmobile modeļus.

KANADAS BAZNĪCĀS

Lūdzu klausaities latviešu raidījumu uz viļņiem 1270 Niagaras raidītājā. Katru svētdienu no plkst. 2.45 līdz plkst. 3 p. p.

Lūdzu klausaities pirmo un vecāko garīgo raidījumu „Brītiņš ar Dievu" savā devītā gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.45 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājā.

TORONTO

Māc. A. Cepa, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331. Toronto Sv Andreja baznīcā Carlton un Jarvis ielu stūrī.

17. janvārī, plkst. 3 dievkalpojums. Svētdienas skola.

24. janvārī, plkst. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola. Jauniešu grupa plkst. 12.30.

31. janvārī, plkst. 3 dievkalpojums. Svētdienas skola.

7. februārī, plkst. 1 iesvētes mācības sākums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dawson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510. Sv. Jāņa draudze Toronto 200 Balmoral Avenue, Toronto 7; tel. 921-3207.

17. janvārī — plkst. 11 rītā — dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība. Jauniešu grupas (13—16 g. v.), nodarbības sāksies plkst. 10 no rīta.

24. janvārī, plkst 11 rītā dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība.

31. janvārī, plkst. 11 rītā dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Ave.

17. janvārī, plkst. 2 dienā dievkalpojums un svētdienas skola.

27. janvārī, plkst. 7.30 vakarā bībeles stunda.

31. janvārī, plkst. 2 dievkalpojums un svētdienas skola.

BRAMPTONA

24. janvārī, plkst. 1.30 dievkalpojums un svētdienas skola Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars. Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

17. janvārī, plkst. 10.30 dievkalpojums bērniem ar svētdienas skolu, plkst. 11 pr. p. dievkalpojums pieaugušiem, plkst. 10.15 Bībeles klašu stunda.

SV. KATARINES

Sv. Katarines latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

17. janvārī, pl. 3.30 p.p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 5, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5038.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

24. janvārī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 589 Portage Rd.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma St., Vancouver 8, B. C., tel. 224-5195. Vankuveras Latviešu ev. - lut. draudze.

24. janvārī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums Holandiešu baznīcā, 8255 13-th Ave., Burnaby.

7. februārī, plkst. 3 p.p. dievkalpojums Kitsilāno baznīcā.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

Māc. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-3394. Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudze Montreālā.

24. janvārī, plkst. 2 pp. dievkalpojums.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 10.